

**RUUMILLISUUS TYTTÖJEN LEHTIEN
NEUVONTAPALSTOILLA**

Tanja Turtiainen
Journalistiikan pro gradu -tutkielma
Kevät 2009
Viestintätieteiden laitos
Jyväskylän yliopisto

Tiedekunta – Faculty HUMANISTINEN	Laitos – Department Viestintätieteiden
Tekijä – Author Tanja Turtiainen	
Työn nimi – Title Ruumiillisuus tyttöjen lehtien neuvontapalstoilla	
Oppiaine – Subject Journalistiikka	Työn laji – Level Pro gradu -tutkielma
Aika – Month and year Tammikuu 2009	Sivumäärä – Number of pages 114 + liitteet
Tiivistelmä – Abstract	
<p>Julkisessa keskustelussa esiin nousseet nuorten tyttöjen pahoinvointi ja epärealistiset ulkonäköpaineet sysätään usein median syyksi. Kiinnostuin niiden vastavoimasta, tytöille suunnatuista aikakauslehdistä, jotka julistautuvat tyttöyden puolestapuhujiksi. Halusin tutkia, millaista ruumiillisuuden representaatiota niiden neuvontapalstat rakentavat. Sekä kysymykset että vastaukset edustavat molemmat paitsi siivua todellisuudesta, myös journalistista valintaa. Tyttöjen lehti aikakauslehtenä ja neuvontapalsta juttutyypinä asettavat omat rajoituksensa sille, mitä ja miten palstoilla puhutaan tytön ruumiillisuudesta.</p> <p>Menetelmänäni on diskurssianalyttistä ajattelua lähtökohtana pitävä tutkijaluenta. En ole eritellyt erilaisia diskursseja, mutta olen maininnut erilaisista puhetavoista palstakohtaisen analyysin yhteydessä, missä olen sellaista havainnut. Analyysin tuloksena syntyi kuvaus laajan aineiston perusteella rakentuvasta tyttöruumiin representaatiosta tai representaatioista. Olen tulkinnut aineistoa naistutkimuksen tuoreemman tutkimushaaran, tyttötutkimuksen, viitekehystä.</p> <p>Neljän tytön lehden – Girlsin, Systerin, SinäMinän ja Demin – neuvontapalstoilla kaikissa lehdissä oli lääkäri-, isosisko- ja kundi vastaa -palstat, joiden painotukset vaihtelivat laajasti sisällä. Puhetta painosta, kuten kysymyksiä painoindexistä ja laihduttamisesta, esiintyi runsaasti etenkin isosisko- ja lääkäripalstoilla. Painokysymyksiin vastattiin purkamalla lihavuushuolta yhä uudelleen samoin, lähes rituaalisesti toistuvien tavoin. Vain Demi-lehti ei käsitellyt painokysymyksiä juuri ollenkaan. Näyttää siltä, että tyttöjen lehdissä käsitellään mieluummin kuntoilua aihepiirinä kuin painonhallintaa, vaikka ne voidaan nähdä myös saman asian eri puolina. Syömishäiriöt tulivat esiin painopuheessa harvoin. Kundi vastaa -palstojen painotukset vaihtelivat siinä, miten ne suhtautuivat sukupuolieroon. Suurin osa palstoista pyrki tasa-arvoiseen puhetapaan korostamatta sukupuolta määrävänä tai rajoittavana tekijänä, mutta esimerkiksi Girlsin kundipalsta korosti paikoin sukupuolieroa. Perusviestinä neuvontapalstoilla toistui ”hyväksy itsesi” ja ”olet ok” -tyyppiset puhetavat, mutta niillä esiintyi myös normatiivista suhtautumista tytön ruumiillisuuteen esimerkiksi lääkäripalstoilla. Piilotetummin sukupuoliroolit ilmenivät luonnollisilta vaikuttavissa, itsestäänselvissä toteamuksissa ja neuvoissa.</p>	
Asiasanat – Keywords nuortenlehdet, tytöt, representaatio, naistutkimus, ruumiillisuus, journalismi	
Säilytyspaikka – Depository Jyväskylän yliopisto/Tourulan kirjasto	
Muita tietoja – Additional information	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
1.1 Aiheen motivointi: vaikutuksia vai ei?	3
1.2 Seksuaalisuus = kaupallisuus?	5
2 TUTKIMUKSEN JA LEHTIEN TYTÖT	7
2.1 Tyttö tutkimus	7
2.2 Tyttölehtitutkimus	12
3 RUUMILLISUUS	16
3.1 Todelliset naiset ja naisen kuvat	19
3.2 Foucault ja diskursiivinen ruumiillisuus	21
4 PALSTOJEN TEEMAT JA DISKURSSIANALYYSI	22
4.1 Diskurssianalyysi lähtökohtana	22
4.2 Subjektipositio	28
5 AINEISTON KUVAUS	29
6 MITEN TUTKIMUS TOTEUTETTIIN	32
7 TULOSTEN ANALYYSINTI	35
7.1 Kauneuspalsta	38
7.2 Ruumiin oireet ja normit lääkäripalstoilla	43
7.2.1 SinäMinä: Vastaanotolla	43
7.2.2 Sisters: Lääkärisisko	49
7.2.3 Demi: Kysy terveydestä	52
7.3 Paino huolia isosiskopalstoilla	57
7.3.1 SinäMinä: Isosisko	58
7.3.2 Sisters: Isosysteri	62
7.3.3 Demi: Kysy systeriltä	68
7.3.4 Girls: Kysy Siljalta	72
7.4 Poikien mielipiteet tytöistä kundi vastaa -palstoilla	79
7.4.1 SinäMinä: Kundi vastaa	80
7.4.2 Sisters: Brothers	86
7.4.3 Demi: Kysy kundilta	88
7.4.4 Girls: Mr. Love	96
7.5 Suhteet solmussa	101
8 PÄÄTELMÄT	105
LÄHTEET	110
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Kulttuurin seksualisoitumisesta puhutaan paljon ja erityisesti tyttöjen asema siinä on nähty ongelmallisena. Kiinnostuin keskustelusta, sillä itsekin olen ärsyyntynyt tavasta, joilla nuorta naisruumista esineellistetään mitä erilaisimmissa yhteyksissä. Selvimmin näkyviä esimerkkejä tästä ovat mainokset ja muun median kuvat, mutta objektivoinen suhtautuminen tulee esiin myös yhteyksissä, joissa se on niin luonnollistunut, että se vaikuttaa asiaankuuluvalla. Ei voida yksioikoisesti päätellä, että kuva häiriköi ja teksti lohduttaa, vaan ne ovat saman mediamaisen osia, jossa ne reagoivat myös toisiinsa. Usein samoissa lehdissä ristiriitaisesti. Kuva toimii tunnetasolla, tiedostamattomammin ja nopeammin, kun taas teksti ajatellaan ja käsitellään tietoisemmin.

Mietin, tarjoaako media positiivisia samastumiskohteita tyttöjen omista lähtökohdista ja tulon siihen tulokseen, että jos jossakin, niin tyttöjen omissa aikakauslehdissä. Aineiston valintaan vaikutti myös se, että lehdet ovat helposti saatavilla ja ”pysyvät paikoillaan” toisin kuin esimerkiksi nettikeskustelut.

Tyttöjen lehtiä ei ole Suomessa paljonkaan tutkittu, toisin kuin naistenlehtiä, joista löytyy monia opinnäytetöitä ja ainakin yksi väitöskirja. Siksikin keskittyminen tyttöjen lehtiin tuntui tärkeältä. Kolmanneksi muistan näiden lehtien merkityksen omassa nuoruudessani vahvana – ne todella olivat merkittävä tietolähde ruumiillisuudesta ja seksuaalisuudesta tiellä naiseksi kasvamiseen. Tämän päivän tytöillä on paljon enemmän kanavia saman tiedon löytämiseen: koulun terveyskasvatus, ystäväpiiri, internetissä muotoutuvat yhteisöt, viihdekulttuuri ja mainokset. Tieto on eri kanavien välittämien intressien vuoksi myös ristiriitaisempaa. Silti uskon, että tyttöjen lehtien neuvontapalstoilla on edelleen oma paikkansa yksityisistä asioista puhumiseen anonyymisti.

Aineisto on myös sikäli realistista, että se koostuu todellisina koetuista ruumiillisista ongelmista ja vastaajana toimii usein alan asiantuntija, joka harjoittaa esimerkiksi terveydenhoitajan ammattia. Mikä neuvontapalstoissa sitten on journalismia? Ja miten tutkia sitä teksteinä ja representaatioina? Journalismiksi

aineiston tekee esiintymisyhteys eli aikakauslehti. Palstoille painetut kysymykset ovat journalistista valintaa. Risto Kunelius (1998, 204) muistuttaa (lainaten esim. Pietilää & Sondermania 1987), että journalismi onkin diskurssien diskurssi, joka käsittelee ja toimittaa usein muiden yhteiskunnallisten instanssien tuottamia diskursseja.

Näkyvätkö oletetut ruumiillisuuden vaatimukset ja kulttuurin nuoria naisia seksualisoiva ilmapiiri tyttöjen lehtiin lähetetyissä kysymyksissä? Entä vastauksissa? Ensin on määriteltävä, kuinka ruumiillisuus käsitetään. Entä seksuaalisuus? Liittyhän se olennaiselta osaltaan juuri tiettyyn sukupuoleen kasvamiseen. Tämä aihe tuntuu hyvinkin olennaiselta, sillä siinä liikutaan juuri mielikuvien tasolla. Neuvontapalstojen konstruktiot seksuaalisuudesta ovat erityisesti nuorempien kohderyhmien kohdalla merkittäviä. Omasta ruumiista on jonkinlainen suora kokemus, mutta seksuaalisuus on laajasti erilaisten määrittelyjen aluetta. Millaista se on tyttöjen kysymyksissä ja heidän saamissaan vastauksissa?

Olen käyttänyt mahdollisimman tuoretta, suomenkielistä tutkimuskirjallisuutta, sillä se soveltuu parhaiten suomenkielisten, vuonna 2004 julkaistujen tyttöjen lehtien analysointiin. Historiallista ulottuvuutta aineiston perusteella ei voi hahmottaa, mutta siinä olisi kyllä mielenkiintoinen jatkotutkimuksen paikka. Muistan omilta teinivuosiltani SinäMinät hyvin samankaltaisina kuin ne vuoden 2004 lehdissäkin ovat, paitsi ettei silloin ollut palstaa, jolla ”kundi kertoo mielipiteensä tytöistä”.

Viestinnän tutkimus ei vielä ole innostunut laajasti tyttötutkimuksesta, joka onkin monitieteinen tutkimusalue. Naistutkimuksellinen vire viestintätutkimuksessa sen sijaan on jo vahva. Monet läpikäymistäni lähteistä ovat sosiologisia ja niissä on tutkittu ”tosielämän” tyttöjä haastattelututkimuksin. Journalismin tutkimuksessa taas keskitytään representaatioihin, jolloin tutkimusotteen totuuskäsitys on hiukan erilainen. En pyrikään saamaan selkoa siitä, mitä tyttöjen ruumiillisuus on, vaan miten se *esitetään* tyttöjenlehtien neuvontapalstoilla. Toivottavaa, normatiivista ruumiillisuutta on mahdollista tutkia sen kautta, mikä on epätoivottavaa – eli palstoilla – ongelmalliseksi määriteltyä. Lähdekirjallisuus taipuu tähän käyttöön vain mutkan kautta, siksi harpilla on piirrettävä hiukan laajempi kaari varsinaisen tutkimusongelman ympärille.

1.1 Aiheen motivointi: vaikutuksia vai ei?

Miksi sitten on merkitystä, millaista kuvaa tiedotusvälineet ja media laajemminkin ymmärrettynä välittää? Eihän voida naiivisti olettaa, että sillä olisi suora vaikutus tyttöjen elämään. Vai voiko? Tyttöjen pahoinvoinnista on puhuttu pitkään ja keskustelussa mediakin on joutunut katsomaan peiliin. Helsingin Sanomat kyseli 10.7.2005: ”Mikä tyttöjä vaivaa? Pikkutytöt yrittävät olla naisia liian varhain. Seurauksena on masennusta, väkivaltaa ja itseinhoa.” Ongelmiksi artikkelissa mainitaan viiltely, päihteiden käyttö, syömättömyys, suojaamaton seksi, altistuminen seksuaaliselle väkivallalle, masentuminen, aggressiivisuus ja itsemurhat. Anoreksiaan sairastuvat yhä nuoremmat ja yhä useammin myös pojat. ”Tytöt joutuvat kasvamaan väkivaltaisen ja heitä seksualisoivan visuaalisen häirinnän keskellä”, artikkelissa todetaan osittain siinä haastateltujen tutkijoiden suulla. Heidän kanssaan on helppo olla samaa mieltä.

Sari Näre kuvaa kulttuurisen ilmapiirin vaikutuksia tyttöihin Daniel Schacterin implisiittisen muistiteorian avulla. Sen mukaan ihmisen muisti koostuu paitsi tiedostetusta tiedosta, myös tiedostamattomasta. Muistiin kerääntyy jatkuvasti tahatonta tietoa – tai uskomuksia – jonka alkuperää emme tunnista tai tiedä edes tietävämme. Näre arvioi implisiittisen muistin merkityksen kulttuurin välittymisessä seuraavalle sukupolvelle ratkaisevaksi. Sitä vahvemmin, mitä voimakkaampia tunteita siihen liittyy (Näre 2002, 253–254). Hän kytkee kehityksen samanaikaiseen julkisuuden intimisoitumiseen, jonka tiedotusvälineistäkin saattaa havaita: intiimejä asioita tuodaan julkiseen tilaan, kuten mediaan, yhä laajemmin. Parisuhteista puhutaan lehtien palstoilla kuin kavereiden kesken, kaikki paljastaen, ja tunnepuhe on levinnyt naistenlehdistä uutislehtiin, seksi miestenlehdistä iltapäivälehtiin.

Tyttöjen ulkoinen kontrolli on löystynyt, mutta näennäinen vapaus on samalla pakottanut heitä entistä suurempaan itsekontrolliin. Itsesäätelyn vaatimuksen kiristyminen voi merkitä samalla normatiivisen kontrollin tiukentumista, onhan naisten sisäistämä itsekontrolli heidän toimintansa normatiivisen rajoittamisen perusta.

Vapauden ja kontrollin jännite tiivistyy etenkin kulttuurituotteiden ja oman ruumiin muokkaamisen suhteessa: naisten ja tyttöjen ruumiissa piirtyvät symbolisesti koko kulttuurin moraaliset rajat, ja heidän harjoittamansa itsekontrolli kertoo modernin säädylisyyden asteesta. Julkisuuden intimisoituminen merkitseekin tytöille entistä rankempaa tietoisuutta

ruumiillisuudestaan siihen liittyvine kulttuurisine odotuksineen, jotka piirtyvät implisiittiseen muistiin. (Näre 2002, 255.)

Raija Julkunen on pohtinut samaa yksityisen ja julkisen rajankäyntiä ja naisen asemaa siinä Sylvia Walbyn (1990) teesin mukaan: yksityinen patriarkaatti on korvautunut julkisella. Siinä missä aiemmin perheen miehet määrittivät ja kontrolloivat naisruumiita, tehtävästä pitävät huolen nyt instituutiot, normit ja symbolit, välineinään muun muassa kirkko, lääketiede, laki, media ja mainonta. Samalla kun naiset kapinoivat julkisia normeja vastaan, he ovat sisäistäneet ulkonäköihanteen, jota yrittävät epätoivoisesti noudattaa (Julkunen 1997, 47, 49).

Pohjoismaisessa sukupuolijärjestelmässä, joka usein mielletään maailman tasa-arvoisimmaksi, naiset ovat päässeetkin vaikuttamaan sosiaalipolitiikkaan, mutta Julkunen näkee tasa-arvokäsityksemme lähtökohdaksi pikemminkin ”oman rahan” kuin ”oman ruumiin”. Hyvinvointiyhteiskunnan rakenteet tukevat naisten työssäkäyntiä, mutta eivät poista kulttuurista seksismiä tai naisruumiin seksuaalista hyväksikäyttöä. (Julkunen 1994, s.19–20.) Kun naiset alkavat vapautua yksityisestä patriarkaatista ja saavuttaa itsemääräämisoikeutta lähisuhteissaan, naisten seksuaalinen hyväksikäyttö siirtyy julkisuuteen. Naisruumis esiintyy julkisesti yhä useammin tavarana.

Täydellisyyttä tavoitteleva tyttö voi sisäistää naisen kulttuurisen mallin äärimmäisessä muodossa, ”kirjaimellisesti”, jolloin ruumiin autonomia ja itsesäätely muuttuukin rajoittavaksi pakkomielteeksi ja riskit sisäisen säätelyn ylilyönteihin kasvavat (Näre 2002, 256–257). Tätä pohdin myöhemmin aineistoluvuissa Anne Puurosen etnografisessa anoreksiatutkimuksessaan esiin nostaman painonhallintapuheen käsitteen kautta, jonka itse puhun tiivistetysti painopuheena. Puuronen on tulkinnut anoreksian kertovan yhteiskunnan arvojen ylikorostuneesta sisäistämisestä.

Näre kuvailee tyttöruumiin arkipäivää haluttavuuden ja halukkuuden, seksuaalisen aktiivisuuden ja huoraksi leimautumisen riskin sekä seksuaalisen luottamuksen ja raiskatuksi tulemisen vaaran välillä navigoimiseksi. Tyttöjen on arvioitava riskit, vedettävä rajat ruumiilleen, mielihyvälleen ja seksuaalisuudelleen (emt. 258).

Anna Anttilan tutkimuksessa selvitettiin, kuinka kaupallinen seksimarkkinointi vaikutti tyttöjen ja poikien asenteisiin. Vastajat olivat 10–25 -vuotiaita. Pohtiessaan ainekirjoituksissaan kaupallista seksiä pojat kuvailivat tarkasti, millaiselta seksikäs nainen tai tyttö näyttää, tytöt puolestaan tarkastelivat vastauksissaan ihmisarvoon ja markkinointiin liittyviä kysymyksiä. Sekä tytöt että pojat olivat samaa mieltä siitä, että seksimarkkinointi on suunnattu pojille ja miehille. Anttila toteaa, että jo kymmenvuotiaat elävät kaupallisen seksin ja seksimarkkinoinnin ympäröimänä, mutta on vaikeaa sanoa, mikä on niiden osuus lasten ja nuorten asenteissa, arvoissa ja käsityksessä seksuaalisuudesta. (Anttila 2004, 63–66, 68, 75.) Saadakseen vastauksen tyttöjen lehtien vaikutuksesta lukijoidensa elämään olisi kysyttävä heiltä itseltään, mihin tässä tutkimuksessa en aio keskittyä. Vaikutuksia median kaupallistamalla naiseudella ja tyttöydellä näyttää kuitenkin olevan, sillä nuoret omaksuvat ja lukevat kulttuurisia vihjeitä hyvin tarkasti.

1.2 Seksuaalisuus = kaupallisuus?

1990-luvulla Sari Näre kirjoitti, että Suomessa kasvaa ensimmäinen sukupolvi, joka rakentaa sukupuoli-identiteettiään kaupallisen seksin ympäröimänä.

Tämä sukupolvi on altis sisäistämään kaksijakoisen naiskuvan, jota saatetaan projisoida todellisiin naisiin. -- Naisissa kaupallisen seksin ilmapiiri lietsoo tyytymättömyyttä ja väkivaltaa omaa ruumista kohtaan, mikä saa ilmaisunsa esimerkiksi anoreksiassa, bulimiassa ja kauneusleikkauksissa. (Näre 1994, 57.)

Näkyivätkö tällaiset oireet tyttöjen lehtien palstapuheessa vuonna 2004?

Kaupunkitilan seksualisoitumiseen on viime vuosina kiinnitetty huomiota visuaalisena häirintänä, sillä se koskettaa läheisesti myös lapsia – sitä ei voi olla huomaamatta. Sananvapautta käytetään oikeuttamaan mainonnan keinot, vaikka ne aiheuttaisivat ristiriidan lasten ja nuorten kasvurauhalle. Suurikokoiset mainokset, jotka voidaan tulkita naisia halventaviksi, ovat puhuttaneet erityisesti feministejä.

Pornahtava ja langanlaiha mainoskuvasto saattaa vaikuttaa toisteisuudessaan vahingollisesti varsinkin tyttöjen naiskuvaan ja käsitykseen itsestään.

Lastensuojelullisia perusteita onkin käytetty argumentteina vaadittaessa sääntelyä julkisen tilan mainontaan. Kadulla tai bussipysäkillä luonnollisen kokoiset kuvat vertautuvat tavallisiin naisiin ja miehiin, eikä niitä pääse pakoon (Rossi 2005, 94–95, 98).

Visuaalinen ympäristömme vaikuttaa muisti- ja mielikuvien kautta tahdostamme riippumatta sisäiseen maailmaamme, käsityksiin itsestämme ja toisistamme sekä sukupuolikulttuuriimme. Kulttuurinen kuvasto sisäistyy sitä voimakkaammin implisiittiseen muistiin, mitä nuorempana se on vastaanotettu. Vaikka mainontaa, lööppejä tai tiettyjä televisio-ohjelmia ei olekaan suunnattu lapsille, he usein ovat niiden vaikutuspiirissä. Näre huomauttaa, että lasten altistaminen näkemään kehitystasoaan vastaamattomia seksuaalisia ärsykeitä on tulkittu jopa lasten seksuaaliseksi riistoksi (Näre 2002, 259).

Tästä kontekstista lähtien tarkastelen tyttöjen lehtiä tyttökulttuurin ilmentäjänä. Varsinainen tutkimuskysymykseni *Millaista ruumiillisuutta tyttöjen lehtien neuvontapalstat rakentavat*, on varsin laaja ja analyysin edetessä esitän poleemisesti enemmän kysymyksiä kuin mihin ehkä saan vastauksia. Näkyykö yhteiskunnan seksualisoiva ilmapiiri palstapuheessa ja jos, niin miten? Näkyykö häpeä omasta ruumiista? Mitkä puhuvat muotoutuvat palstoilla hegemonisiksi? Tarjoavatko tyttöjen lehdet aidon vaihtoehdon tai vastavoiman muille kulttuurisille mediaviesteille ja yhteiskunnallisille malleille vai auttavatko ne vain sopeutumaan (tarjoamalla meikkivinkkejä ja laihdutusohjeita)?

Aineistoni on laaja ja sikäli rikas, etten usko sen tyhjentyvän analyysini jälkeenkään. Nostan kuitenkin vastaan tulevia, tutkimuskysymykseni kannalta olennaisia havaintoja esiin ja teen päätelmäni niiden perusteella tyttöjenlehtien neuvontapalstojen ruumiillisuudesta.

2 TUTKIMUKSEN JA LEHTIEN TYTÖT

Teoreettista viitekehystä rakennan ensinnä tyttötutkimuksen kautta. Hahmottelen tyttötutkimuksen lyhyttä historiaa Suomessa ja viitteitä naistutkimukseen, jonka jälkeen käyn läpi tyttöjen lehdistä tehtyä suomalaista tutkimusta. Tyttötutkimuksen ja lehtien kuva kohderyhmästään on jonkin verran erilainen.

2.1 Tyttötutkimus

Tyttötutkimus on syntynyt nuorisotutkimuksen ja naistutkimuksen risteyskohtaan. Se on poikkitieteellistä ja ensimmäisillä suomalaisilla Tyttötutkimuspäivillä Helsingissä 15.2.2008 tyttöyttä pohdittiinkin muun muassa historiallisesta, kasvatustieteellisestä, liikuntatieteellisestä, kirjallisuustieteellisestä, kulttuurintutkimuksellisesta ja sosiologisesta näkökulmasta. Nuorisotutkimusseuran sisälle perustettiin itsenäinen Tyttötutkimusverkosto 2006. Tyttötutkimuksen perusopintoja voi opiskella jo Helsingin yliopiston naistutkimusyksikössä Kristiina-instituutissa.

Suuri osa tyttötutkimuksesta on sosiologista. Silloin tutkimuksen kohteena ovat ”tosielämän ilmiöt” kuten tyttöjen seurustelusuhteiden kontrollointi.

Tyttötutkimuspäivillä sosiologi Tuula Gordon kaipasi tyttötutkimukseen materialistisempaa näkökulmaa aiemman diskursiivisen, butlerilaisen (kts. luku Ruumiillisuus) näkemyksen tilalle. Tässä työssäni tyttötutkimuksen sosiologinen valtavirta, jos sellaista voi sanoa vielä olevan, ei siis kaikilta osin sovellu ainoaksi viitekehyykseksi, sillä tutkin nimenomaan diskursiivisia representaatioita. Tyttöjen lehdet eivät tarjoa tietoa tosielämän tytöistä sellaisenaan, vaan edustuksen ja tulkinnan oikeista, materiaalisista tytöistä. En koe mielekkääksi lähteä vertaamaan tyttöjen lehtien neuvontapalstojen representaatioita tutkimustuloksiin oikeista tytöistä, mutta tyttötutkimus antaa viitteitä siitä, mitä aiheita neuvontapalstoilla voitaisiin käsitellä. Aineistoani tutkimalla voin päätellä, mitkä diskurssit jäävät sen ulkopuolelle ja pohtia, mistä tämä kertoo.

Konstruktionistinen sosiologia tiedostaa myös sen, ettei mitään kertomusta voi suoraan pitää totena. Riitta Jallinoja pohti ongelmaa naistenlehdistä kokoamansa aineiston kautta. Vaikka hän tutki nimenomaan aviosuhteen kulttuurista ilmiötä toimittajien ja haastateltavien yhteispuheen kautta, sai hän kuulla kyseenalaistuksia aineistonsa relevanttiudesta. Tutkijan itse informanteiltaan keräämää haastattelupuhetta pidettiin aidompana kuin naistenlehdissä esiintyvää (Jallinoja 1997, 11–15). Haastateltavan kertomus on molemmissa tapauksissa konstruktio, mutta ehkä erilailla rakentunut. Naistenlehdessä tai missä tahansa mediassa puhetta rakentavat myös välineen ominaispiirteet, eivät vain kulttuuriset odotukset, puhuja ja kysyjä. Tyttöjenlehtienkin neuvontapalstoilla esiintyvien kirjeiden puhetta säätelee se, että ne tulevat esiin juuri tyttöjen lehdissä. Ruumiillisuudesta ja esimerkiksi seksuaalisuudesta puhutaan tietyllä, tytöille soveltuvaksi ajatellulla tavalla, mikä tarkoittaa, ettei todellisten tyttöjen kysymysten kirjo kokonaisuudessaan pääse esille. Palstat ovat tasapainoilua tyttöjen tiedonjanon tyydyttämisen ja sen suhteen, mitä heidän on ”tarpeellista” tai ”hyödyllistä” tietää. Kasvatuksellisesta näkökulmasta katsoen lehdillä on varmasti myös oma kantansa siihen, mikä on haitallista tietoa eli mitkä kysymykset karsitaan kategorisesti pois, vaikka niitä tulisi toimitukseen läjäpäin.

Naistutkimuksessa pidetään tärkeänä tuoda oma tutkijapersoonansa esiin, sillä se vaikuttaa tulkintojen suhteuttamiseen tutkittavaan ilmiöön. Aiheen ollessa tunteita herättävä kyseenalaistetaan tutkijan vaikuttimet tutkimusongelman valinnasta. Kiinnostukseni tähän lehtityyppiin lähti omakohtaisesta muistosta niiden tärkeydestä tietyssä ikävaiheessa.

Marko Salonen pohtii omaa tutkijapositionaan väitöskirjassaan *Hiljainen heteroseksuaalisuus? Nuoret, suojaikäraja ja itsemäärääminen* siten, että hänen työnsä arvotettiin tärkeäksi, koska sillä oletettiin olevan lastensuojelullinen tehtävä. Lastensuojelu yhteiskunnallisena normina on vahva. Salonen sai tutkimuksen aiheesta kertoessaan joissain tulkinnoissa myös päinvastaisen position, mahdollisen lasten hyväksikäyttäjän. Tämä liittyi pohdintaan, onko suojaikäraja oikein asetettu. Salonen ei itse ota kantaa suojaikärajaan, vaan tutkii diskursiivisia tapoja, joilla siitä keskustellaan. (Salonen 2005, 258.)

Vastaavasti olen itse saanut naisena positiivista kannustusta aiheeseeni liittyen, jolloin olen kokenut minut positioidun tyttöjen oikeuksien puolustajana. Tämä saattoikin olla ensimmäinen motiivini lähteä tutkimaan tyttöjen lehtiä, mutta prosessin edetessä on alkanut näyttää, ettei asetelma ole yksioikoinen. Oma positiotani olen reflektoinut hieman pidemmälle diskurssianalyysiä käsittelevässä luvussa 4. Miten erottaa toisistaan kulttuuri, tyttökulttuuri, media, tyttöjen lehdet, naistutkimuksen käänneet tai tyttöjen omat näkemykset, puhumattakaan todellisesta asiaintilasta? Ei mitenkään, siksi myös ratkaisuehdotusten antaminen oletettuihin ongelmiin on mahdotonta.

Jaana Lähteenmaa pohtii rooliaan tyttötutkijana ja tyttöjen emansipoijana. Hän ihmettelee, kuinka vähän feministinen tutkimus on kyseenalaistanut esioletusta, että tyttötutkimus on tyttöjä auttavaa, vapauttavaa ja voimauttavaa (Lähteenmaa 2002, 271–273). Pitäisihän juuri feministiseen tutkimusperinteeseen kuulua omien lähtökohtien esiintuominen ja sen pohtiminen, mikä vaikutus on kulttuurisilla, historiallisilla ja sukupuolisilla tekijöillä.

Kolmikymmenvuotisen historiansa aikana tyttötutkimuksen tehtävä – tyttöjen voimauttaminen – on Lähteenmaan mukaan pysynyt samana, mutta näkemys siitä, mistä tytöt pitäisi vapauttaa, on painotuksiltaan vaihdellut. Birminghamin koulukunnan naistutkijat havaitsivat, että nuorisotutkimus koostui itse asiassa poikien tutkimuksesta. He halusivat etsiä tyttökulttuurin erityisalueita ja löysivät sellaisen muun muassa fanikulttuurista. Birminghamilaiset vähätelivät tyttöjen omaa luovaa merkitystä fanikulttuurissa ja näkivät sen vain romantisoituna pakopaikkana poikien seksismiltä. Tasa-arvofeministisestä näkökulmasta tyttöjä verrattiin poikiin, ja heitä pyrittiin herättämään väärästä tietoisuudesta aktiiviseen toimintaan. (Emt. 274–275, 277).

1980-luvun pohjoismaalainen tyttötutkimus keskittyi puolestaan tyttökulttuurin omiin erityispiirteisiin ja logiikkaan. Naiseus ja tyttöys nähtiin arvoina itsessään ja valtaistaminen eri tavoin kuin tasa-arvofeminismissä; olemusfeminismi pyrki välttämään syylistämistä tyttöjä siitä, etteivät nämä olleet poikien kaltaisia. Naiseuden, hoiva- ja ihmissuhdetaitojen ja kodin kontekstin korostaminen sopi toisaalta huonosti pohjoismaisen, työssäkäyvän naisroolin kanssa yhteen. Vasta

tämän ristiriidan analyttinen pohdinta johti tyttöjen sosiaalisen joustavuuden löytämiseen voimavarana. Ensimmäisessä suomalaisessa tyttötutkimuksen perusteoksessa 1992 *Letit liehumaan – tyttökulttuuri murroksessa* teesiksi kiteytettiin tyttökulttuurissa kehittyvät monenlaiset kompetenssit, jotka auttaisivat tyttöjä toimimaan myöhäismodernin yhteiskunnan ristiriitaisten vaatimusten verkossa. (Emt. 278–280.)

Sanna Aaltonen ja Päivi Honkatukia toteavat kymmenen vuotta myöhemmin toisen suomalaista tyttötutkimusta luotaavan teoksen, *Tulkintoja tytöistä*, johdannossa 2002, ettei artikkeleista hahmotu yhtä linjaa siitä, mitä tyttötutkimus on. Ensimmäisillä tyttötutkimuspäivillä tilanne oli sama, mutta vireillä olevien tutkimusten kirjo oli vielä laajempi, kuin mitä *Tulkintoja tytöistä* esitti. On entistä hankalampaa tehdä yleisiä arvioita siitä, voivatko tytöt hyvin vai huonosti. Tyttötutkijatkaan eivät haluaisi mielellään nähdä tyttökulttuurin ”miehistyvän” päihteidenkäytön lisääntymisen, väkivaltaisuuden ja muiden normirikkomusten suuntaan. (Aaltonen & Honkatukia 2002, 8–10.) On kuitenkin arvottavaa huolestua siitä, että tällaiset sosiaaliset ongelmat vaarantavat tyttöjen tulevaisuuden nimenomaan äiteinä, huolehtijoina ja huolenpitäjinä. Toisaalta iloitaan tyttöjen aloitteellisuudesta ja itsenäisyydestä seksuaalisuudessa, toisaalta huolestutaan seksuaalisuuden kaupallisuudesta, kulttuurin yliseksualisoitumisesta ja riskeistä erityisesti tyttöjen kannalta, sillä heidät koetaan haavoittuvammiksi kuin pojat.

Angela McRobbie (1996) tulkitsee uuden seksuaalisuuden ilmenemisen tyttöjen ja naisten lehdissä johtuvan paitsi niiden kaupallisuudesta (”seksi myy”), myös feminiinisyyden muutoksesta. Lehdet kommentoivat parodisella ja ironisella äänensävyllään seksistä puhuessaan naistenlehtien historiaa, ehkä jopa feminismin historiaa, ovathan uudet toimittaja-sukupolvet yliopistossa opiskelleet tai ainakin kuulleet naistutkimuksesta. Seksistä puhutaan usein tarkoituksellisesti romantiikasta irrallaan, pikemminkin taitona, jonka voi oppia kuin asiana, joka sujuu luonnostaan, kunhan kumppanina on rakastettu. Nuorten naisten itsevarmuus ja tietoisuus, seksuaalinen kompetenssi asettaa heidät tasa-arvoisempaan asemaan mies-kumppani(e)nsa kanssa. Toisaalta lehdet tuottavat ja vakiinnuttavat tietynlaista feminiinisyyttä vallitsevana ja sulkevat esimerkiksi ei-heteroseksuaaliset naiset marginaaliseen asemaan. Tyttöjen- ja naistenlehtien seksipuhe on McRobbien

mukaan suora ja mekanistinen, muttei kuitenkaan niin kliininen tai moralistinen kuin terveystiedon ja valistuksen kieli. Lehtien on tarkoitus tarjota fantasioita paitsi miehistä otettujen pin-up-kuvien, myös informatiivisuuden kaapuun puettujen artikkeleiden muodossa (McRobbie 1996, 177–178, 186).

Demin toimittaja Anni Lintula pohtiikin sitä, miten muistaa pitää lukija etusijalla kirjoittaessaan tytöille. Vaikka terveysvalistuksen ammattilaiset ja kollegat kehuisivat juttua seksuaalisuudesta onnistuneeksi, lukijan mielestä se on ”kuin terveydenhoitajan kirjoittama” (Journalisti 2/2008, 3). Tyttöjen lehtien tulisi siis tarjota jotain muuta kuin vain asiallista informaatiota, vaikka sekin on tärkeää. Onnistuvatko neuvontapalstat tässä tehtävässä, ja onko se edes niiden tehtävä? Mitä muuta ne voivat olla ja ovat, kuin terveysvalistusta?

Naistutkimuksen kehityskaarta noudatellen Lähteenmaa toteaa, että olisi mahdotonta määritellä kaikkia tyttöjä emansipoivaa tutkimusta tai feminististä teesiä. Olen hänen kanssaan samaa mieltä.

”...miten valtaistaa feministitutkijan hyväksi katsomaan suuntaan naisia tai tyttöjä, jotka ovat kertakaikkisen eri mieltä tutkijan kanssa siitä, mihin suuntaan heidän elämänsä pitäisi mennä. Onko koskaan oikein lähteä valtaistamaan naisia tai tyttöjä ylhäältäpäin sanelluin ohjelmin?...

On ylimielistä pyrkiä valtaistamiseen ja emansipoimiseen ilman aitoa dialogia tutkittavien kanssa ja dialogiin väkisin sisältyvää valmiutta muuttaa omia lähtökohtaolettamuksiaan.” (Emt. 282.)

Representaatioiden tutkijan on syytä pitää aineistonsa kanssa mieli avoimena, vaikka olisikin lähtenyt tekemään tutkimusta kriittisin taustaoletuksin. Kokonaan toinen asia on, kuinka käytännön työssä olisi mahdollista tehdä feministisesti tiedostavaa, kaupallisesti menestyvää tyttöjen lehteä. Siinä jos missä tarvitaan osallistuvuutta ja dialogia kohderyhmän kanssa.

2.2 Tyttölehtitutkimus

Tyttöjen lehtiä ovat *Suomessa* tutkineet ainakin Minna-Riitta Luukka ja Kati Luoma. Kielitieteilijänä Luukka on keskittynyt Demin rakentamiin lukijapositioniin ja siihen, miten tyttöjen maailmasta ja teoista puhutaan (Luukka 2003, 21).

Erityisesti toimittajien ja asiantuntijoiden tekstit määrittelevät ihmissuhteita, seksuaalisuutta, terveyttä, kauneutta sekä sitä, mikä on normaalia tai epänormaalia, luonnollista tai epäluonnollista (Luukka 2003, 24,25). Siksi olen kiinnostunut juuri neuvontapalstoista, sillä siellä määrittelyvalta on vahvimmillaan. En väitä, että ne kuvaisivat koko lehden välittämää kuvaa tyttöjen ruumiillisuudesta, sillä monissa lehdissä on myös erikoisartikkeleita esimerkiksi viiltelystä, homoseksuaalisuudesta ja seurustelusta. Vaikka ne ovat enemmän toimituksellista puhetta kuin neuvontapalstojen vastaukset, olen halunnut pohtia mitkä asiat tytöt itse määrittelevät ongelmiksi ja miten näihin huoliin vastataan. Sekä kysymys että vastaus kertovat siitä, mikä kulttuurissa laajemmin määritellään tyttöjen normatiiviseksi ruumiillisuudeksi.

Nuoruus ja tyttöys rakentuu Luukan mukaan Demissä tyypillisesti tunteina pikemminkin kuin pohdiskeluna tai ajatteluna. Tyttöjen koetuiksi rakennetut tunteet jakautuvat kielteisiin tuntemuksiin; epävarmuuteen, hämmennykseen, häpeään, heikkoon itsetuntoon, ahdistukseen, pettymykseen, vihaan, suruun ja yksinäisyyteen sekä positiivisiin tunteisiin; tyypillisesti rakkauteen, ihastumiseen ja ystävyyteen. Erityisesti kysymyspalstojen affektiivinen maailma on kielteinen. Tekojen ja toimintojen prosesseja löytyy teksteistä Luukan mukaan hämmästyttävän vähän verrattuna teksteissä esiintyvään määrittelemiseen ja tunteisiin. Tytöt ovat harvoin tekijän roolissa ja tyypillisesti tekojen kohteita varsinkin toimittajien teksteissä. (Luukka 2003, 25–29.)

Demi rakentaa tyttöjen maailmaa erityyppisten ongelmien kautta. Ongelmia käsitteleville jutuille on tyypillistä, että ongelman aiheuttaja, aktiivinen toimija, on joku tai jokin ulkopuolinen. Ongelman kohteen tai kokijan roolissa on tyttö itse. Neuvontapalstoille kirjoittaessaan tytöt aloittavat nimeämällä ongelman ja asettuvat

kysyjän ja autettavan rooliin tarjoten vastaajalle tietäjän roolia. Luukan mukaan Demissä vastaajina on kahdenlaisia aikuisia: alansa asiantuntijoita ja itseään edustavia, hieman kysyjä vanhempia naisia, isosiskoja. Roolit rakentuvat palstan perusasetelman ja käytetyn kielen avulla (emt. 30–31).

McRobbien mukaan neuvontapalstoilla esiintyy rajallinen määrä teemoja, jotka muodostavat hiukan erilaisia yhdistelmiä sekä kysymyksissä että vastauksissa. Jokainen palsta sisältää tasapainotetun läpileikkauksen kaikentyypisistä ongelmista, joten lukijakin, joka ottaa lehden käteensä vain kerran, voi päätellä ongelmaksi määriteltyjen aiheiden kirjon. Samojen teemojen toistuminen monotonisella säännöllisyydellä rajaa *Jackien* maailman kapeaksi ja tulee konstruoineeksi lukijansa yksilöllisine ongelmineen kapeaan naisen rooliin. (McRobbie 1991, 110–111, 117.)

Luukka löysi Demistä näkyvät biologis-lääketieteelliset ja kehityspsykologiset diskurssit. Teksteihin on upotettu erilaista asiantuntijatietoa, avustajina on lääkäreitä ja psykologeja ja useissa jutuissa tarjotaan polkuja lisätiedon lähteille. Lehti rakentaa asiantuntijoihin ja faktatietoon luottavan tytön positiota. (Emt. 34–36.)

Tyttöjenlehdet ja naistenlehdet ovat monessa suhteessa samankaltaisia. Margaret Beetham ja Kay Boardman (2001, Töyryn, 2006, 211, mukaan) luokittelevatkin tyttöjenlehdet naistenlehtien yhdeksi lajityypiksi. Eron naistenlehtien formaattiin Luukka näkee Demissä pienenä. Molemmissa toistuvat vakiopalstat, käsiteltävät teemat ovat samankaltaisia ja mainoksetkin osittain samoja. Nuortenlehdiksi Demin tunnistaa kielestä: ”pääkirjoitus on pääkkäri, ruokaosasto on safka, musiikki musa, elokuva leffa ja ristikko löytyy hubaa-sivuilta” (Luukka 2003, 23).

Demi ilmoittaa painottuvansa 13–17 -vuotiaiden tyttöjen kiinnostuksen kohteisiin (työpaikkailmoitus, 2005). Eikö tämänikäisten tyttöjen elämä eroa aikuisten naisten elämästä mitenkään muuten kuin siinä, millä lailla asioista puhutaan? Ja otetaanko puhettavassa huomioon ilmiö, jonka Mustonen, Rönkä ja Uotinen havaitsivat tutkiessaan lukemista 14–15 -vuotiaiden tyttöjen minäkuvan jäsentäjänä: lukemisella ja samastumiskokemuksella harjoitellaan tunteita ja tilanteita, kuten

ihmissuhteita, jotka eivät kuulu vielä ikäkauteen, mutta joita odotetaan kohdattavan myöhemmin (Mustonen, Rönkä ja Uotinen 1992, 236–237).

Jos tyttöjenlehdet nähtäisiin vain esivaiheena naistenlehtien lukemiselle sekä naisten elämään ja ongelmiin sosiaalistumiselle, sisältäisivät ne vain vähän tyttöjen omaa kulttuuria. SinäMinän merkitystä lukijoilleen tutkineen Luoman (2006, 76) mukaan ”ei näytä todennäköiseltä, että tyttöjenlehdet olisivat vain teiniversioita naistenlehdistä – ainakaan, mitä lukemisen merkityksiin tulee.” En tässä käy vertaamaan naistenlehtiä tyttöjen lehtiin, vaikka se olisikin mielenkiintoinen tutkimuksen aihe, vaan käytän naistenlehdistä tehtyä tutkimusta havainnollistamaan tyttöjen lehtien luonnetta, sillä tyttöjen lehtiä ei ole erikseen tutkittu vielä kovin paljon. Ehkä siksi, että journalismin arvostushierarkiassa ne ovat naistenlehtiäkin vähätellymmässä asemassa. Jonita Siivonen huomauttaa kriittisesti, etteivät naistenlehtien näkökulmat naisten elämään anna sen valheellisempaa tai todempaa kuvaa kuin muukaan lehdistö. Koska naistenlehdissä puhutellaan suoraan naispuolista lukijaa, juttujen päähenkilö on useimmiten nainen ja lehdet keskittyvät naisille läheisiin aihepiireihin, lehtiä voidaan pitää naisystävällisempinä kuin vaikkapa uutisjournalismia (Siivonen 2006).

Naistenlehtiä tutkinut Töyry toteaa, että lehden konsepti koostuu eri osista, jotka saattavat olla keskenään ristiriidassa. Eri näkökulmat sijoitetaan erilaisiin tekstityyppeihin ja ristiriidat jätetään käytännössä ratkaisematta (Töyry 2006, 223–224). Näin lehti pitää yllä lukijasuhdettaan, kriittisesti ilmaistuna luo oman tarpeensa. Lukijasuhteen ylläpidossa neuvontapalstat ovat olennaisessa asemassa, sillä ne perustuvat lukijoiden ja lehden vuorovaikutukseen. Aikakauslehden sarjallisesta luonteesta johtuen sille on olennaista luoda itseensä kiintyvä, uskollinen lukijakunta, mikä tapahtuu muun muassa lukijakirjeiden julkaisemisen kautta (Töyry 2005, 41).

Pro gradussaan Kati Luoma selvitti SinäMinän lukijoiden teemakirjoitusten avulla, mikä rooli lehdellä oli heidän elämässään, miksi he tyttöjenlehteä lukivat ja miten. Pehdyttyään aiempaan tutkimukseen tyttöjen lehtien lukijoista Luoma päätteli yhdeksi lukemisen tapaa määritteleväksi tekijäksi iän: varhaisteini-ikäiset (12–13-vuotiaat tytöt) näyttivät käyttävän teinilehtiä neuvonantajina (Duke & Kreshel

1998, Luoman 2006 mukaan), kun taas vanhemmat tytöt (15–16 -vuotiaat) naureskelivat kysymyspalstojen ongelmille (Holm 1997, Luoman 2006 mukaan). Iän myötä SinäMinään vakavasti suhtautuminen väheni ja lukeminen muuttui enemmän ajanviete-orientoituneemmaksi (emt. 73).

Luoman aineiston 55 teemakirjoituksen joukkoon mahtui myös huomattavan suuri osa SinäMinän kohderyhmään kuulumattomia lukijoita, yhdeksän yli 20-vuotiasta lukijaa, joista kahdeksan Luoma arvioi yli 30-vuotiaiksi (kaikki eivät ilmoittaneet ikäänsä). Näitä lukijoita yhdisti kiinnostus nuorten tyttöjen elämään ja sen ymmärtämiseen erityisesti nuorten itse kirjoittamien tarinoiden kautta. Aineiston kahdella vastaajalla oli teini-ikäiset tyttäret. (Luoma 2006, 66.)

Tyttöjen lehtien pieni, mutta painoarvoltaan tärkeä lukijakunta ovat varsinaisten kohderyhmäikäisten vanhemmat. Lasten- tai nuortenlehtien tekijät ovat usein tietoisia siitä, että vanhemmat lukevat lapsilleen tilaamiaan lehtiä. Niiden on tasapainoteltava varsinaisten lukijoidensa, nuorten, toivomusten ja näiden vanhempien arvojen välillä. Aineistoni lehdistä *Girls* ilmoitti mediakortissaan, että sen lukijat ovat ”*itsenäisiä ja uteliaita eivätkä aina kysy vanhemmiltaan lupaa. Girls rohkaiseekin lukijoitaan luottamaan itseensä ja vapautumaan sopivassa suhteessa vanhempien holhoavasta otteesta*” (mediakortti 2004). Tämän linjauksen voi nähdä lukijoiden kosiskeluna heidän vanhempiansa ohi, mutta se voi myös kostautua tilauksen pikaisena päättymisenä.

Angela McRobbie tulkitsi 1980-luvulla tyttöjenlehti *Jackien* rajaavan naisellisen elämänpiirin romantiikkaan, ongelmiin, nuotiin, kauneuteen ja populaarikulttuuriin (McRobbie 1991, 131). Nämä aihepiirit löytyvät lehdistä edelleen, mutta käsittelytapa on vuosien varrella jonkin verran muuttunut. McRobbiin mukaan tyttöjä kehoitettiin saavuttamaan itsekunnioitus pakenemalla tyttöystäviensä juonittelevaa seuraa löytämällä mahdollisimman pian poikaystävä. 2004 lehdissä palstoilla esitetäänkin runsaasti kysymyksiä siitä, mitä tehdä ihastuessaan ystävänsä kundikaveriin, mutta niissä on mielestäni myös vahvoja viittauksia tyttöjen keskinäiseen solidaarisuuteen. Isosysterin vastaus varatusta pojasta haaveileville on samansisältöinen kuin 1970-luvun *Jackiessakin*: ”*Näpit irti varatuista pojista!*” (Sisters, 8/2004).

3 RUUMIILLISUUS

Keskeisimpiä käsitteitä tässä tutkimuksessa on ruumiillisuus. Sen tutkiminen on erityisen mielenkiintoista nuoruudessa – tyttöydessä – sillä tässä ikävaiheessa nuoret työstävät rakentumassa olevaa aikuisidentiteettiään sekä henkisesti että fyysisesti nimenomaan ulkoisen olemuksensa kautta. Ruumis myös muuttuu samalla kun kulttuuriset, yhteiskunnalliset ja yhteisölliset voimat, vaatimukset ja odotukset muokkaavat sitä (Oinas 2001, 17). Sosiaaliset ja moraaliset normit kontrolloivat pääosin naisen ruumista ja seksuaalisuutta (Wilska 2001, 63, 65). Kulttuurin moraalit (ja kaksinaismoraalit) piirtää rajansa naisen ruumiiseen, ja näkyy tyttöjen sisäistettynä itsekontrollina (Näre 1992, 29). Ruumiillisuutta voidaan lähestyä monista eri näkökulmista, mutta feministisessä viitekehyksessä suhtaudutaan kriittisesti ruumiin erottamiseen sosiaalisesta todellisuudesta. ”Todellista” ruumista ja sen kulttuurisia representaatioita ei Elizabeth Groszin mukaan voida edes erottaa toisistaan, vaan sosiaalisissa tilanteissa representaatiot muodostavat ja tuottavat ruumiita konkreettisesti (Lempiäinen & Liljeström 2000, Katariina Kyrölään 2002, mukaan).

Sukupuolta on feministisen tutkimuksenkin eri vaiheissa käsitteellistetty biologiseen (sex) ja sosiaaliseen sukupuoleen (gender) jaon kautta.

Kun sex/gender -jaolle perustuvassa tutkimuksessa sukupuoli on olemista, käsitetään se performatiivisuuden teoriassa tekemiseksi. Sukupuolet vaikuttavat yhtenäisiltä ja eheiltä vain siksi, että sukupuolen esitykset, performanssit, toistuvat samankaltaisina. (Marko Salonen 2005, 32, viittaa Butleriin 1990.)

Vaikka *sosiaalinen* sukupuoli ei mielestäni välttämättä määriy *biologisen* ruumiin mukaan, niin että biologinen ja sosiaalinen sukupuoli vastaisivat toisiaan, performatiivisuuden näkökulmasta se ei ole edes olennaista. Tekstejä tutkittaessa on luontevaa käsitellä ruumista ja sukupuolta diskursiivisesti, sillä ”objektista” on saatavilla vain kerrottu kuvaus. Itse en näe silti ruumiillisuutta puhtaasti diskursiivisesti rakentuneena kuten tiukan butlerilaisessa näkökulmassa. Juhilan (1999, 162) mukaan ontologinen konstruktionismi olettaa tekstin ulkopuolella olevan ei-diskursiivisia maailmoja. Olen tässä samoilla linjoilla, mutta pidättäydyn

myös kommentoimasta ei-diskursiivisten maailmojen ja diskursiivisten käytäntöjen vastaavuutta muutoin kuin valitsemieni aineistoesimerkkien kautta. Jos siis ruumiista puhutaan tyttöruumiina, on kiinnostavaa tarkastella, mitä yhteiskunnallisia ja kulttuurisia seurauksia tästä aiheutuu.

Elina Oinas huomauttaa, että tutkittaessa ruumiin kulttuurisia representaatioita on muistettava, että silloin on kyse myös ruumiillisen subjektin minän representaatiosta. Ruumis toimii kommunikaation välineenä, kokee, edustaa ja esittää; tuottaa käytännöissään sekä minuuden että yhteisöllisyyden (Oinas 2001, 28).

Neuvontapalstoilla ruumis esitetään sekä objektina, toiminnan kohteena, että toimivana subjektina. Ruumiilla on myös sosiaalinen ulottuvuutensa esimerkiksi seurustelussa. Perinteisesti lääketieteellinen katse on suuntautunut ruumiiseen kuin olemukselliseen, luonnolliseen objektiin ja tätä puhetapaa viljelevät myös *lääkäri vastaa* -tyyppiset neuvontapalstat. *Isosisko* saa puolestaan vastata ruumiin sosialisatioon liittyviin kysymyksiin. Näitä ei voi kuitenkaan täysin erottaa toisistaan, vaan myös lääketieteellinen diskurssi pitää sisällään arvotuksia ja kulttuurista järjestystä ja sosiaalinen/sosiologinen diskurssi sisältää ohjeita objektiruumiille.

Ruumiillisuutta tutkittaessa ollaan feministisen kulttuurin ytimessä. Sen syntyajoista lähtien on pidetty ongelmallisena, että feminiinisyys paikantuu ruumiiseen ja maskuliinisuus vapautteen, eräänlaiseen ruumiittomuuteen. Butler muistuttaakin, että mielen ja ruumiin eron toistamisella ylläpidetään sukupuolihierarkiaa.

Filosofisessa perinteessä -- ontologinen erottelu sielun (tietoisuuden, mielen) ja ruumiin välillä poikkeuksetta tukee poliittisia ja psyykkisiä alistamisen ja hierarkian suhteita. Mieli ei ainoastaan alista kehoa, vaan pitää myös ajoittain yllä täyden ruumiista irtautumisen kuvitelmaa. Kulttuurinen mielen ja maskuliinisuuden sekä ruumiin ja feminiinisuuden yhdistäminen toisiinsa on perusteellisesti dokumentoitu filosofiassa ja feminismissä. (Butler 2006, 62–63.)

Paitsi että naiseus rajautuu historiallisesti voimakkaammin ruumiiseen kuin mieheys, tuota ruumiillisuutta myös normitetaan ja ohjailaan monin tavoin. Olen halunnut tarkastella, mihin piirtyvät tyttöruumiin rajat, ja pohdiskella myös miksi.

Judith Butler kieltää sukupuolen luonnollisuuden. Vaikka sukupuolen näkisi jossain määrin luonnollisena tai ”valmiina”, se rakentuu myös sosiaalisessa kanssakäymisessä ja kulttuurisissa käytännöissä. Tähän puoleen Butler tarjoaa mielenkiintoisen näkökulman. Se, kuten muutkaan näkökulmat eivät tietenkään riitä yksinään selittämään sukupuolen rakentumisprosessia. En usko, etteikö sukupuolta olisi *ollenkaan* olemassa ilman sukupuolitekoja, mutta kiinnostavaa on, että sukupuolen ilmaisuvoima tulee esiin monesti juuri näissä sukupuoliteoissa.

[Ruumiillisen] ”projektin” käsite viittaa -- radikaalin tahdon alulle panevaan voimaan, ja koska sukupuoli on hanke, jonka päämääränä on kulttuurinen eloonjääminen, sana *strategia* kuvaa paremmin sitä pakkotilannetta, jonka alaisena sukupuoli aina ja eri aikoina esitetään ja suoritetaan. Niinpä sukupuoli on eloonjäämisstrategia pakottavassa järjestelmässä ja samalla esitys, josta voi seurata rangaistuksia. -- Niitä, jotka eivät onnistu tekemään sukupuoltaan oikein, rangaistaan säännönmukaisesti. -- Sukupuolen idean luovat monet erilaiset sukupuoliteot, eikä sukupuolta olisi lainkaan olemassa ilman noita tekoja. (Butler 2006, 234.)

Tästä näkökulmasta, joka edustaa naistutkimuksellista ääripäätä sukupuolen olemuksesta, tarkasteltuna naistenlehdet ja tyttöjen lehdet osallistuvat naiseuden tuottamiseen tarjoamalla malleja ja keinoja esittää sukupuolta. Meikkivinkit ja vaatteiden valinta ”hyviä puolia korostaen ja heikkoja puolia peittäen” kuulostavat sukupuolen esittämisen strategioilta, jos mitkä. Usein se, mitä korostetaan, ovat sukupuoliominaisuuksina pidettyjä, kuten naiselliset muodot, rinnat ja lantion kaari, huulien ja silmien esiin tuominen. Se, mitä peitellään, on lihavuutta, fyysistä vajavuutta kuten pienirintaisuutta tai ohuthiuksisuutta.

Neuvontapalstoilta ruumiillisuuden erottaminen on haasteellista. Niiden todellisuus osoittautuu monimuotoiseksi ja kysymysten luokittelu hankalaksi. Mikä on ruumiillista? Tai mikä ei ole? Voidaanhan implisiittisesti olettaa, että jokaisella palstalle kirjoittavalla tai sitä lukevalla on ruumis. Tästä lähtökohdasta katsoen pitäisi kaikki kysymykset ottaa tarkasteluun. Kysymyksissä käytetään myös kieltä, joka jättää paljon tulkinnan varaan, esimerkiksi teini-ikäisen seurustelussa ei

läheskään aina ole kysymys ”fyysisestä” seurustelusta, vaan vaikkapa tekstiviestien vaihtamisesta. Monissa kysymyksissä ei mainita ruumista suoraan, mutta se on taustaoletuksena läsnä. Keskityn kuitenkin sellaisiin kysymyksiin, joissa ruumis on eräänlainen sosiaalinen rajapinta – jota katsotaan, kosketetaan, muokataan ja normitetaan.

3.1 Todelliset naiset ja naisen kuvat

Kun ottaa tehtäväkseen tarkastella tyttöyden representaatioita tyttöjen omista lehdissä naistutkimuksellisesta näkökulmasta, ensimmäinen suhtautumistapa on kriittinen. Yleinen uskomus ”media luo epärealistisia naiskuvia” pitänee osittain paikkansa, mutta mikä sitten on realistinen naiskuva?

Kuka voi määritellä todellisen, realistisen naisen? Ja miten tällainen nainen esitetään oikein? Jos ajatellaan, että media luo vääristynyttä naiskuvaa, johon tytöt, naiset ja miehet sosiaalistuvat, väheksytään vastaanottajan kykyä suhtautua kriittisesti media luomiin kuviin ja ollaan yksisuuntaisen viestinnän siirtomallin äärellä. (van Zoonen 1994, Mäkelän, Puustisen ja Ruohon 2006 mukaan.) Ja jos ajatellaan, että syömishäiriöt olisivat seurausta mediakuvaston sisäistämisestä, kaikilla samassa kulttuuriympäristössä kasvaneilla naisilla pitäisi olla syömishäiriö (Kyrölä 2006, 124).

Katariina Kyrölä jäsentää ruumiillisuutta kolmella, keskenään vuorovaikutuksessa olevalla tasolla. Ensimmäisellä tasolla ovat tosielämän kokevat naisten ruumiit, toisella representaatiot eli kulttuurissa esitetyt ruumiin kuvat ja kolmannella kahden ensimmäisen väliin jäävä tila, johon naiset heijastavat kuvan itsestään fyysisen ruumiinsa perusteella ja jota he suhteuttavat ihanneruumiiden representaatioihin (Kyrölä 2006, 108). Mutta jos representaatiota pitäisi muuttaa, niin miten? En usko, että kysymyksiin on yksiselitteistä vastausta, mutta niitä ei voi ohittaakaan. Joskus on vain tyydyttävä kyseenalaistamaan vallitsevia totuuksia, vaikkei olisi tarjota vaihtoehtoisia totuuksia.

Foucault'lle ”luonnollista”, aitoa ruumiista ei ole olemassakaan, vaan se on kulttuurisesti määritelty ja tuotettu, kuten sukupuoliakin. Feministit ovat suhtautuneet Foucault'hon ristiriitaisesti, sillä hän sivuutti sukupuolen käsitteen teksteissään ja aiemman feministisen ruumiillisuustutkimuksen, jonka katsotaan kuitenkin vaikuttaneen vahvasti hänen teorioihinsa (Kyrölä 2006, 120–121).

Ekakertaa Demin nettikeskusteluissa tutkinut Marjo Laukkanen viittaa nettitutkija Susanna Paasoseen, jonka mukaan nettiä on kuvailtu ruumiittomaksi tilaksi. Kun materiaallinen ruumis ei ole toisten viestijöiden nähtävissä, sen merkitys katoaa, minkä on ajateltu helpottavan intiimeistä asioista kertomista (Paasonen 2003, Laukkanen 2006, 93 mukaan). Sama tilanne on käytännössä neuvontapalstoilla, tosin juuri ruumiillisuudesta puhuttaessa esimerkiksi lääkäripalstalla se myös vaikeuttaa ”diagnoosin” tekemistä. Siksi onkin mielenkiintoista tarkastella sitä, kuinka ruumiin ominaisuudet kielellistetään.

Nettikeskusteluissa rakentuvaa ruumiillisuutta Laukkanen kuvaa materiaalisena, kuvattuna ja kuviteltuna. Materiaalinen on keskustelijan tietokoneen ääressä toimiva ja tunteva ruumis, kuvattu ruumis rakentuu keskusteluissa sanoin ja kuviteltu ruumis viittaa mielikuviin. (Emt. 93–94). Nämä ruumiillisuudet vertautuvat hyvin Kyrölän esittämään kolmeen tasoon, jossa *tosielämän kokevat naisten ruumiit* vastaa Laukkanen *materiaalista ruumista*, representaatiot eli *kulttuurissa esitetyt ruumiin kuvat* vastaa *kuvattua ruumista* ja *ruumiillinen tila, johon naiset heijastavat kuvan itsestään* vastaa *kuviteltua ruumista*. Kun kaksi tutkijaa hahmottaa ruumiillisuuden kulttuurisesti näin samankaltaisella tavalla, on se hyvä lähtökohta myös neuvontapalstoja tutkittaessa.

Neuvontapalstoilla ”näkyvissä” on vain kuvattu ruumis, mutta periaatteessa voidaan olettaa myös materiaalisen ruumiin olemassaolo. Kuviteltu ruumis liittyy palstanpitäjän saamaan mielikuvaan kysyjän konstruoinnista, kun hän vastaa kysyjän ongelmiin. Niinpä keskityn analyysissäni kuvattuun ja kuviteltuun ruumiiseen, sillä materiaalisesta en voi päätelmiä tehdä.

3.2 Foucault ja diskursiivinen ruumiillisuus

Foucault näki yksilön liittyvän valtarakenteisiin subjektiksi tulemisen kautta. Hän oli kiinnostunut siitä, miten ja millä ehdoilla yksilöstä rakentuu subjekti tiettyyn diskurssiin ja mitkä ovat tämän rakentumisen vaikutukset subjektin ruumiiseen. Ruumis diskursiivisen valtakamppailun keskiössä on Foucault'lle diskursiivisesti tuotettua toimijuutta eikä biologista ja muuttumatonta. (Jokinen 2004, 203.) Hänen ajattelustaan puuttuu deterministisyys, määräytyneisyys: meidän ei ole välttämätöntä tietää, ajatella ja ymmärtää niin kuin nyt teemme, mutta meillä on myös hyvin vähän mahdollisuuksia tietää toisin. Foucault'n tarkoituksena oli paljastaa tiedon luonnollisina pidettyjen rajojen satunnainen luonne, se, miten puheesta tulee vakavaa, uskottavaa ja totta. (Valtonen 2004, 208–212.)

Foucault'n mukaan valta voi olla normatiivisesti integroivaa valtaa, joka muokkaa ihmistä ja tämän ruumista toimimaan normatiivisten käyttäytymismallien mukaan. Tällaisesta vallasta on kyse, kun tytöille annetaan käyttäytymisohjeita vaikkapa seurustelusuhteeseen. Foucault'n määrittelemä strategisesti integroiva valta puolestaan muovaa itseään hallitsevan subjektin, joka sisäistää normit ja mahdollistaa tarkkailun ja sääntelyn. (Valtonen 2004, 218.) Neuvontapalstojen ohjeistus on hienovaraisempaa eikä täytä tarkkailun, sääntelyn tai kurin kaltaisia voimakkaita toimenpiteitä, mutta tytöt näyttävät kyllä *sisäistäneen* tiettyjä normeja liiallisuuteenkin asti, kuten painopuheen toistuvuudesta voi päätellä.

Foucault'n tapa käyttää diskurssin käsitettä ylittää kielen rajan, käsittämään sekä sen, mitä sanotaan, että sen, mitä sanomisesta seuraa. Tämä viittaa ontologiseen konstruktionismiin, jossa tekstin ulkopuolella oletetaan olevan ei-diskursiivisia maailmoja ja jossa tutkimuskohde ei rajaudu kieleen. (Jokinen 2004, 192.)

Kuitenkin Foucault puhuu myös diskurssin ensisijaisuudesta niin että diskursiivinen todellisuus määrää ei-diskursiivista (Valtonen 2004, 213).

4 PALSTOJEN TEEMAT JA DISKURSSIANALYYSI

Tässä luvussa selvennän suhdettani diskurssianalyysiin. Koska aineiston laajuuden vuoksi tutkimuskysymysten etsiminen aineistosta johti aihepiirien teemoitteluun ja käsittelyyn palstoittain, en ole varsinaisesti eritellyt tiettyjä diskursseja.

Lähtökohtanani on kuitenkin ollut diskurssianalyttinen luenta.

4.1 Diskurssianalyysi lähtökohtana

Varsinainen tutkimuskysymykseni *Millaista ruumiillisuutta tyttöjen lehtien neuvontapalstat rakentavat?* viittaa sosiaaliseen konstruktionismiin. Se on teoreettinen viitekehys, ikään kuin laajempi kehä diskurssianalyysin ympärillä. Tekstejä analysoitaessa keskitytään siihen, miten ne rakentavat sosiaalista todellisuutta, mutta ei siihen, millainen niiden 'takana' oleva todellisuus on. Merkityksiä voidaan tutkia vain esittämiskontekstissaan. Irrallisena yksikkönä esimerkiksi neuvontapalstan jokin kysymys ei vielä kerro paljoa, vaan sitä on tutkittava muiden kysymysten kanssa. Asiat ja ilmiöt ovat aina jostakin näkökulmasta merkityksellistettyjä, nimettyjä ja määriteltyjä, mutta myös muuttuvia ja moninaisia. Jotkin käsitteellistämisen tavat saavat vahvemman ja pidempiaikaisen aseman kuin toiset. (Jokinen 1999, 38–39.) Neuvontapalstoilla on pitkät perinteet aikakauslehtien historiassa, joten ne ovat juttutyypinä ihmisille ilmeisen säilyttämisen arvoisia.

Näen diskurssianalyysin muodostuvan peruseriaatteista, joiden tiedostaminen aineistoa luettaessa ohjaa huomiota tuottaen tavallisuudesta poikkeavan lukutavan. Diskurssianalyysin käyttö tässä työssä metodina tarkoittaa siis pikemminkin tietyn tutkimusasetteen omaksumista kuin eksaktien tutkimusmetodien käyttämistä.

Se, kuinka syväälle analyysissä pääsee, tai kuinka paljon aineistostaan saa irti, riippuu tutkijasta. Tiukan tulkinnan mukaan diskurssissa ei ole ”kysymys asenteesta tai mielipiteestä, eikä diskurssianalyttisen tutkimuksen tarkoituksena ole erilaisten kannanottojen etsiminen aineistosta” (Valtonen 1998, 98), mutta olen ainakin itse

etsinyt juuri neuvottelunvaraisia ilmauksia, jossa määrittely tapahtuu. Myös Jokinen (1999, 127) puhuu siitä, kuinka kielenkäytöstä ei voi päätellä yksiselitteisesti kirjoittajan asenteita, koska niihin ei voi päästä käsiksi tekstin kautta.

Diskurssianalyysin kohteena eivät ole tekstien laatijat yksilöinä, vaan tekstit itsessään (Suoninen 1993, 60). Analyysissä tulkitaan sitä, kuinka asiain tila on argumentoitu. Asenteiden sijasta diskurssianalyysissä puhutaan asemoitumisesta, tietynlaisen position ottamisesta julkisessa keskustelussa (Jokinen 1999, 127).

Valtosen mukaan ”diskurssia ei voi rinnastaa puheen teemaan tai aiheeseen: tenniksestä puhuttaessa ei kyseessä ole tennisdiskurssi” (emt. 98). Tietenkään ei riitä, että toteaa lääkäripalstojen sisältävän medikalisoitunutta diskurssia (kehäpäätelmä), mutta näen diskurssianalyysin pikemminkin kerroksina, jotka voivat syventää toisiaan. Ensimmäisellä tasolla voidaan nimetä diskurssi, mikä ei aina ole yksinkertainen tehtävä sekään, vaan vaatii tulkintaa. Esimerkiksi ruumiillisuuspuhetta oli vaikeaa rajata sen vuoksi, että varsinaista rajaa fyysisen ja psyykkisen välillä ei tosiasiallisesti ole, kun sitä käy vaikkapa vain teksteistä etsimään. Mietin myös pitkään, käsitelläkö *Kauneussalonki* -palstaa, sillä sen tarjoamat kauneudenhoitovinkit tuntuivat niin itsestäänselviltä, etten oletanut niistä löytyvän paljonkaan analysoitavaa.

Valtonen on sitoutunut kriittiseen diskurssianalyysiin, mutta Jokinen, Juhila ja Suoninen (1993) määrittelevät diskurssianalyysin tekemistä laajemmin:

Diskurssianalyysisessä tutkimusotteessa tulkintojen perusteltavuutta ei voi todentaa kuin seurustelemalla aineistonsa kanssa riittävän tiiviisti ja raportoimalla seurustelun kuluessa kehkeytyneet havainnot. Tärkein osa työskentelyä onkin työlästä tulkintoja kehittävää uurastusta aineiston kimpussa. Käytännössä se tarkoittaa keskeisten aineistokohtien useita kymmeniä keskittyneitä lukukertoja. (Jokinen, Juhila & Suoninen 1993, 13.)

Diskurssianalyysi sopii hyvin tekstien tutkimiseen. Se ei kuitenkaan ole yhtenäinen tutkimusmetodi, vaan pitää sisällään erilaisia orientaatioita. Jokinen ja Juhila hahmottelevat diskurssianalyysin kenttää neljän ulottuvuusparin kautta, joiden avulla koetan selventää, mihin itse analyysin tekijänä sijoitun (Jokinen & Juhila 1999, 56). Ulottuvuusparit ovat: tilanteisuus – kulttuurinen jatkumo, merkitykset –

merkitysten tuottamisen tavat, retorisuus – responsiivisuus ja kriittisyys – analyttisyys.

Aineistoni ilmentää pikemminkin *kulttuurista jatkumoa* kuin *tilanteisuutta* osallistumalla tyttöjen ruumiillisuuden rakentamiseen *responsiivisesti* eli reagoimalla tyttöjen huolenaiheisiin ja vastaamalla niihin. Sen, että *merkitykset rakentuvat käyttöyhteydessään* olen ottanut huomioon pohtiessani jonkin ilmiön esiintymistä kontekstissaan, tyttöjen lehdessä. Paitsi journalistiset konventiot, myös aikakauslehti lajityyppinä ja neuvontapalsta omana juttutyypinään vaikuttavat aineiston rakentamiseen. Neuvontapalstat eivät niinkään ole paikka, jossa *retorisesti* suostuteltaisiin tai vakuuteltaisiin jonkin näkökulman puolesta, vaikka neutraaliuden – kantaaottavuuden aste vaihtelee aiheen mukaan. Retoriikka pyrkimyksenä saavuttaa yhteinen ymmärrys ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa sekä kaiken kielenkäytön olennaisena ominaisuutena on tietysti läsnä myös neuvontapalstoilla. Responsiivisuus rakentaa, ylläpitää ja muokkaa merkityksiä pidemmällä aikavälillä, varsinkin, kun tytöt itse osallistuvat merkitysten rakentamiseen kysymyksenasettelullaan. Kulttuuriset merkitykset ovat yksittäisissä puhetilanteissa, joiksi kysymys-vastausparitkin voidaan lukea, toimijoiden käytössä olevia tulkintaresursseja (Jokinen & Juhila 1999, 66, 128). Tulkinnassa tutkija käyttää kulttuurista pääomaa laajentaakseen analyysinsa aineiston ulkopuolelle sosiaalisiin instituutioihin ja kulttuuriin (Valtonen 2004, 100).

Kulttuurisena jatkumona luen toisaalta vuoden 2004 neuvontapalstoilta paljolti samoja ongelmatisointeja kuin 1980-luvulla kuuluessani itse tyttöjen lehtien kohderyhmään, toisaalta näen niissä hitaasti tapahtuneita muutoksia. Mikään vallankumousväline ne eivät ole, muttei se tarkoita, etteivät ne muuttuisi ollenkaan. Vallankumouksellista olisi ehkä tarjota neuvontapalstojen vastauksissa ensimmäisenä normin kyseenalaistavaa vaihtoehtoa ja vasta sitten normin mukaista, jos ollenkaan.

Kuten Jokinen ja Juhila toteavat, useimmissa tutkimuksissa kysytään sekä mitä- että miten-kysymyksiä, niin tässäkin. *Merkitykset* korostuvat kuitenkin *merkityksen tuottamisen tapoja* enemmän, sillä olen halunnut hahmottaa sitä, mitä tyttöjen lehtien neuvontapalstat pitävät sisällään, tunnistaa niistä erilaisia teemoja. Alkuun

tehtävä tuntui selvältä, mutta kun jouduin todentamaan ennakko-oletuksiani, tuli mukaan määritelmien vaikeus. Kun mietin, millaista ruumiillisuutta eri palstat representoivat, eivät mitä-kysymykset enää riittäneet, vaan representoinnin tapa määräsi luokittelua. Miten-kysymysten äärellä on myös loputtoman työmaan edessä varsinkin rikkaan tai laajan aineiston kanssa, mikä saattaa olla sekin hyvä syy pysytellä mitä-kysymyksissä.

Responsiivisessa analyysissä on kiinnostavaa tutkia sitä, miten ongelma määrittyy kysymyksessä ja vastauksessa neuvontapalstalla. Ne molemmat osallistuvat tietynlaisten versioiden rakentamiseen (emt. 81). Ovatko versiot samansuuntaisia vai ristiriitaisia? Vuorovaikutuksen voidaan katsoa alkavan puheesta, jossa kannustetaan kirjoittamaan lääkäriin, isosiskolle tai kundille. Tähän kysyjä reagoi kirjoittamalla kirjeen, jonka toimitus joko julkaisee tai sitten ei. Jos kirje julkaistaan (valinta siitä, mitkä äänet pääsevät kuuluviin), sitä todennäköisesti muokataan jonkin verran (lehden linja ja palstan tyyli vaikuttavat siihen, paljonko kirjeitä toimitetaan). Vastaus on lukijoille näkyvin tapa reagoida kirjeeseen. Tähän vuorovaikutus päättyykin, ellei sitä kommentoida myöhemmin jonkin muun kirjeen yhteydessä. Responsiivisesta vuorovaikutuksesta voi lukea valtasuhteita, mutta keskityn enemmänkin kulttuuristen merkitysten rakentumiseen. Vastajat ovat jo valmiiksi asettautuneet rooliin, joka ei korosta valtaa, vaan on lähellä tasaveroista tukijaa, kuitenkin niin, että vastaajan elämäkokemus tai ammattitaito on kysyjän käytössä. Yhtäältä voidaan katsoa, että agendan asettavat lukijat omilla kysymyksillään käyttäen näin valtaa, toisaalta toimitus valitsee julkaistavat kysymykset. Kirjeet eivät välttämättä pysy kysymys-vastaus -formaattissa, vaikka ne olisi esimerkiksi numeroitu, vaan esittävät joskus väitteen, johon odotetaan vastaajan mielipidettä. Siten niin kysymykset kuin vastauksetkin saattavat lähestyä pikemminkin pohdiskelevaa sävyä, tekemättä mitään tarkkaa kysymystä tai antamatta selkeää ohjetta.

Retorisessa analyysissä voitaisiin keskittyä faktuaalisstrategioihin, joilla yleisöä, siis lukijoita, vakuutellaan. *Vaihtoehdottomuusstrategiassa* vaikkapa lääkäripalstalla jokin hoitomuoto voi saada hegemonisen aseman, esimerkiksi niin, että ehkäisy pillereitä suositellaan kuukautisten säännöllistämiseksi poikkeuksetta, koska hoitomuoto on sillä hetkellä kaikkein parhaana pidetty. Isosisko voi käyttää

itse todettuun vetoavaa strategiaa vakuutellakseen neuvonsa pätevyyttä elämäkokemuksellaan. Lääkärit käyttävät *asiantuntijuusstrategiaa* jo pelkästään tuomalla esiin tietämyksensä vastauksissaan. *Kvantifioivaa strategiaa* voisivat puolestaan edustaa erilaiset ikämäärittelyt; milloin aloittaa seksielämä tai meikkaus ja millainen ikäero seurustelijoiden kesken on sopiva. Painoindeksi-kysymyksen suosio kertonee sitä, että tytöt haluaisivat kiihkeästi saada tarkkoja lukuja, joilla arvioida ruumiinsa kelpoisuutta. *Sosiaaliseen normiin vetoava strategia* tulee esiin kysyjän perustellessa toimintansa yleisyyttä viiteryhmänsä kautta tai sitten isosiskon neuvossa, jossa kehoitetaan jättämään kaverin poikaystävä rauhaan. Neuvontapalstat ovat kuitenkin mielestäni melko moniarvoisia ja tuntuisi yksioikoiselta nähdä ne tiukan retorisisena ikään kuin ne ajaisivat jotain asiaa, vaikka ne mielestäni pyrkivät enemmänkin vastaamaan tyttöjen tarpeisiin responsiivisesti. Mutta, kuten Jokinen ja Juhila (emt. 81) huomauttavat, keskittyminen retoriseen ja responsiiviseen analyysiin piirtävät erilaisen kuvan aineistosta joten painotusvalinta niiden välillä on tehtävä, vaikkei se totaalinen olisikaan. Keskityn responsiivisuuteen.

Feministisesti suuntautunut tutkimus yhdistetään usein *kriittiseen diskurssianalyysiin*, jolloin analyysistä tulee väline joidenkin poliittisten päämäärien ajamiseen (emt. 86). Jos keskittyisin osoittamaan neuvontapalstoilta tyttöjä alistavia käytäntöjä, olisi myös kohtuullista osoittaa, miten niitä pitäisi muuttaa. Prosessin alussa lähtökohtani olikin paljon kriittisempi. Kritisoiminen on helppoa, mutta uusien keinojen keksiminen vaikeaa. Olisiko feministinen tyttöjen lehti tai feministinen naistenlehti kaupallisesti mahdollinen? Valtavirrassa pärjätäkseen näyttäisi siltä, että tyttöjenlehden on oltava hitaasti, neuvottelujen kautta muutosta hakeva väline eikä ohjelmallinen julistus. Tästä syystä olisi kohtuutonta tarkastella tyttöjen lehtiä ja etenkin niiden vuodesta toiseen lähes muuttumattomilta tuntuvia neuvontapalstoja tiukan kriittisesti niin, että feministinen tutkija asettaisi kriteerit, joita vasten arvostelisi aineistoaan. Olenkin koettanut painottaa tulkinnoissani *analyttisyyttä* ja olla mahdollisimman herkkä aineistolle, katsoa, mitä siitä löytyy valitsematta näkökulmaani liian aikaisin.

Valtonen (2004, 97) jakaa yhteiskuntatieteellisen diskurssianalyysin sosiaalipsykologisesti virittyneeseen tulkitsevaan suuntaukseen ja kriittiseen

diskurssianalyysiin, joka tutkii kielenkäytön ja vallan suhteita sekä kielenkäytön seurauksellisuutta. Näin luokiteltuna edustan pikemminkin edellistä suuntausta. Analyysiä tehdessäni koetan mahdollisimman perusteellisesti argumentoida tulkintani huolehtimatta siitä, mihin joukkoon tulen itseni silloin sijoittaneeksi, sillä uskon, että diskurssianalyysin jaottelut toimivat selkeimmin teoriassa.

Juhilan (1999, 212–230) hahmottelemien käsitteiden kautta voisi sanoa, että tutkijan positioni on prosessin kuluessa muuttunut asianajajasta tulkitsijaksi. Kun asianajaja pyrkii emansipatoriseen muutokseen olemassa olevien todellisuuksien kriitikkona, tulkitsija näkee todellisuuden versioiden syntyvän ihmisten välisessä toiminnassa, jossa tulkitsija on yksi osapuoli. Asianajajalle tulkitsijan rooli saattaa näyttäytyä liian relativistisena ja kantaa ottamattomana. Omalta kohdaltani olenkin reflektoinut sitä, onko aineisto pitkäaikaisen tutustumisen seurauksena pehmittänyt kärjen kritiikiltäni. Perustelut vaativat kuitenkin mielestäni kokonaisuuden huomioon ottamista, mikä johtaa väistämättä yksioikoisuuden hylkäämiseen. Tämän oivaltaminen ei vie pohjaa siltä, että neuvontapalstat piirtävät tietyt rajat tyttöjen ruumiillisuudelle ja ne voivat olla kapeatkin, mutta eivät yksioikoiset.

Jokinen (emt. 90) erittelee tutkimuksen teon kahteen tasoon, joissa eksplisiittisellä analyysillä etsitään aineistosta kohdat, joissa esimerkiksi sukupuoleen (tässä tutkimuksessa ruumiillisuuteen) viitataan julkilausutusti ja katsotaan, kuinka sukupuolta (tässä: ruumiillisuutta) käytetään tulkintaresurssina. Implisiittisen tason tavoittaminen analyysissä on haastavampaa, minkä itekin havaitsin yrittäessäni päätellä, missä määrin jokin kysymys on ruumiillinen ja millaiseen ruumiillisuuteen se viittaisi. On helpompaa päätellä, että atooppinen iho on ruumiillisuutta käsittelevä kysymys kuin että onko seurustelukysymyksessä kyse ruumiillisuudesta.

Kieltä sosiaalisen kanssakäymisen ja yhteiskunnan rakentumisen keskiössä voidaan tutkia kysymällä, minkä sääntöjen mukaan se on muodostunut tai miksi juuri tietty lausuma esiintyy tietyssä yhteydessä eikä jokin muu (Foucault 2005, 41). Erityisesti itsestään selvältä tuntuvien väittämien kohdalla on syytä kysyä, mikä niiden tehtävä on. Tavallisessa luennassa hyväksymme paljon väittämiä ennalta annettuina, sillä elämästä tulisi vaikeaa, jos kyseenalaistaisimme kaikki yhteiskunnalliset ja sosiaaliset sopimukset ja säännöt. Diskurssianalyysin tarkoitus on Foucaultin (2005,

42) mukaan käsittää lausuma rajoittuneeksi ja ainutkertaiseksi tapahtumaksi, määrittää sen olemassaolon ehdot ja vakiinnuttaa rajat, osoittaa sen vastaavuudet toisiin lausumiin ja näyttää, mitkä muut lausumisen muodot se jättää pois.

4.2 Subjektipositio

Diskurssianalyysin käsitteistä käyttökelpoisimpia neuvontapalstojen tarkasteluun on *positio*. Diskurssianalyysissä identiteettiä ei ymmärretä ihmisen pysyväksi ominaisuudeksi kuten psykologiassa, vaan kiinnostuksen kohteena on identiteetin rakentuminen, moninaisuus ja tilanteittainen vaihtelevuus kielenkäytössä. *Subjektipositio* käsitteen avulla voidaan tutkia, millaisia paikkoja identiteeteille määrittäytyy kussakin tilanteissa, kuten esimerkiksi neuvontapalstoilla. (Jokinen & Juhila 1999, 68.)

Tekstit luovat itselleen ideaalilukijan ja asettavat hänet tiettyyn rooliin, mutta samalla ne luovat myös kirjoittajalle oman positionsa. Kirjoittaja voi saada esimerkiksi asiantuntijan, neuvojan tai tasa-arvoisen keskustelukumppanin roolin (Luukka 2003, 20).

Kussakin diskurssissa sosiaalisille toimijoille avautuu tietty rajallinen määrä subjektipositioita (Räisänen 2003, 46). Subjektipositioita tarjoamalla diskurssi rakentaa sille ominaisia subjekteja, identiteettejä ja subjekteihin liittyvää toimijuutta. Tarjottuun positioon asettuminen mahdollistaa diskurssiin osallistumisen, mutta samalla diskurssi rajautuu position sisältämiin ehtoihin. Eri subjekteihin liittyy siis erilaisia, hierarkkisessa suhteessa toisiinsa olevia toiminnan ja puheen mahdollisuuksia. (Jokinen 2004, 203.)

Jokaisen aineistoluvun loppuun olen hahmotellut, millaista positiota palsta rakentaa tyttöruumiille ja millaista roolia vastaajalle. Osittain positiot ja roolit ovat eri palstoilla päällekkäisiä ja samoja, mutta niissä on myös eroja, joita olen käsitellyt tilannekohtaisesti.

5 AINEISTON KUVAUS

Aineistokseni olen valinnut neljä tyttöjen laajalevikkistä aikakauslehteä: *Girls*in, *Sisters*in/*Syster*in, *SinäMinän* ja *Demin*. Lehtien numerot valitsin satunnaisotannalla. Neuvontapalstoihin eivät juuri vaikuta vuodenaajat tai muutkaan sesongit, vaan ne käsittelevät vuodesta toiseen samantyyppisiä teemoja. Siksi on sama, mistä kohden vuosikertaa lehdet poimii. Valitsemani aineiston palstoissa tapahtui muutoksia, kun *Sisters* vaihtoi nimensä numerosta 8/2004 lähtien *Syster*iksi, jolloin *Isosisko*-palstasta tuli *Isosysteri* ja *Lääkärisisko*-palsta jäi pois. Vain kahden *Isosisko*-palstan kainalossa (numeroissa 2/2004 ja 3/2004) oli kundi vastaa -tyyppinen palsta *Brothers*. Muiden lehtien palstat pysyivät samoina kaikissa lehdissä.

Diskurssianalyttisellä otteella laaja aineisto muodostuu työlääksi ja analyysi saattaa jäädä köyhäksi. Pidän aineiston määrää (154,5 sivua, LIITE 1) riittävänä, ehkä jopa liian runsaana, sillä yksityiskohtiin asti pääseminen vaati aika lailla luokittelu- ja karsimistyötä alkuperäisestä kysymysjoukosta. Tämän määrän lehtiä luettuani tunsin, että saturaatiopiste tuli vastaan eli tyypillisimmät kysymykset toistuivat usein.

Kohderyhmien iät poimin hiukan eri lähteistä, sillä tutkimusprosessin alkaessa en vielä tiennyt, mitä tietoja tulisin tarvitsemaan. Myöhemmin, lehtikentän muutosten myötä, monet mediakorteista olivat jo kadonneet netti-avaruudesta.

Kohdeikäryhmätiedot on koottu taulukkoon 2.

Vuonna 2006 lopetetun **Girls**in mediakortti vuodelta 2004 kertoo lehden kohderyhmäksi 10–17 -vuotiaat tytöt (sähköposti Egmont-kustannuksesta 16.4.2007). Ikäjakauma vaikuttaa melko suurelta ja tällaiselle joukolle lienee hankalaa tehdä lehteä, joka kiinnostaisi sekä 10- että 17-vuotiasta. Etenkin neuvontapalstaa lukiessani tarkistin välillä, että lehti oli todella suunnattu jo kymmenvuotiaalle. Toisaalta huomattavan osan lehdestä vie 24-sivuinen sarjakuva.

Neuvontapalstojen ja sarjakuvan lisäksi *Girlsissä* on katugalluppeja, idoleita, horoskooppeja, artikkeleita lehden teeman mukaan esimerkiksi suutelemisesta tai rakastumisesta, poikien mielipiteitä (pojat esiintyvät jutussa nimellään ja kuvalla), testejä, treffivinkkejä, levyarvosteluja, tarinoita, julisteita, Pojan päiväkirja, *Girls* nolot eli lukijoiden kertomia mokia, meikkivinkkejä, kokemuksia kielimatkalta, kirjeenvaihtoilmoituksia sekä lukijoiden sivut, joilla on kuvia, runoja ja tarinoita. Poikien näkemykset tytöistä ovat *Girlsissä* suuressa osassa. Neuvontapalstoja olivat *Mr. Love* ja *Kysy Siljalta*.

Myös **Sisters/Systeri** -lehteä kustansi 2004, ja kustantaa edelleen 2007, Egmont-kustannus. Kohderyhmäksi ilmoitettiin 9–14 -vuotiaat tytöt. Lehden sisältöä ovat idolijutut, lukija mallina, terveellisiä ruokavinkkejä, testejä, harrastusjuttuja, peli-, kirja ja dvd-arvosteluja, sarjakuva, idoli-juliste, askarteluvinkkejä, juttuja esim. riparista ja vanhempien avioerosta, novelli, kirjeenvaihto-ilmoituksia, vitsi- ja puuhasivu, horoskooppi, sisustamisesta, pikku tavara-sivuja, lemmikkijuttuja ja noloja tilanteita. Neuvontapalstoja olivat *Lääkärisisko*, *Isosisko* ja *Brothers* (Isosiskon yhteydessä).

Vuonna 2004 Kolmiokirjan kustaman **SinäMinän** kohderyhmää olivat 12–19 -vuotiaat tytöt. ”Villisti uudistunutta” *SinäMinää* on kustantanut elokuusta 2007 lähtien Musiikki-Mainos Ky Juntunen. Lehdistä ainoana *SinäMinässä* on kauneus-neuvontapalsta Kauneussalonki. Sisältönä lehdessä on horoskooppeja, lukijoilla tehty gallup, tytöstä naiseksi -osiossa esimerkiksi ”hyväksy vartalosi ja pue se oikein”, testejä, novelleja (sekä lukijoiden että ammattikirjoittajien), kirjeenvaihto ja tekstari-ilmoituksia, idoleita, meikkivinkkejä, kirja-, peli- ja leffavinkkejä, lukijoiden palsta ja levyarvosteluja. Novellien osuus on suuri. Luoman *SinäMinän* lukijoista tekemän tutkimuksen mukaan novellit olivat leimallinen osa lehteä ja sen viehätystä (Luoma 2006, 64). Neuvontapalstoja olivat *Vastaanotolla*, *Kundi vastaa*, *Isosisko* ja *Kauneussalonki*.

Demistä kerrotaan vuonna 2008 Aikakauslehtien mediakortissa vain lukijatutkimuksen tulos: ”Demi-lehti tavoittaa lähes 200 000 lukijamäärällään puolet 12–19-vuotiaista tytöistä”, mutta 2005 se määritteli (työpaikkailmoituksessa) painottuvansa 13–17 -vuotiaisiin tyttöihin. Demiä kustansi 2004 ja kustantaa

edelleen A-lehdet. Sisältönä on idoleita, kummalliset jutut -paljastukset ja megamokat, lukijoiden sivu, kalenteri, tavara-esittelyjä esim. reput, meikit, keho-osastolla asiaa esim. alkoholista, artikkeleita vaikkapa mustasukkaisuudesta, viiltelystä, koulusta ja järjestötoiminnasta, juttuja kundeista, gallupeja, kolumni, sisustusvinkkejä, idoli- ja leffajuliste, muotia, kampausvinkkejä, muuttumisleikkejä, testejä, horoskooppeja, lukijoiden kertomuksia unistaan, pelipalsta, levy- ja leffa-arvosteluja, telkkarisarjojen juonipaljastuksia, sarjakuva- ja ristikkosivu, runoja ja novelli. Neuvontapalstoja on runsaasti: *Kysy Päiviltä* (vastaajana gynekologi), *Suhteet solmussa* (vastaajana psykologi ja perheterapeutti), *Kysy kundilta* ja *Kysy systeriltä*.

Kaikki neljä lehteä tavoittelivat siis 13–14 -vuotiaita tyttöjä lukijoikseen. Valtaosa (95 %) 13-15 -vuotiaista tytöistä lukeekin nuortenlehtiä (Luukka 2003, 17). Tätä kirjoittaessani tyttöjenlehti-markkinat ovat varmasti segmentoituneet tarkemmin, ja aika näyttää, mitkä jäävät eloon.

6 MITEN TUTKIMUS TOTEUTETTIIN

Poimin neuvontapalstoilta aluksi kohdat, joissa puhuttiin ruumiillisuudesta. Keskityin kysymyksiin, sillä vastaukset perustuvat niissä kuvattuun ruumiiseen. Ruumiillisuus-kappaleessa valaisin, ettei puhe ruumiillisuudesta ole yksiselitteistä. Siksi en esittele tarkkoja lukuja aineistossa esiintyneistä aihepiireistä, vaan mainitsen kunkin palstan kohdalla, millaisia kysymyksiä niissä esiintyi eniten.

Ruumiillisuutta käsittelevistä kysymyksistä hahmottelin erilaisia aihepiirejä, joista osaa voisi kutsua jo teemoiksikin. Teema ja aihe eroavat mielestäni siinä, että samasta aiheesta, kuten painosta voidaan puhua eri teemoista käsin. Suoninen suosittaa diskurssianalyysin aloittamiseksi erojen ja yhtäläisyyksien etsimistä aineistosta. Diskurssien identifioinnilla ei tarkoiteta erillisten aiheiden erottamista toisistaan, sillä sama ilmiö voidaan tulkita eri diskurssien avulla hyvin eri tavoin, mutta kiinnostavimmat diskurssit löytyvät Suonisen mukaan kielen käytön alueilta, joilla erilaisia aiheita tai teemoja tehdään ymmärrettäviksi (Suoninen 1993, 50–51). Tämä on minunkin pyrkimykseni, mutta tarkkaa kohtaa sille, missä aineistossani menee aihepiiri- ja teemaluokituksen raja, en osaa määrittellä. Katson luokittelun kuitenkin pikemminkin välineekseni päästä analyysin seuraavaan vaiheeseen kuin itse tutkimustulokseksi.

Analyysin seuraavalla kierroksella keskityin aihepiireihin, joista oli eniten kysymyksiä. Valintaa puoltaa tyypillisimpien palstakysymysten erottaminen hajanaisemmista. Oletan, että kulttuurisesti merkityksellisempiä tai latautuneempia asioita kysytään enemmän. Toisaalta hyvin latautuneet aiheet taas saattavat olla palstoille liian hankalia, kuten raiskaus. Lehdet pyrkivät ymmärrettävästi palstalla käsitellyissä aihepiireissä kattavuuteen ja monipuolisuuteen eivätkä julkaise kirjeitä palstalla määrällisesti samassa suhteessa kuin mitä niitä toimitukseen tulee. Töyry toteaaakin, että genren samankaltaisuuksia etsivälle lukijalle lehden sisällöt näyttävät ”ongelmallisina”, mutta lukijasuhteille ne näyttävät olevan elintärkeitä (Töyry 2008, 29). Tutkijana en nauti hajanaisesti rakentuneesta aineistosta, mutta lehden kuluttajana odotan juuri tuota monipuolisuutta, ehkä jopa ristiriitaisuutta.

Aineiston hajautuneisuuden ja yhtenäisyyden tarkastelu ovat mielestäni molemmat käyttökelpoisia välineitä analyysissä. Tiedon arkeologiassa Foucault keskittyi etsimään ajattelua määrääviä sääntöjä ja rakenteita (Valtonen 2004, 209).

Diskurssianalyysi on Foucault'lle lausumien ja niitä sääntelevien sääntöjen ja käytäntöjen kuvailua. Voidaan kysyä esimerkiksi, miten lausumat saavat aikaan tarkasteltavalle diskurssille ominaisen yhtenäisyyden (Jokinen 2004, 197) tai voiko hajonnan kuvaamisella määritellä paradoksaalisesti lausumakokonaisuuden erityisyyttä ja selvittää yhteen sopimattomien teemojen säännöllisyyttä (Foucault 2005, 54, 48), sen sijaan, että keskityttäisiin rakentamaan muodoltaan erilaisista, ajassa hajanaisista lausumista kokonaisuus. Diskurssi tunnustetaan, kun löydetään systemaattinen järjestelmä, joka yhdistää diskurssin eri elementit; Foucault'n käsittein syntyy diskursiivinen muodostelma (Valtonen 2004, 214). Käsitän tämän niin, että diskurssien yhteneväisyys neuvontapalstoilla lehtirajojen yli kertoo kulttuurisesta, vahvasta ja luonnollistuneesta puhetavasta, joka voi näyttää niin itsestäänselvältä, että sitä on vaikea tunnustaa. On kyse eräänlaisesta säännönmukaisuudesta, josta ilmenevät poikkeukset joko vahvistavat tietyn puhetavan legitimiyyttä tai aiheuttavat siihen neuvottelunvaraa ja muuntuvaisuutta.

Tutkimusyksikköni on kysymyksen ja vastauksen muodostama pari. Näitä yksiköitä voi yhdessä lukijakirjeessä olla useampia. Kirjeessä voi olla useampi samaa tarkoittava kysymys, jolloin olen niputtanut ne yhteen tutkimusyksikköön. Jos taas saman aihepiirin sisällä kysytään kahta eri asiaa, olen luokitellut ne eri tutkimusyksiköiksi. Esitetty ongelma ei ole välttämättä kysymyksen muodossa. Rajanveto on tulkinnanvaraista, sillä yksiköt eivät lohkea luontevasti omiin luokkiinsa, vaan voisivat olla sekä – että hahmottelemissani kategorioissa. Arja Jokinen (1999, 146) huomauttaakin, että laadullisen aineiston numeerinen kvantifiointi on aina suhteellista ja myös luo eikä vain laske objektejaan. Asioiden esittäminen laskettavassa muodossa luo mielikuvaa selkeästä ja mitattavissa olevasta tiedosta. Se on myös toiminut aineistoni järjestämisen ja pelkistämisen välineenä, mikä on ollut tarpeen kokonaiskuvan hahmottamisessa.

Ongelma kategorioinnissa ilmeni siinä kohdin, kun havaitsin, että joillakin palstoilla ruumiillisuuteen eksplisiittisesti liittyviä kysymyksiä ei ollut juuri ollenkaan ja implisiittisestikin laskettuna ne jäivät määrällisesti esimerkiksi

ihastumis-puheen varjoon. Rajaukseni koski kuitenkin ruumiillisuutta, joten en voi osoittaa ihastumis- tai ihmissuhdepuheen osuutta aineistosta verrattuna ruumiillisuutta käsittelevään puheeseen. Tätä ongelmaa käsittelemän analysoidessani kutakin palstaa erikseen.

Jos palstoja ryhmittelee sen mukaan, millaista ruumiillisuutta ne rakentavat, niin julkilausutuimmin ruumiillisuus tulee esille lääkäripalstoilla ja *Kauneussalongissa*. Seuraavaksi eksplisiittisimmin ruumiillisuudesta puhuvat isosiskopalstat, mikä ilmenee esimerkiksi runsaana painopuheena. Isosiskopalstoista *Kysy Siljalta* muistutti eniten lääkäripalstaa, vaikka vastaaja olikin rooliltaan pikemminkin isosisko kuin lääkäri, eikä häntä esitelty terveydenhuollon ammattilaisena. Kundi vastaa -palstojen kysymykset viittasivat materiaaliseen ruumiiseen ihmissuhteiden kautta, esimerkiksi siinä, minkä näköisistä tytöistä pojat eniten pitivät. Vähiten eksplisiittistä ruumiillisuutta esiintyi *Suhteet solmussa* -palstalla, jonka puhetapa oli korostetusti psykologinen, keskittyen aiheissaankin perhe- ja kaverisuhteisiin.

7 TULOSTEN ANALYSOINTI

Neuvontapalstat ovat oma juttutyypinsä, suosittu formaatti, jonka puhetapa on pitkälle luonnollistunut. Frazer (1987, Luukan 2003, 33 mukaan) päättelee tytöjenlehden vakiintuneissa puhetavoissa piilevän niiden voiman ja vallan. Toistamalla ja tietyllä tavalla esitettyinä asiat alkavat näyttää muuttumattomilta, oikeilta tai luonnollisilta. Neuvontapalstat perustuvat toimituksen ja lukijoiden vuorovaikutukseen, jota säätelevät omat kirjoittamattomat sääntönsä. Roolit ovat pelkistetysti kysyjän ja vastaajan. Kysyjä esittää ongelmansa, johon vastaaja vastaa ammattinsa (psykologi, terveydenhoitaja tai lääkäri) tai sosiaalisen roolinsa mukaisesti (”isosiskon” tai ”kundin” rooli). Molemmat tukeutuvat kulttuurisiin puhetapoihin, jotka kuitenkin vaihtelevat positioittain. Neuvontapalstojen ei tarvitse juurikaan ohjeistaa lukijoitaan kirjeiden muotoilussa, sillä ongelmista puhumisen tapa on heille tuttu. Palstoille kirjoitettaessa noudatetaan tiettyä tyyliä. Esimerkiksi tiiviys on yksi ehto eikä ongelman tarkka kuvaus ole mahdollista. Tällöin monitahoiset ongelmat yksinkertaistuvat. Tilan rajallisuuden vuoksi pitäydytään sellaisissa sanavalinnoissa ja ilmaisumuodoissa, jotka on mahdollista ymmärtää yhteisesti jaetussa kulttuuri- ja yhteiskuntailmapiiressä. Siksi tekstistä on mahdollista myös tehdä päätelmiä siitä, mikä yhteisesti jaettu todellisuus, määrittely tai luokittelu vallitsee.

Neuvontapalstan genreen kuuluu oletus, että julkaistuihin kysymyksiin on löydettävissä ratkaisu. Ellei vastaaja pysty suoraan ratkaisua tarjoamaan, hän ohjaa eteenpäin muille ammattilaisille (kuten lääkärille, kriisiapuun, mielenterveyden ammattilaisille). Neuvontapalstan idean voisi muotoilla siten, että ”ongelmiin löytyy aina ratkaisu”. Tyttöjä ei jätetä ongelmiansa kanssa yksin (Luukka 2003, 34). Sinänsä neuvontapalstan tehtävä saattaa olla puhtaasti lohduttava. Kysymyskirjeestä voi monesti päätellä, että kirjoittaja tietää jo ratkaisun, mutta hakee tukea tai kannustusta vielä palstanpitäjältä. Juttutyyppeihin kuuluu siis olennaisesti lukijasuhteen ylläpito tällä tavoin, sen merkitys ei ole yksinomaan käytännön ratkaisujen tarjoajan. Voisi kuvitella, että palsta on myös liian hidas monien terveydellisten ongelmien ratkaisuun. Tällöin sen ideana ei olisikaan auttaa jotakuta tiettyä kysyjää, vaan toimia ennaltaehkäisevänä (tai -varoittavana) esimerkkinä

muille lukijoille. Ei olisi myöskään mitään mieltä julkaista kysymystä, joka ei koskettaisi laajempaa lukijakuntaa. Tästäkin syystä ongelmien määrittelyt jäävät yleisluontoisiksi.

Palstalle kirjoittaja on osoittanut sisäistäneensä neuvontapalstojen puhekonventiot ja ottanut position, jossa hänellä on ongelma. Vaikka ongelman olemassaolo torjuttaisiinkin, kirjoittaja itse on päätenyt puhumaan ominaisuudestaan tai vaivastaan ongelmana. Vastauspuhe pääosin purkaa ongelmatisointeja. Tietyllä tavalla ongelmasta muodostuu kulttuurinen ongelma vasta, kun sekä kysyjä että vastaaja määrittelevät sen sellaiseksi. Tällaisin ongelmia taas palstalla harvoin pystytään ratkaisemaan, ja ne siirretään ammattiauttajille.

Neuvontapalstat jakaantuvat omiin alalajeihinsa, joilla myös on oma tietty puhetapansa. Tähän vaikuttaa se, kenelle kirjeet osoitetaan eli kuka on vastaajana ja millaiseksi hänet kuvitellaan. Naistenlehtien diskursseja historiallisesti eriteltyt Shevelow (1989, Töyryn 2006, 209 mukaan) määrittelee alun perin isällisen diskurssin muuttuneen 1700-luvulla äidilliseksi ja 1900-luvulla sisarelliseksi. Töyryn mukaan naistenlehti puhuttelee nykyisin lukijaansa ystävättärenä. Tyttöjen lehdissä sisarellinen diskurssi on käytössä edelleen.

Kysy mitä vain, Isosisko vastaa!!! Kysy tyhmiä tai viisaita, kaikkietävä Isosisko ratkaisee ongelmasi! (Isosisko, Sisters.)

Isosisko on juuri sinua varten, jolla on vaikeuksia, mutta ei ole ketään, kenelle puhua, keneltä kysyä neuvoa. Kirjoita Isosiskolle, rehellisesti ja luottamuksella. Voit käyttää nimimerkkiä. (Isosisko, SinäMinä.)

Asiantuntija-auttajuus -positio on tyypillinen lääketieteelliselle diskurssille. Siinä ongelmat paketoidaan eksaktisti ”oireiksi”, ”sairaudeksi” tai ”iäksi”, melkein kuin mitattaviksi määreiksi. Puhuttelutapa ei kannusta tunteenomaisiin ilmauksiin.

Lääket.lis. Tina Hellsten vastaa kysymyksiisi tällä palstalla. Lähetä lyhyt ja selkeä kysymyksesi, jossa kerrot ikäsi, sairauden tai ongelman laadun, oireet ym. siihen liittyvät seikat --.

(Vastaanotolla, SinäMinä.)

Kysy Päiviltä! Lukijoiden kysymyksiin vastaa gynekologi Päivi Tommola. Lähetä lyhyt kysymyksesi osoitteella --. (Kysy terveydestä, Demi.)

Uudempi ilmiö – tai ehkä paluuta naistenlehtien neuvontapalstojen alkujuurille, jossa naisia neuvoivat isälliseen sävyyn miehet? – ovat palstat, joilla tytöt haluavat poikien näkökulman itseensä tai ihmissuhteisiin liittyviin ongelmiinsa. Niitä ei omassa nuoruudessani 1980-luvulla *SinäMinää* lukiessani vielä ollut.

Naistenlehdissäkään ei tietääkseni ole palstaa, jolla selkeästi kysyttäisiin *miehen* mielipidettä, vaikkakin vastaajana saattaa esimerkiksi psykologin ammattinsa puolesta olla mies.

Jotta ymmärtäisi poikia, pitäisi ajatella heidän tavallaan. Hanski kertoo vastauksen kaikkeen, mikä sinua askarruttaa vastakkaisessa sukupuoleessa, flirttailussa, iskemisessä tai deittailussa --.
(Mr. Love, Girls.)

Demin kundiasiantuntija, Demies Nicolas, vastaa lukijoita askarruttaviin kundiaiheisiin kyssiin.
(Kysy kundilta, Demi.)

McRobbie huomauttaa, että neuvontapalstalla ongelmat ymmärretään henkilökohtaisina, vaikka ne koskettaisivat suurta joukkoa tyttöjä. Hän näkee neuvontapalstat tyttöjen eristyneisyyden symbolina. Ongelmat näyttäytyvät yksilöllisinä, jolloin niiden ratkaisu jää yksilön itsensä vastuulle eikä niitä käsitellä sosiaalisina, jolloin tyttöjen yhteenliittyminen toisi ratkaisun. Ongelmat liittyvät käyttäytymiseen, persoonallisuuteen ja siihen, että tytöt elävät tiettyä kehitysvaihetta, mutta eivät koskaan yhteiskunnallisiin rakenteisiin. Sitä, mistä ongelma syntyy, ei kyseenalaisteta. Vastauksessa annetaan neuvoja siitä, miten ongelmalta voidaan välttyä tai kuinka sopeutua normiin. (McRobbie 1991, 109–110, 115.) Luukka (2003, 35) havaitsi Demissä samanlaisen käsittelytavan: naisiksi kasvamisen kautta selitetään ihmissuhteisiin liittyviä kysymyksiä ja tyttöjä määritellään pääosin suhteessa toisiin ihmisiin, vanhempiin, poikiin ja muihin tyttöihin. Suhde yhteiskunnallisiin instituutioihin, kuten kouluun tai työelämään jää vähemmälle. Tyttöys on siis ihmissuhteiden opettelua, rakkauden, seksin, oikean ja väärän, normaalin ja epänormaalin välillä tasapainottelua.

Aineistostani en tekisi näin jyrkkää johtopäätöstä, vaan mielestäni palstat tarjoavat normiin sopeutumisen lisäksi usein ehdotuksen vaihtoehtoisesta toimintatavasta. Normin hylkäämistä kokonaan ne suosittelevat harvemmin, sillä merkitsisihän se sosiaalisen riskin ottamista. Jos palstat eivät reagoisi esitettyihin huolenaiheisiin,

vaan kategorisesti kieltäisivät niiden olevan ongelmia, menettäisivät ne varmasti pian lukijansa.

7.1 Kauneuspalsta

Kysymys-vastaus -muotoinen kauneuteen keskittyvä neuvontapalsta oli tutkimistani lehdistä vain SinäMinässä. Kauneussalonki-palsta on puolen sivun kokoinen ja 11 lehdestä laskin yhteensä 42 kysymystä, siis keskimäärin 4 kysymystä per palsta. Tämän kokoisesta aineistosta ei hahmotu selviä kategorioita siitä, mitkä kysymykset olisivat palstalle tyypillisimpiä, sillä aiheiden hajonta on suuri. Jotain Kauneussalongin kysymyksistä voi kuitenkin päätellä sen representoimasta ruumiillisuudesta. Palstan toimituksellisesta luonteesta kertoo mielestäni se, ettei sillä mainita tuotemerkkejä kuin yhdessä lukijan kysymyksessä, vastauksissa ei kertaakaan. Aikakauslehtien kauneutta käsittelevät artikkelit juttutyypeinä puhuvat usein suoraan tietyistä tuotemerkeistä.

Kauneussalongin ohjeisto on vaihtoehtojen esittelyä: ”*Kaikki rajaukset ovat yhtä hyviä ja toimivia.*” ”*Jos haluat rajauksen sisäluomille...*” (SM 12/2004) Ohjeet annetaan ehdotuksen muodossa: ”*Voisit kokeilla vahamaista meikkivoidetta --*” (SM 12/2004), ”*-- kannattaa pyytää kampaajaa neuvomaan, miten uusi malli olisi helpoin ja paras laittaa itse --*” (SM 10/2004) eikä niinkään käskymuodossa, kuten McRobbie (1991, 120) tulkitse *Jackien* kauneussivujen tekevän.

Kauneudenhoitoa käsitteleviä kysymyksiä ei ollut vain Kauneussalongissa. Kauneuspalsta-kysymysten valuminen muille palstatyypeille voi johtua siitä, ettei niille ollut omaa kysymys-vastausmuotoista palstaa muissa lehdissä kuin SinäMinässä. Isosiskolta saatetaan kysyä meikkivinkkejä, jotka jokaisen aikuisen naisen oletetaan oppineen: ”*Mitä meikkikynällä tehdään? Voiko huultenrajauskynä olla tummempaa kuin huulipuna?*” (Sisters: Isosisko 6–7/2004). Isosisko neuvoo asiantuntevasti, vaikka ohjaakin aluksi kysymään meikkiosaston myyjältä.

Kauneussalonki vastaa siihen tarpeeseen, joka on jossain muualla ongelmaksi määritelty ja keskustelu esimerkiksi siitä, onko meikkaaminen ylipäätään välttämätöntä, käydään isosiskopalstoilla. Isosisko ei ota kantaa meikkauksen välttämättömyyteen, vaan korostaa tytön omaa valintaa.

K: Minkä ikäsenä kannattaa aloittaa meikkaus? (Systeri: Isosysteri 11/2004.)

V: Isosysterin mielestä kevyen meikkaamisen voisi aloittaa yläasteella.

K: Oon 10 v -- Mä haluaisin meikata -- kouluun, mut sit kaikki tytöt alkavat töllää mua ja kysellä kovaan ääneen, onko mulla meikkiä. Mitä mä teen? (Sisters: Isosysteri 11/2004.)

V: Meikkaamisen aloittamistakin olisi hyvä lykätä vielä useammalla vuodella. Sinun iässäsi esimerkiksi iho on muutenkin niin tasainen, ettei se meikkiä kaipaa

McRobbie (1991) huomauttaa, että tytöiltä edellytetään kauneusrutiinien hallintaa paitsi poikaystävän, myös työpaikan saamiseksi. Tytöt itse kokevat kauneustoimet epärehellisiksi, salaisiksi rituaaleiksi, jotka aiheuttavat häpeää siksi, että tytöt joutuvat turvautumaan keinotekoisiiin apuvälineisiin näyttääkseen ”luonnollisen kauniilta”.

K: Pelkään -- ensi kesän riparia. Olen meikannut jo kolme vuotta kouluun, enkä kehtaa näyttää naamaani enää kuin perheelleni ilman meikkiä. (Demi: Kysy systeriltä 5/2004.)

V: Homma hoituu, kun käyt otattamassa kestovärit kulmiin ja ripsiin. Meikkivoiteen voit vaihtaa näpyt nitistävään peitepuikkoon ja kevyeen puuteriin. Huulikiilto riittää retkioloissa ja kampaajakäynti ennen lähtöä antaa olemukseen uutta puhtia. Räväkkä vaihtoehto on, että leikit leirin ajan aution saaren selviytyjää: jätät meikit pois, saunot, uit ja kaunistut luonnollisesti. Puhdasnaamaisena saatuja uusia kavereita ei tulevaisuudessakaan tarvitse harhauttaa meikillä.

Kundi vastaa -palstoilla ei meikkaamisesta kysytä suoraan, vaan esimerkiksi sitä, *Tykkäävätkö pojat tytöistä, joilla on pisamia?*” (Girls: Mr. Love 12/2004).

Poikaystävät karsastavat *Jackien* oppien mukaan paljon meikkiä käyttäviä tyttöjä, joten on syytä pyrkiä luonnolliseen lopputulokseen (McRobbie 1991, 121–122).

Pojat saattavat olla niin tottuneita hillitysti meikattuihin, ”luonnonkauniisiin” tyttöihin, etteivät edes tunnista onko tytöllä meikkiä vai ei. Tähän tytöt tietysti pyrkivätkin, mutta ristiriita koetaan siinä vaiheessa, kun mietitään, ”pidetäänkö minusta sellaisena kuin olen”.

K: Miten kaikki oikeastaan saa alkunsa, siis miten poika alkaa tykätä tytöstä? Onko meikkaaminen tärkeää? (Girls: Mr. Love 12/2004.)

V: Meikit eivät ole tärkeitä, mutta niillä voi saada aikaan joko positiivisen tai negatiivisen ensivaikutelman. Itse olen sitä mieltä, että jokapäiväinen meikkien kanssa tunaaminen on ajanhaaskausta. Se on eri juttu, jos juhliin laittautuu vähän tavallista nätimmäksi.

Kauneussalongissa ruumiillisuus on hiusongelmia, kulmien muotoilua ja meikkivinkkejä. Ruumiillisuus näyttäytyy fyysisenä niin kuin lääkäripalstoillakin, ja jotkut kysymykset voisivat esiintyä myös lääkäripalstalla: *”Haluaisin tietää, miten voi päästä eroon hilseestä”* (SM 9/2004), *”Selkäni on täynnä pieniä punaisia näppylöitä -- miten pääsen eroon kamalista kutisevista näppylöistä?”* (SM 8/2004). Palstalla vastaava parturi-kampaaja-maskeeraaja ohjaakin neuvottaviaan ensin kosmetologille tai kampaajalle, mutta jos ongelma on paha, ihotautilääkärille. Myös kosmetologit tekevät radikaalilta kuulostavia hoitoja, kuten ihokarvojen laserointeja. Kysyjä haluaa päästä huulen yläpuolella kasvavista ”viiksistään” eroon lopullisesti ja vastaaja suosittelee vahapoistoa tai laserointia: *”Toimenpide on jonkin verran kivulias, aikaa vievä ja hintava, mutta lopputulos on hyvä”* (SM 5/2004).

Yksiselitteisiä ongelmia ovat finnit tai hikinäpyt, joista halutaan eroon. Karvoihin puolestaan suhtaudutaan ambivalentisti; jossakin niitä saisi olla enemmän, mutta toisaalta ne pitää poistaa keinoja kaihtamatta. Esimerkiksi kukaan ei valita liian tuuheista hiuksista tai ripsistä, mutta ihokarvat juuri huulen yläpuolella ovat epätoivottavia. Onko kyseessä Butlerin mainitsema sukupuoliteko? Viiksikarvoja ei korosteta kulmien tai ripsien tapaan meikillä, vaan pyritään poistamaan lopullisesti. Vaarantaako viiksien hienoinenkin esiintyminen naisellisen vaikutelman? Karvojen nyppiminen ja ripsien tuuheuttaminen maskaroilla tai jopa irtoripsillä ovat tekoja, joita uudelleen ja uudelleen toistamalla pidetään yllä sukupuolta. Judith Butlerin mukaan *”sukupuoli on eloonjäämisstrategia pakottavassa järjestelmässä ja samalla esitys, josta voi seurata rangaistuksia --. Niitä, jotka eivät onnistu tekemään sukupuoltaan oikein, rangaistaan säännönmukaisesti”* (Butler 2006, 234). Tuskin viiksikarvojen poistossa on kyse suorastaan eloonjäämisestä, mutta voidaan varmaankin puhua sosiaalisesta itsemurhasta, mikäli tekee säännönmukaisesti esimerkiksi kauneuspalstalla annettujen ohjeiden vastaisesti. McRobbie vertaa kauneudenhoitorutiineja kotitöihin, jotka eivät koskaan lopu, vaan joita on

toistettava päivittäin, viikottain ja kuukausittain (McRobbie 1991, 123). Tällä lailla ajateltuna kauneudenhoito ei ole vapaaehtoista, vaan kulttuuristen normien rajoittamaa ja muokkaa ruumista hyvin käytännöllisellä tasolla.

Tuntuu epäreilulta kritisoida kauneuspalstoja niiden ohjeistosta, enkä ole esittämässäkään niiden hylkäämistä realistisena tai edes toivottavana vaihtoehtona, auttavathan ne tyttöjä sopeutumaan vallitseviin käytäntöihin. Haluan vain osoittaa niiden ylläpitävän ruumiin muokkaamisen käytäntöjä ja riisua niiden luonnollistuneen diskurssin kaapua. Meikkivinkit voidaan nähdä sukupuolen esittämisen strategioina siten, että niillä pyritään korostamaan naisellisina pidettyjä sukupuoliominaisuuksia. Tyttöjenlehti kontekstina tuottaa rajat siihen, mitä toimenpiteitä alaikäisille voidaan suositella. Aineiston kysymyksissä pohdittiin, pitäisikö 16-vuotiaan alkaa käyttämään silmänympärysvoidetta ryppyihinsä (SM 6/2004) tai voiko 12-vuotias mennä solariumiin. Vastauksissa ei nähty estettä kummallekaan, tosin ”*solariumiin menosta kannattaa keskustella vanhempien kanssa ensin. Varsinaista ikärajaa ei ole, mutta suositus on se 18 vuotta eli aikuinen*” (SM 7/2004).

Karvojen lisäksi toinen ambivalentti naisruumiin ominaisuus, joka ei tosin esiinny Kauneussalongissa, vaan pikemminkin lääkäri- ja isosisko-palstoilla, on rasva; toisaalta sitä pyritään poistamaan kiivaasti, mutta toisaalle lisä ei olisi pahitteeksi. Voi kuulostaa kaukaa haetulta verrata kauneuspalstojen vinkkejä niinkin radikaaliin ruumiinmuokkaukseen kuin kauneuskirurgiaan, mutta symbolisesti se ei eroa karvojen ”siirtelystä”. Taina Kinnunen tulkitsi kulttuuristen diskurssien ruokkivan kokemuksia (nais)ruumiin vajavuudesta haastatellessaan rintaimplantit asennuttaneita naisia ja operaatioita tekeviä kirurgeja. Hänen mukaansa kulttuurissamme on luonnollistunut naisruumiin visuaalinen seksuaalistaminen lääketieteellis-teknologisella ”parantelulla” sekä naisruumiin fetissoiminen ja kaupallistaminen. Seksuaalisuus näyttäytyy ruumiillisuudessa tällöin pikemminkin visuaalisena (miesten tarpeita palvelevana) kuin kokemuksellisenä. Rintasuurenosleikkauksen läpikäyneet naiset tunsivat itsensä seksuaalisesti viehättävämmiksi, vaikka leikkaus itse asiassa vahingoitti heidän tuntoaistiaan (Kinnunen 2006, 162–164).

Michel Foucault'n (2005) mukaan moderni valta on ruumiisiin kohdistuvaa 'älykästä' valtaa, ruumiita koskevan 'tiedon' ja 'totuuden' valtaa, jonka yksilö sisäistää perustavaksi kokemuksekseen. Ihminen tuntee 'epänormaaliudestaan' tai 'vajavaisuudestaan' häpeää tunnistamatta tunteen alkuperää ja alkaa kontrolloida ruumistaan välttääkseen tunteen. (Lainaus Kinnuselta 2006, 164.)

Kauneussalongissa sivutaan hoikkuutta vain yhdessä kirjeessä: *"Miten sais kasvot näyttämään laihemmilta? Ja mitkä värit tekee ihmisestä laihemman näköisen?"* (SM 11/2004). Vastauksessa annetaan hiukan pukeutumisvinkkejä, mutta muuten kysymykset pysyttelevät kasvojen ja pään hoidon ja meikkauksen alueella, iholla: *"Kasvoihin kannattaa laittaa varjostuksia muotoilemaan niitä: poskiluiden alle, leuan alle, nenänvarteen. -- Käytä tarpeeksi isoa sivellintä äläkä laita liian paljon väriä, etteivät varjostukset näytä parralta!"* *"Mielestäni jokainen voi käyttää vaatetuksessaan juuri niitä värejä kuin itse haluaa, mutta -- tummat värit hoikentavat."*

Luonnonkiharat koettiin ongelmaksi kolmessa kirjeessä. Meikkivoiteesta "ahdistavana" maskina kasvoilla puhuttiin kahdessa kirjeessä. Tämä on varmaankin luonnollinen tunne, kun teinin iho alkaa rasvoittua ja samanaikaisesti sen virheitä on opittava peittämään. Naiseuden siirtymäriitti on meikkaamisen opettelu, vaikka se ei aina hyvältä tuntuisikaan.

Kauneudesta puhuttaessa mielessämme on usein aika selkeänä jokin tietty, ideaalinen ihanneruumis, johon todellista ruumista vertaamme. Kauneussalonki neuvontapalstana pyrkii osaltaan auttamaan tämän ihanteen tavoittelussa, tosin tytöille suunnattuna se ei voi tarjota kovin radikaaleja ratkaisuja. Kinnusen mukaan "itsensä hoitamisesta" on tullut pärjäämisen edellytys ja kauneudesta pääomaa, joka ei ole enää sidoksissa vain parinvalintamarkkinoihin. Kauneus on kompetenssi, jolla on merkitystä naisten keskinäisen arvojärjestyksen luomisessa (emt. 173).

Myöskään miehet eivät vältty enää visuaalisen pärjäämisen paineilta. Terhi Anna Wilska huomauttaakin, että kehitys, joka on esineellistännyt myös miehen ruumiin ja terveyden, on tuonut Suomen markkinoille "miesten naistenlehtiä" (Wilska 2001,

68). Ne hyödyntävät tilannetta, joka on ollut naistenlehtien arkipäivää niiden alkuajoista lähtien: naisten velvollisuutta huolehtia ulkonäöstään.

Teknisesti esimerkiksi treenattuja lihaksia jäljitteleviä silikoni-implantteja voitaisiin asentaa miehille samoin lääketieteellisin riskein kuin rintaimplantteja naisille, kuten Kinnunen osuvasti vertaa (2006, 176–177), mutta kulttuurisesti tätä pidetään vielä melko kummallisena toimenpiteenä. Lääketieteellinenkin diskurssi mukautuu siis kulttuuriin normeihin ja käsityksiin siitä, mikä on luonnollista, normaalia tai kaunista ja mikä on liian suuri terveydellinen riski suhteessa toimenpiteestä saatuihin hyötyihin. Kauneuskirurgiassa ja kauneuskäsityksissä, joita Kauneussalonkikin edustaa, nais- ja miesruumiista muokataan eri perustein.

7.2 Ruumiin oireet ja normit lääkäripalstoilla

Lääkäripalstoiksi luin palstat, joiden vastaajana toimi terveydenhuollon ammattilainen. Näitä olivat *Vastaanotolla* (SinäMinä), *Lääkärisisko* (Sisters) ja *Kysy terveydestä* (Demi). Kaikilla näistä yhteensä eniten kysyttiin kuukautisista, seuraavaksi eniten seksistä ja kolmanneksi eniten painosta. Kolmen palstan kesken oli myös eroja siinä, mihin kysymyksiin ne painottuivat vastaamaan ja miten. Aihepiirien esiintyvyyden määrälliset erot eivät ole suuria, joten olennaisempaa kuin niiden vertailu, on keskittyä siihen, millaisen ruumiillisuuden ne kontekstissaan rakentavat.

7.2.1 SinäMinä: Vastaanotolla

Vastaanotolla eniten kysyttiin painosta, sitten seksistä ja kolmanneksi kuukautisista. Melkein kaikki painokysymykset kiteytyvät muotoon ”olen x-vuotias, painan xx kg ja olen xxx cm pitkä, olenko ok?”. Kaikilla palstoilla, missä painopuhetta esiintyi, tämä painoindeksikysymys oli tyypillisin. Lisäksi siihen liittyi joskus tarkentava lisäkysymys ”olenko ylipainoinen” tai ”pitäisikö laihduttaa”. Useimmin vastattiin kysyjän olevan kuvatus ruumiinsa puolesta

normaalipainoinen, muutamassa tapauksessa yli- tai alipainoinen. Suurin osa kysyjistä oli siis normaalipainoisia, mutta silti huolissaan painostaan.

Mielenkiintoista mielestäni on se, että kysymykseen painoindeksistä liittyy kysymys ”olenko ok?”. Jos siis painoindeksi on kohdallaan, on kysyjä mielestään ok, mutta jos siinä on paranneltavaa – laihdutettavaa tai lihotettavaa, koko olemus leimautuu ei-ok:na. Kysymys on melko suuri ja persoonallisuutta kokonaisuudessaan koskettava. Aikuinen tuskin näkee itseään näin vahvasti painonsa kautta, mutta onko kysymys nuorelle naiselle todella näin kohtalokas? Vai onko kyseessä pikemminkin puhetavaksi muotoutunut ilmaisu?

Demin toimittaja Anni Lintula kiteytti lehensä tehtäväksi vastata tähän ”Olenko ok?” -kysymykseen (Vihreä oksa -seminaari 13.11.2007). Kysymysmuoto esiintyy muissa lehdissä erityisesti paino-kysymysten yhteydessä, mutta ei Demissä. Lintula myös linjasi, että Demillä on kasvattamistehtävä esimerkiksi netissä liikkuvien myyttien oikaisijana. Etenkin lääkäripalstat näyttäisivät täydentävän koulun terveyskasvatusta.

Anorektisuuden kulttuurisuutta tutkinut Anne Puuronen toteaa, että pidämme luonnollisena sitä, että tytöt ja naiset tarkkailevat syömistään. Ylipainoisuuden kokemuksella ei ole tekemistä todellisen ylipainon kanssa, vaan kokemuksellinen ylipainoisuusongelma rakentuu kulttuurisesti määrittyvän painonhallintapuheen sisällä. Kulttuurisella painonhallintapuheella Puuronen tarkoittaa sosiaalista puhetapaa, jolla ilmaistaan millaisen terveellisyystietoisuuden lukutaidon nykysuomalainen omaa (Puuronen 2004, 102–103, 251). Itse näen, että neuvontapalstojen painokysymykset kertovat tällaisesta samanlaisesta tietoisuudesta. Niiden rituaalinen toisteisuus liittyy puhujansa suureen joukkoon tyttöjä, jotka varmasti ovat aidosti huolissaan painostaan, mutta myös esittävät tätä huolta aktiivisesti ikään kuin naiseuden merkkinä.

Vastaanotolla viitattiin kaksi kertaa mahdolliseen syömishäiriöön. Johdannossa lainasin Närettä (1994, 57), jonka mukaan kaupallisen seksin ilmapiiri lietsoo naisissa tyytymättömyyttä omaa ruumista kohtaan, mikä ilmenee muun muassa

anoreksiassa ja bulimiassa. Tyttöjenlehtien neuvontapalstoilla syömishäiriöt eivät ole mitenkään ylläpidettyinä, vaikka kylläkin läsnä.

K: [M]inulla on pakonomainen tarve tarkkailla mitä syön tai pikemminkin sitä, etten söisi.

Minulle tulee ruokailun jälkeen huono omatunto ja menen vessaan ja laitan sormet kurkkuun ja oksennan. Mitä tämä on? (SinäMinä: Vastaanotolla 1/2004.)

Vastaaja purkaa ongelmaa neuvontapalstoille tyypilliseen tapaan, jossa ongelman laatu ei ole niin vakava kuin kysyjän huoli, mutta ohjaa kysyjän eteenpäin hakemaan apua.

V: Painosi on ihannepainosi alarajoilla, alipainoinen et kuitenkaan ainakaan vielä ole. Syönti- ja oksenteluongelmasi viittaavat bulimiaan. Minkä takia oksennat? Sinun olisi hyvä keskustella asiasta vaikkapa kouluterveydenhoitajan kanssa mahdollisimman pian, ennen kuin tilanne riistyy käsistesi.

Syömishäiriö esiintyy medikalisoituneena puheena, sairautena, jonka kontrolloiminen on vaikeaa ja vaatii ammattiapua. Vastauksen alussa kuvatuun ruumiin mitat arvioidaan ja todetaan normaaleiksi – vielä. Kysyjän käyttäytyminen sen sijaan viittaa sairauteen tai sen kehittymiseen, mihin lääkäri reagoi.

Vastaanotolla esiintyy toinen kysymys, jonka vastaaja määrittelee syömishäiriöön viittaavaksi toisin kuin kysyjä itse. Kysyjän mukaan ongelmia ovat päänsärky ja kuukautisten pois jääminen, vastaaja puolestaan erittelee kuvattua käyttäytymisestä oireita syömishäiriöstä kuin mistä tahansa sairaudesta.

K: Olen etsinyt jotain sopivaa laihdutuskeinoa jo kauan. Kokeilin jo ulostuslääkettäkin, mutta se ei tuntunut mukavalta. Pelkään, että lihon pian muodottomaksi. Olen 14-v. 160 cm 44,5 kg. Voisko mun kuukautisten puuttuminen, ja kaamee päänsärky johtuu ulostuslääkkeistä? Vai olenko sairas? (SinäMinä: Vastaanotolla 11/2004.)

V: Olet alipainoinen, joten laihduttamisen tarvetta ei ole. Kuukautisten poisjääminen ja päänsärky johtuvat myös laihduttamisesta ja liian alhaisesta painosta. Ulostuslääkkeiden käyttö laihdutusyritykseen on aina huolestuttava merkki. Oletko kuullut puhetta syömishäiriöistä? Suosittelen sinua ottamaan yhteyttä kouluterveydenhoitajaan tai lääkäriin keskustellaksesi laihduttamisen todellisesta tarpeesta.

Seksistä ja seksuaalisuudesta kysyttiin melkein yhtä monta kertaa *Vastaanotolla* kuin painostakin. Eniten tyttöjä askarrutti ehkäisy, riittävätkö e-pillerit suojaamaan raskaudelta tai voiko pilleritauolla harrastaa seksiä tulematta raskaaksi. Mukana oli kysymyksiä, joissa ennakoitiin tulevaa seksielämää.

K: Mä oon 10-wee likka ja haluaisin mennä ekaan yhdyntääni. Mulla on ihana ja söpö ja tosi kiltti poikakamu. Ja se on mua kaks vuotta vanhempi. Ollaanko me liian nuoria yhdyntään? Ja mä haluaisin jo oman lapsen. (SinäMinä: *Vastaanotolla* 9/2004.)

Vastaaja ottaa ensinnä klinisen roolin kommentoimalla tytön fyysistä valmiutta ja sitten myös kulttuurista käsitystämme ikäkauden seksuaalisuudesta.

V: Olet 10-vuotiaana aivan liian nuori yhdyntään, sillä vartalosi ja sukupuolielintesi kehitys on vielä kesken. -- Myöskään 12-vuotias poika ei ole vielä seksuaalisesti kypsä. Raskaaksi tuleminenkin on mahdollista vasta kuukautisten alkaessa, eikä vartalo silloinkaan ole välttämättä vielä valmis raskauteen ja synnytykseen. On kuitenkin normaalia haaveilla jo aikaisemmin omista lapsista. Sillä tavalla tytöt valmistautuvat henkisesti saamaan lapsia aikuisina naisina. Odottakaa vielä yhdyntää – senkin aika kyllä tulee. Tällä hetkellä teidän kannattaa nauttia kädestä kiinni pitämisestä ja halailusta.

Vastaaja vetoaa siihen, että suurin osa suomalaistytöistä kokee ensimmäisen yhdyntänsä ”*vasta 16 ikävuoden jälkeen*”. Tässä hän tukeutuu kulttuuriseen keskiarvoon sukupuolielämän aloittamisista. Kysyjä ei vertaa itseään muihin ikäisiinsä, vaan selittää ”*yhdyntään menemistä*” pikemminkin sillä, että hänellä on poikaystävä. Neuvontapalstoilla seurustelu ei välttämättä kytkeydy seksin aloittamiseen, vaan seurustelusta puhutaan esimerkiksi tekstiviestien lähettämisenä.

Kysyjien kehitystaso *Vastaanotolla* vaihtelee – onhan SinäMinän kohdeikäryhmäkin 12–19 -vuotiaat; joku kyselee, voiko kielisuudelmasta tulla raskaaksi tai onko normaalia ”*hikoilla ja häkeltyä itsetyynnytyksestä*”. Palstat määrittelevät ja nimeävät ilmiöitä ja opettavat tyttöjä puhumaan ruumiistaan tietyllä tavalla.

Vastaanotolla seksistä puhutaan pääosin niin, että sitä jo harrastetaan. Tämä tuo mukanaan omat kammelluksensa.

K: Olin yhdynnässä pojan kanssa neljä päivää sitten, ja eilen alkoi kamala kutina. Emme käyttäneet ehkäisyä, koska luotin tähän henkilöön sataprosenttisesti. Hän ei kertonut edes tyttöystävästään. -- Voinko olla raskaana? Voiko minulla olla jokin sukupuolitauti? (SinäMinä: *Vastaanotolla* 2/2004.)

Vastaajalta ei heru sympatiaa, vaan sävy on närkästynyt ja syyttävä.

V: Olet ilmiselvästi liian nuori aloittamaan sukupuolielämää. Missä mielessä luotit poikaan, kun et käyttänyt ehkäisyä? Luottamus kaveriin ei auta tässä suhteessa yhtään mitään. Nyt sinun täytyy käydä sukupuoli- ja raskaustestissä. -- Jatkossa suosittelisin, että pysyttelet vain suukotteluissa ja hyväilyissä siihen asti, että olet tarpeeksi kypsä siirtymään seuraavalle tasolle.

Sekä kysyjä että vastaaja tuottavat kulttuurisesti normatiivisen tulkinnan tapahtumista. Kysyjä tietää tehneensä tyhmästi, sillä hän puolustelee tekoaan luottamuksella poikaan. Vastaaja puolestaan ei hyväksy selitystä riittäväksi, vaan suhtautuu tapahtumiin, kuin ne olisivat yksin tytön vastuulla. Seksuaalisuus on lääketieteellisessä diskurssissa ”tasoja”, joilla siirrytään eteenpäin oman kehitystason mukaan (virheitä tekemättä) eikä esimerkiksi ihmisten välisistä suhteista aiheutuvaa väärinymmärrystä, joka voisi olla toisenlainen tulkinta.

Myös toisessa sukupuolitauteipäilyssä vastaaja tuottaa samansuuntaisen moraalisen kannan.

K: Pelkään, että joko olen raskaana tai minulla on joku sukupuolitauti, koska vähän yli kuukausi sitten olin viimeksi yhdynnässä ilman kondomia. Käytin jo silloinkin pillereitä, mutta olen unohdellut niitä. Nimimerkki Tiedän, olin vastuuntunnon. (SinäMinä: *Vastaanotolla* 5/2004.)

V: Kyllä, olit vastuuntunnon. Sinun on paras hakeutua sukupuolitautekokeisiin. Sukupuolitaudit saattavat vaurioittaa peruuttamattomasti naisen herkkää lisääntymisjärjestelmää. E-pillerit sopivat ehkäisymuotona vain pitkäaikaisiin ja vakiintuneisiin suhteisiin. Jotkut pitävät nyrkkisääntönä, että kondomiehkäisystä tulisi siirtyä muuhun ehkäisymuotoon vasta noin kuuden kuukauden seurustelun jälkeen. -- Sinulla on myös vastuu, ettet hoitamattomana ja suojaamattomana mahdollisesti levitä sukupuolitauteja eteenpäin.

Kirjeen julkaiseminen ja siihen otettu vahva kanta toimivat varoittavana esimerkkinä muille tytöille. Vastuuton käytös saattaa johtaa ruumiin ”vaurioitumiseen”, suojaamiseen ja eristämiseen muusta maailmasta, jottei se vaurioittaisi myös muita ruumiita. Erityisesti ”naisten lisääntymisjärjestelmä” on huolen kohteena, ei esimerkiksi myöhemmälle seksielämälle aiheutuneet haitat. Vastaaja määrittelee kiinnostavasti myös ”suoja-ajan”, jonka kuluttua seurustelusta tulee tarpeeksi turvallista, jotta kondomin voi jättää pois. Puhdistako *pitkäaikainen ja vakiintunut suhde* sukupuolitaudeista? Lääketieteelliset perustelut eivät pysytele pelkästään luonnontieteessä, vaan tukeutuvat kulttuurisiin moraal sääntöihin ja normeihin.

Kolmanneksi eniten *Vastaanotolla* kysyttiin kuukautisista. Niiden alkamisajankohtaa kyseltiin ja kuukautissuojien käyttöä pohdittiin ennakoivasti. Monilla kysyjillä kuukautiset olivat jo alkaneet, mutta ne olivat epäsäännölliset, liian runsaat tai niukat. Muilla palstoilla esiin tullut häpeä kuukautissuojien ostamisesta ei näkynyt *Vastaanotolla*, paitsi yhdessä kysymyksessä, jossa kysyttiin ”*Kelpaisiko Tena Lady suojaamaan?*” Kysymyksestä piirtyy itselleni kuva työstä, joka etsii kotoaan suojia, jotta välttyisi niiden ostamiselta. Vastaaja sen sijaan ei näytä ymmärtävän kysymystä näin, vaan tulkitsee kysymyksen pilkalliseen sävyyn kuin korostaakseen, että liiallinen häveliäisyys on turhaa. Vastaaja ei ota kantaa ostamisen häpeään, vaan ohittaa sen mahdollisuuden turhana ja vastaa kysymykseen ”kirjaimellisesti”.

V: Voit halutessasi käyttää vaikka Tena Ladya tai vaikkapa vauvojen vaippoja, miten itse haluat ja koet asian helpommaksi. Tena Lady on tarkoitettu lähinnä virtsan karkailuun ja lienee imukyvyltään turhankin hyvä kuukautissuojaksi. (SinäMinä: *Vastaanotolla* 2/2004.)

Kulttuuri tarjoaa kuukautisista Oinaan mukaan pääosin kielteistä kuvaa esimerkiksi kuukautistuotemainonnassa. Nuortenlehtien lääkäripalstoilla kielteinen kuukautiskuva saa monenlaisia ilmeitä ja butlerilaisen tulkinnan mukaisesti ensimmäiset kuukautiset eivät olekaan helppo tai myönteinen kokemus suomalaistytöille (Oinas 2001, 23, 26). Osittain palstojen ongelmalähtöinen käsittelytapa johtuu mielestäni niiden luonteesta. Ymmärtämätön tai jopa

pilkallinen suhtautumistapa kuukautisiin lääkäripalstalla sen sijaan kiinnittää huomiota juuri poikkeuksellisuutensa vuoksi.

Kuukautisten epäsäännöllisyyttä ja kuukautiskipuja hoidetaan suosittelemalla tytölle e-pillereitä. Tällöin hormonitoiminta saadaan hallintaan ja sopeutetuksi yhteiskunnan muihin vaatimuksiin, joita kuukautiset saattavat haitata. Lääkäripalstoilla e-pillereiden käyttöä suositeltiin monenlaisiin vaivoihin ja niiden käyttöön suhtauduttiin positiivisesti.

K: Olen syönyt e-pillereitä jo kohta vuoden verran epäsäännöllisten menkköjen takia, mutta nyt kun menkkani ovat säännölliset, tahtoisin lopettaa pillereiden syönnin.. muuttuvatko menkkani taas epäsäännöllisiksi, jos lopetan pillereiden syönnin? (SinäMinä: Vastauksella 2/2004.)

Vastaja myöntää tämän olevan todennäköistä ja varoittaa kuukautisten kokonaan pois jäämisestä. Toisessa kirjeessä valitellaan selkä- ja vatsakipuja: ”-- *Onko muita keinoja poistaa särkyjä kuin e-pillereitä?*” Vastaja esittää vaihtoehdon, mutta pitäytyy pillereiden puolestapuhujana.

V: Kivuliaitten kuukautisten hoitoon tehokkain keino on e-pilleri. Vaihtoehtoisesti voi käyttää kipulääkkeitä --. Suosittelem lääkärisä käyntiä ja e-pillereiden hankkimista, jos kivut haittaavat normaalia elämää. (SinäMinä: Vastauksella 7/2004.)

Vastauksella näyttäisi positioivan tytön ruumiin toimien kohteena. Neuvonnan sävy on asiallinen, mutta myös moralisoiva eikä juurikaan sisällä tunteenomaisia ilmaisuja tai sympatiaa. Vastaja antaa suorasukaisia neuvoja ylipainoisille ja arvioi ruumiin mittoja tyttöjen pyynnöstä. Suureen osaan painokysymyksistä *Vastauksella*, kuten muillakin palstoilla, vastataan kysyjän olevan normaalipainoinen.

7.2.2 Sisters: Lääkärisisko

Sistersin *Lääkärisisko*-palstalla paino- ja kuukautiskysymyksiä oli eniten, saman verran ja seuraavaksi eniten kysyttiin rinnoista. Seksistä kysyttiin kolmanneksi eniten, mutta vain neljä kertaa, mikä on ymmärrettävää huomioiden Sistersin

kohdeikäryhmän, 9–14 -vuotiaat. Painopuhe noudatteli samaa linjaa kuin *Vastaanotollakin* ja koostui enimmäkseen mittojen luettelusta eli painoindeksikysymyksistä. Laihduttamisesta oli muutama kysymys.

K: Miten saisin laihdutettua niin, että pysyn hoikkana? Tiedän, 'syö vähemmän kuin kulutat', mutta talvisin ei ole mitään liikuntaa. Mitä rasvaapolttavaa liikuntaa voi harrastaa kovilla pakkasilla? -- Olen 163 cm pitkä. Mikä on ihannepainoni? (Sisters: Lääkärisisko 6–7/2004.)

Vastaaja ei pidä laihduttamista tarpeellisena 12-vuotiaalle kysyjälle, mutta päätyy sitten antamaan neuvoja terveellisestä liikunnasta ja syömisestä.

V: Minusta nuorten tyttöjen ei tarvitsisi varsinaisesti laihduttaa, koska keho muuttuu ja kehittyy murrosiässä vielä paljon ja tarvitsee sitä varten energiaa. Monipuolinen ruoka on ehdottoman tärkeää, koska luut ja lihakset kehittyvät juuri Sinun iässäsi. Käytä vihanneksia, hedelmiä, leipää. -- Hoikkana pysymiseen riittää, että liikut säännöllisesti. -- Ihannepainoasi en valitettavasti voi määrittää.

Vastaaja ei halua ottaa kantaa mittojen määrittelyyn. Samalla sivulla vastaaja kertoo toiselle kysyjälle, kuinka painoindeksi lasketaan, mutta toteaa, että *"Painoindeksi voidaan laskea oikeastaan vasta aikuisilta, joiden pituuskasvu on jo päättynyt"*. Painopuhe vaatii siis vastaajalta tasapainottelua, kieli keskellä suuta arvioiden antamista, joissa toisaalta korostetaan, ettei aikuisten kriteeristöä voida soveltaa kehittyviin nuoriin, mutta toisaalta tiedostetaan, ettei tämä vastaus tyydytä tyttöjä. Syömishäiriöön viittaavia kysymyksiä ei *Lääkärisiskossa* esiintynyt.

Puuronen huomauttaa, että syömiseen kohdistuvan terveystiedon lisääminen on elämäntapaoppien parhaiten menestyneitä valistuskampanjoita ja kysyy, miten nuoret tytöt sitten oppivat laihduttamaan. Anorektisuuden kehittyminen alkuvaiheessa ei tarkoita syömättömyyttä, vaan itse asiassa siinä toteutuu onnistuneesti terveellisen ihannesyömisessä malli. Anoreksia koetaan henkilökohtaisesti, mutta se rakentuu suhteessa yhteiskunnalliseen kontekstiin, joka on nykyajan korostunut terveystietoisuus. Oppimalla syömään suositusten mukaisesti opitaan syömään myös anorektisesti. (Puuronen 2004, 240). Tästä näkökulmasta neuvojen antaminen on aina tasapainottelun asia, ja palstoilla toistuvatkin ”jätä pois ylimääräiset sokerit ja rasvat” -tyyppiset yleisohjeet.

Lääkärisiskon kuukautiskysymyksissä tulee esille kuukautisiin liittyvä häpeä ja piilottelu.

K: Mun menkat kestää 6 päivää ja on aika runsaat. En kehtaa ostaa siteitä, käytän wc-paperia suojana. Mä en kestä enää. (Sisters: *Lääkärisisko* 2/2004.)

Vastaaja suhtautuu ymmärtäväisesti ja empaattisesti, vaikka tukeutuukin lääketieteelliseen diskurssiin puhumalla oireyhtymästä kuukautisten yhteydessä. Tunteet medikalisoidaan oireiksi.

V: Kuukautisia ennen monilla naisilla on mieli hieman herkässä, ja puhutaankin kuukautisia edeltävästä oireyhtymästä. Tähän liittyvät ärtyneisyys, itkuherkkyys, unihäiriöt, alakuloisuus yms. ... Eikö äitisi tiedä vielä ollenkaan kuukautisistasi? Miten olet tullut toimeen runsaiden kuukautisten kanssa, jos käytät suojana ainoastaan wc-paperia? Siteiden ostamisessa ei ole mitään hävettävää, eikä se jännitä kuin ekalla kerralla. Nyt kauppaan, mars!

Samansisältöisen vastauksen saavat kaksi kysyjää, jotka vasta ennakoivat kuukautisiaan: ”*Kun on kuukautiset, niin voiko käyttää paljon vessapaperia siteiden sijasta, jos ei kehtaa ostaa oikeita siteitä...?*” Vastaaja vetoaa siteiden käytön yleisyyteen ja kehottaa lähestymään aluksi vaikka naismyyjää. ”*Terveyssiteitten ostamisessa ei ole mitään hävettävää. Jokaisella naisella on kuukautiset, ja ihan jokainen tarvitsee terveyssiteitä.*” (Sisters: *Lääkärisisko* 3/2004.)

Kolmanneksi eniten *Lääkärisiskolta* kysyttiin rinnoista ja rintaliiveistä. Huoli omasta kehitymisestä paikantuu kuppikokoon, mutta myös siihen, milloin liivejä pitäisi alkaa käyttämään. Tarkoittaahan tämä yhtä siirtymävaihetta naiseuteen, jossa rinnat vaadetaan tietyllä tavalla ja niihin kiinnitetään erityishuomio. *Lääkärisiskon* neuvo perustuu käytännön tarpeeseen – jos sellaista on.

K: Milloin pitää ryhtyä pitämään rintsikoita? (Sisters: *Lääkärisisko* 3/2004.)

V: Rintsikoiden käytölle ei ole mitään ikäsuositusta. Jotkut naiset eivät käytä koskaan rintsikoita. Suosittelen rintsikoiden ostoa viimeistään siinä vaiheessa, kun rinnat ovat suuret ja heiluvat liikkussa.

Kuppikoon mitoitus vaihtelee, kuten vaatteissakin, mutta tarjoaa kuitenkin tytöille jonkinlaisen konkreettisen mittavälineen ruumiinsa määrittelemiseen. Eräs kysyjä liittyy ”olenko ok?” -kysymykseen pituuden ja painon lisäksi myös liivikokonsa. Kuvatulle ruumiille koetetaan löytää tarkkaa luokitusta, joka varmistaisi sen normaaliuden.

Lääkärisisko ei hevillä anna nuorille lukijoilleen määritteitä, jotka leimaisivat muunlaiset ruumiillisuudet ulos, vaan reagoi huolenaiheisiin pikemminkin empaattisen käytännöllisesti ja rauhoitellen. Palstana se toteuttaa kannustamisen ja tukemisen tehtävää vähintään yhtä paljon kuin konkreettisten neuvojen antamisen tehtävää. Tytön ruumis saa *Lääkärisiskossa* omaäänisen position: kirjeet vaikuttavat siltä kuin niissä olisi säilytetty pitkälti kirjoittajan oma puhetapa ja ilmaukset. Kysyjät kuulostavat melko nuorilta ja viattomilta. Kysymys ”*Mikä on orgasmi?*” (Sisters: *Lääkärisisko* 5/2004), saa asiallisen selityksensä. Vastauksissa ei ole havaittavissa moraalisia kannanottoja, vaan ne pysyttelevät lääketieteellisessä diskurssissa sekä isosiskomaisessa tukemisessa. Tosin kysymyksetkään eivät sivua kulttuurisesti arkoja aiheita, vaan pikemminkin ennakoivat seuraavia kehitysvaiheita.

7.2.3 *Demi: Kysy terveydestä*

Demin *Kysy terveydestä*-palstalla eniten kysyttiin kuukautisista, toiseksi eniten seksistä ja kolmanneksi eniten rinnoista. Merkille pantavaa oli, että painopuhetta oli vain neljässä kysymyksessä, ja vain kahdessa niistä muotoa ”*Olen 12-vuotias tyttö. Pituuteni on 157 cm ja painoni 41 kg, ok?*” (8/2004). Näyttää siltä, että Demissä on tehty toimituksellinen valinta jättää käsittelemättä painokysymyksiä, sillä niin säännönmukaisesti ne esiintyvät muilla palstoilla ja pysyvät poissa Demin palstoilta. Tämä on yksi keino ottaa kantaa painopuheen yleisyyteen ja nuorten tyttöjen tietoisuuteen siitä, minkä kokoinen on normaali, hyväksyty ruumis. Se, että jotain kysymyksiä on paljon, vähän tai ei ollenkaan, kertoo pikemminkin toimituksellisista valinnoista ja painotuksista kuin reaali maailmassa ilmenevistä huolenaiheiden mittasuhteista.

Yksi painokysymyksistä käsitteli syömishäiriötä. Kysymyksessä haetaan tarkkaa määritelmää sille, kuinka laihaksi saa kuihtua pysyen silti vielä normaaliuden rajoissa.

K: Missä menee syömishäiriön raja? Onko se hälyttävä merkki, että syömisestä tulee paha olo, ja näyttää koko ajan mielestään lihavalta? Olen 161 senttimetriä pitkä ja painan 45 kiloa. Minkä painoiseksi saan laihduttaa ilman, että minua luokitellaan syömishäiriöiseksi? (Demi: Kysy terveydestä 7/2004.)

Vastaaja pohtii nykyajan ravinnon liiallista energiapitoisuutta liikunnan määrään nähden ja toisaalta liian laihaa vartaloihannetta. Tunteet, paha olo ja syyllisyys, ovat lääkärille oireita syömishäiriöstä.

V: Syömisestä miettiminen on siis aika tavallista, mutta jos se tuntuu alkavan hallita elämää, siirrytään syömishäiriön puolelle. Näin on silloin, jos syömisestä jälkeen tulee paha olo. Jos lisäksi oksentelee syömisensä syyllisyydentuntoisena, on tila jo vakava. Syömishäiriöiseksi ei luokitella painoindeksiin mukaan. -- On terveellistä yrittää pysyä normaalipainoisena, mutta sen täytyy tapahtua luonnollisen energiatasapainon kautta: syömällä terveellisesti ja liikkumalla riittävästi.

Puuronen on tulkinut anoreksian kertovan yhteiskunnan arvojen ylikorostuneesta sisäistämisestä. Rasvattomuuden ihanne ja moraalinen dieetti tarkoittavat kulttuurisessa merkityksessä niin konkreettisesti kuin symbolisessa mielessäkin tavoitelluiksi määriteltyjä asioita kuten tehokkuutta, tuottavuutta, menestyneisyyttä, suoritushenkisyttä, riippumattomuutta, haavoittumattomuutta, pidättyväisyyttä sekä maksimaalista fyysistä ja henkistä kestävyttä ja niin edelleen. Kulttuurisella laihduttamispuheella ei ratkota vain rasvaprosentteja ja kaloreita, vaan myös sitä, miten elää terveellisen elämäntyylin mukaisesti mallikansalaisen tavoin. Puuroselle anoreksian selitykseksi ei riitä anorektikon perfektionistinen persoonallisuus ja suorituskeskeisyys, vaan hän näkee anoreksian yhdenlaisena nuoren naisen yhteiskuntakelpoisuuden initaatioriittinä suomalaiseen yhteiskuntaan sosiaalistumisessa. Anorektikko omaksuu liiankin hyvin terveyslukutaidon ja yhteiskunnan normit. Hän tavallaan saavuttaa ideaalin, jota ei ole tarkoitettukaan saavutettavaksi, vaan vain tavoiteltavaksi. (Puuronen 2004, 80–252.)

Naistenlehtien yksi olemassaolon peruspilareista on niiden ristiriitaisuus, mikä ilmenee sekä kakkureseptien että jumppaohjeiden löytymisenä samasta lehdestä. Tietyllä tavalla niissä ikään kuin leikitellään tällä ”pitäisi olla” -ihanteella, mutta samalla viestitetään, että tavoitteen saavuttaminen ei ole pääasia (sillä sen jälkeen tulee aina uusi), vaan sen tavoittelemisen. Tyttöjenlehtien neuvontapalstojen painopuhe selittyy mielestäni osittain myös tällaisena kulttuuriin kuuluvan puhettavan omaksumisena, jossa painopuheen ”kirjaimellinen” tulkinta syömishäiriöiden muodossa on poikkeus.

Kysy terveydestä -palstallakin kuukautiskysymyksissä toistuvat arviot kuukautisten alkamisajankohdasta, kestosta, kuukautissuojien käytöstä, hormonien käytöstä kuukautisvaivojen lääkitsemisessä ja painon vaikutuksesta kuukautisten tulemiseen. Johdannossa kysyin, näkyykö häpeä omasta ruumiista palstapuheessa. Nähtävästi se paikantuu ainakin *Kysy terveydestä* -palstalla kuukautisiin, samoin kuin *Vastaanotolla* ja *Lääkärisiskossa* kuukautissuojien hankkimiseen.

K: Mua hävettää aivan hirveästi mennä kuukautisten aikana kouluun, koska pelkään, että joku huomaa ne. (Demi: *Kysy terveydestä* 5/2004.)

Vastaaja muistuttaa kuukautisten kuulumisesta jokaisen naisen elämään ja kehottaa nauttimaan merkittävän askelen saavuttamisesta kehityksessä ”isoksi tytöksi”.

V: Kuukautisissa ei pitäisi olla mitään hävettävää, mutta on mahdollista, että asiaa ymmärtämättömät pojat tai vieläpä omia kuukautisiaan odottelevat, ehkäpä kateellisetkin tytöt leimaavat ne häpeälliseksi ilmiöksi. -- [K]ukaan ei huomaa kuukautisasiasi, koska ne eivät näy päällepäin. Nykyiset kuukautissuojat pitävät kuukautiset varmasti salassa muilta.

Häpeää ei pitäisi olla, mutta vastaajakin myöntää ongelman olemassaolon ja antaa vinkkejä kuukautisten kanssa toimeen tulemiseen ja salassa pitoon. Toisessa kirjeessä ujustellaan tilannetta, jossa kuukautisista joutuisi kertomaan, vaikka miesopettajalle ei liene salaisuus, että naisilla on kuukautiset. Vastauksessa neuvotaan, kuinka yhteiskunnallisesti kiusallinen, naisen ruumiillisuuteen olennaisesti liittyvä tilanne ”salataan”.

K: Olemme menossa luokan kanssa uimaan. Haluaisin mennä, mutta jos minulla on menkat... Opettajamme on mies, joten en halua kertoa hänelle kuukautisistani. (Demi: Kysy terveydestä 6/2004.)

V: Jos kuukautiset jostain syystä estävät osallistumisen koululiikuntaan, ei opettajalle tarvitse kertoa todellista syytä poisjääntiin. Sinulla voi olla vaikkapa kouluterveydenhoitajan etukäteen kirjoittama todistus esteestä. Tällaiseen todistukseen ei tarvitse merkitä poissaolon syytä.

Seksuaalisuus-kysymyksistä sukupuolitauteipäilyihin vastaaminen vertautuu *Vastaanotolla* -palstan moraalisiin kannanottoihin.

K: Olin yhdynnässä, emmekä käyttäneet ehkäisyä. Seuraavana päivänä kirveli virtsatessa... Voiko mulla olla jokin tauti? (Demi: Kysy terveydestä 2/2004.)

Siinä, missä *Vastaanotolla* kysyjä sai osakseen moraalista paheksuntaa, tyytyy *Kysy terveydestä* -palstan vastaaja vain huomauttamaan vastauksensa lopussa: ”*Ja ensi kerralla muistat sitten varmaan käyttää kondomia?*” tai ”*Tulevaisuudessa varmaankin muistat, että käyttämällä kondomia välttyy monelta harmilta ja murheelta.*” (Demi: Kysy terveydestä 4/2004.)

Suhteen vakituisuuden määrittelyä *Kysy terveydestä* -palstalla prolematisoidaan hiukan syvällisemmin kuin *Vastaanotolla*.

[S]eksiä voi harjoittaa ilman kondomia vakituisessa suhteessa. Jätetäänhän kondomi pois viimeistään silloin, kun luovutaan kokonaan raskauden ehkäisystä. Tärkeää on, miten suhteen vakituisuus määritellään. Voiko olla varma, ettei toisella ole muita kumppaneita? Entä piileviä sukupuolitauteja? Tietääkö toisen taustasta tarpeeksi, esimerkiksi aiempien seksikumppaneiden määrän tai mahdollisen huumeiden käytön, eli riskit vakaville seksin välityksellä tarttuville taudeille. Vai onko suhteessa aineksia pitkäänkin yhteiseen tulevaisuuteen, jolloin on valmis ottamaan riskin esimerkiksi papilloomavirus- tai herpes-tartunnasta. Ne kun voivat olla miehellä täysin oireettomia, eikä hän siis tiedä sellaisia kantavansa. Molemmat tartunnat saattavat aiheuttaa naisille paljon harmia koko loppuelämän ajan --. Tartunnat saattavat aiheuttaa myös turhaa päänvaivaa mahdollisissa myöhemmissä suhteissa. Kun asioista on keskusteltu ja riskit punnittu, voidaan kondomi harkinnan jälkeen jättää pois. (Demi: Kysy terveydestä 8/2004.)

Pitkässä aineisto-otteesta on montakin kiintoisaa kohtaa, jotka kertovat kulttuurisista arvottamisista. Vaikka vastaus on sävyiltään ystävällinen ja aidon huolehtivalta kuulostava, tulee se tuottaneeksi tytön vastuulliseksi arvioimaan

seksin riskit. Koska sukupuolitaudit vahingoittavat naisen biologiaa enemmän kuin miehen, on naisella suurempi velvollisuus huolehtia itsestään. Ensilukemalta päätelmä on looginen, mutta jos oletetaan, että molemmat käyttävät harkintaa ja kondomia sukupuolisuhteissaan, ei myöskään miehillä pitäisi olla sukupuolitauteja, joista he eivät ole tietoisia. Miehen oireettomuus tai tietämättömyys ei vapauta häntä samasta vastuusta, jota nainen joutuu kantamaan sekä pohtiessaan riskejä että mahdollisten tartuntojen seurauksia.

McRobbie havaitsi *Jackieta* tutkiessaan, että seksuaalisuuskysymykset rajoittuivat lääkäripalstoille, joilla niitä käsiteltiin kliinisin termein. Hänen mukaansa *Jackiessa* ylipäättään välteltiin seksuaalisuudesta puhumista (McRobbie 1991, 110). Aineistoni lehdissä seksuaalisuutta käsiteltiin muillakin kuin lääkäripalstoilla, eikä puhe pysynyt aina pelkästään kliinisenä, vaan pohti myös suhteen määrittelyä ja luottamusta seksisuhteessa, kuten esimerkeissäni osoitin. Se kuinka paljon, ja millaista seksipuhetta palstoilla esiintyy, riippuu siitä, millainen kohderyhmä ja linja lehdellä on.

Kolmanneksi eniten *Kysy terveydestä* –palstalla kysyttiin rinnoista. Hajonta kysymyksissä oli niin suurta, että aihepiiri korostunut kysymysten joukossa erityisesti, mutta oli läsnä kuitenkin kaikissa aineistoni lehdissä. Kuvallinen ympäristömme on täynnä rintoja eikä liene epäselvää, millaisten niiden ideaaleimmillaan pitäisi olla. Ei siis ihme, että tytöt huolehtivat rintojensa koosta. Demin lääkärivastaaja kehottaa tyttöjä hyväksymään itsensä, sillä rintoja ei voi ”hallita”. Tosin nykyinen kauneuskirurgia on muuttanut tätäkin käsitystä, mutta ainakaan 2004 neuvontapalstoilla ei kysytty vielä kauneusleikkauksista.

Naisen rintojen koko määräytyy yksilöllisesti, eivätkä perintötekijät välttämättä vaikuta siihen juurikaan. -- Rinnat saattavat vielä aikuisiässäkin kasvaa merkittävästi raskauksien ja synnytysten sekä mahdollisen painonnousun vuoksi. Millään hoidoilla ei rintojen lopulliseen kokoon voi vaikuttaa --. Melko suuri osa nuorista naisista on tyytymättömiä rintojensa kokoon tai muotoon. -- Helpotusta tyytymättömyyteen saa vain, jos oppii hyväksymään rintansa sellaisinaan. (Demi: *Kysy terveydestä* 2/2004.)

Kysy terveydestä positioi lukijansa ajattelevana ja terveydestään vastuuta kantavana nuorena naisena, joka ei sorru herkästi ylilyönteihin. Painosta ei tehdä numeroa,

ellei ole kyse syömishäiriöstä eli ”todellisesta” ongelmasta. Palsta suhtautuu tyttöön järkevänä ja itsenäisenä, kannustaen naiseuteen, mutta myös rajaten tietyt naisruumiillisuudet salaisuuden piiriin, kuten kuukautisesimerkeissäni osoitin.

7.3 Painohuolia isosiskopalstoilla

Mary Talbot (1992) kutsuu tyttöjenlehteä keinotekoiseksi isosiskoksi (Luukan 2003, 36, mukaan). Suomalaisissa tyttöjenlehdissä tämä rooli on selkeimmin otettu palstatyypissä, joka on nimetty isosiskoksi. Isosiskopalstat ovat tietyssä mielessä tyttöjenlehtien ydintä, sillä niillä ääntä ei rajoita ammattistatus ”lääkäriys” tai ”kundius”, joka ilmenee väistämättä vierailijana tyttökulttuurissa.

Isosiskopalstoiksi luin palstat, joiden vastaajana toimi nuorehko nainen. Ikää voi päätellä jonkin verran vastaustyylistä ja kuvista. Tällaisia palstoja olivat *Isosisko* (SinäMinä), *Isosysteri* (Sisters), *Kysy systeriltä* (Demi) ja *Kysy Siljalta* (Girls). Näistä *Kysy Siljalta* muistutti palstalle valituissa kysymyksissä ja vastauksissaan pikemminkin lääkäri- kuin isosiskopalstaa, mutta sen vastaajaa ei esitelty terveydenhuollon ammattilaisena.

Isosiskosta ilmoitettiin vain etunimi (SinäMinässä ei sitäkään), mutta ei ammattia. Vastaajan rooli on epävirallinen ja sosiaalinen, sellaisen aikuisen, joka osaa vastata tyttöjen kysymyksiin nimenomaan naiseutensa ja kulttuurisen yleistietämyksensä pohjalta. Kun Isosysterin kuva on palstalla vaihdettu toiseen, tulkitsee lukija sen niin, että tämä on käynyt kampaajalla: ”*Ihan ekax... sun uudet hiukset on tosi hienot! Ne sopii sulle tosi hyvin!*” (Systeri: Isosysteri 9/2004). Puhetapa korostaa keskinäisyyttä ja yhdenvertaisuutta, vaikka toinen on tyttö ja toinen aikuinen nainen. Kirjeissä ei arvostella vastaajan antamia neuvoja, mutta saatetaan pahoitella sitä, että vastausta aiemmin lähetettyihin kirjeisiin ei palstalla ole julkaistu. Myös Luukka analysoi isosisko-tyyppistä puhetta Demissä lukijan kanssa intiimiä suhdetta luovaksi. Vastaaja tulkitsee tytön tuntemuksia, liittää ne laajempaan perspektiiviin ja nostaa ongelman abstraktimmalle ja yleisemmälle tasolle puhuen tytöistä yleensä (Luukka 2003, 32).

Kaikilla isosiskopalstoilla yhteensä ylivoimaisesti eniten kysyttiin painosta, seuraavaksi kuukautisista ja sitten seksistä. Onkin perusteltua käsitellä painopuhetta hiukan tarkemmin, sillä jos *Kysy Siljalta* -palsta olisi sijoittunut lääkäripalstoihin, myös niillä olisi käsitelty eniten painoa.

7.3.1 SinäMinä: Isosisko

SinäMinän Isosiskolta kysyttiin eniten seksistä, seuraavaksi eniten painosta ja tunteista sekä kolmanneksi eniten seurustelusta ja ihastumisesta. Koska seurusteluun tai ihastumiseen liittyvät maininnat kaikkienensa eivät aina liittyneet ruumiillisuuteen, samoin kuin ihmissuhdekysymykset (esimerkiksi perhesuhteista), totean vain, että näitä ruumiillisuuteen suoraan liittymättömiä kysymyksiä palstalla oli paljon, mutta niitä en aio käsitellä muutoin kuin jos ne kertovat jotain olennaista ruumiin kulttuurisuudesta. Tämä linjanveto pätee kaikkiin muihinkin palstoihin. En väitä, etteikö ihastuminen olisi hyvinkin ruumiillinen kokemus (*”Jos tanssin ihanan tyyppin kanssa diskossa, tuntuu, että oksennan kohta...”*, Demi: Kysy systeriltä 7/2004), mutta näin laajassa aineistossa on tehtävä rajauksia.

Neitsyyden kulttuurinen merkitys ja tulkinta tuli vastaan kysymyksessä, jossa kaksi 14-vuotiasta tyttöä mietti, *voiko neitsyyden menettää, jos vaikka esimerkiksi tipahtaa hajareisin polkupyörän tangon päälle?* (SinäMinä: Isosisko 8/2004). Vastaaaja ruotii kysymystä ensin fyysiseltä ja sitten psyykkiseltä kantilta.

V: Neitsyyden menettäminen on vähän moniulotteisempi juttu kuin pelkkä immenkalvon repeäminen, mutta jos asiaa ajatellaan pelkästään fyysisesti, niin immenkalvo saattaa kyllä useinkin venyä tai repeytyä ennen varsinaista ensimmäistä yhdyntää. -- Neitsyyden menettäminen on kuitenkin mielestäni ihan eri asia, kyllähän se oikeasti meinaa sitä eka kertaa, kun ollaan oikeasti sukupuoliyhteydessä. Henkisesti neitsyyden menettäminen onkin paljon isompi juttu ja kannattaa rauhassa odotella sitä oikeaa, jonka kanssa tuntee olevansa kypsä --. Ainakaan ei kannata pilata neitsyyden menettämistään kännisellä kohelluksella jonkun yhden illan tuttavuuden kanssa. -- Ja kertauksen vuoksi: ehkäisyasiat on kehdattava hoitaa kuntoon, ennen kuin sitä eka kertaa edes harkitsee!

Isosiskon vastauksessa seksiin, varsinkin ensikontaktiin, liitetään varoitus ehkäisyn muistamisesta ja yhden illan tuttavuudesta. Seksin pitäisi siis vastaajan mukaan liittyä seurustelusuhteeseen. Saarikosken mukaan neitsyys ei tyttökuultuurissa ole välttämättä arvokkaana pidettyä, vaan siitä halutaan päästä eroon. Seksi pidetään puhtaana rakkauden avulla, rajaamalla se vakituiseen suhteeseen. (Saarikoski 1999, 116.)

Myös Demin *Kysy lääkäriltä* vastaa samantyyppiseen kysymykseen. Vastaaja ei tukeudu lääketieteelliseen diskurssiin, vaan vastaa isosiskon rooliin sopivalla tavalla. Kokemuksen positiivisuus perustuu tytön valinnanvapauteen.

K: Kerran masturboidessani immenkalvoni rikkoutui, koska vessassa käydessäni paperiin tuli 'limaa', jossa oli vähän verta -- Tarkoittaako se, että menetin neitsyyteni jo 12-vuotiaana? (Demi: Kysy lääkäriltä 8/2004.)

V: [O]ikeastaan ei ollenkaan pitäisi puhua neitsyyden menettämisestä. Käsite on peräisin ikivanhan kulttuurin ajoilta, jolloin mies ja nainen olivat eriarvoisessa asemassa kaikin puolin, myös seksuaalisesti. 'Menettäminen' ymmärretään kielteisenä tapahtumana, eikä sellaisesta ole kyse silloin, kun tyttö tai nainen kokee ensimmäisen yhdyntänsä. Se on myönteinen, antava kokemus, eikä vähennä tytön arvoa, eli hän ei menetä mitään. Tämä tietenkin edellyttää, että tyttö omasta halustaan valitsee sopivan hetken ensimmäiselle yhdynnälleen. Sen fyysisenä seurauksena on tietenkin immenkalvon rikkoutuminen, mutta tapahtumana se on ennen kaikkea henkinen. -- Tapahtuneella ei kuitenkaan ole mitään tekemistä ns. neitsyyden menettämisen kanssa. Ymmärrät tämän varmaan paremmin vähän vanhempana, kunhan seksuaalisuutesi vielä henkisesti kypsyy.

McRobbien (1991) havaitsemaa kliinisyttä ei tässä seksuaalisuuden kuvauksessa juuri esiinny, vaan tulkinta on kulttuurisia konventioita avaavaa ja kyseenalaistavaa. Myös tytöt itse tiedostavat ja kyseenalaistavat neitsyydestä puhumisen tapaa, mikä tuli ilmi Laukkasen aineistosta, jossa hän analysoi ekakertaa Demin nettikeskusteluissa. Keskustelijat laittoivat lainausmerkkeihin sanoja, kuten "säästää", "antaa", "menettää" ja "ottaa" puhuessaan neitsyydestä (Laukkanen 2006, 100). Neitsyyden merkitys on muuttunut sukupuolten tasa-arvoistumisen myötä. Edelleen sen arvottaminen herättää kuitenkin vilkasta keskustelua, jossa käytetään myös osittain "vanhentuneita" perusteluja. Biologinen ja kulttuurinen kietoutuvat toisiinsa monin tavoin. Vaikka sukupuolten välisten erojen biologia pystyttäisiin entistä paremmin ylittämään esimerkiksi erilaisten

ehkäisyteknologioiden avulla, kulttuuri raahaa mukanaan tiukassa istuvia traditioita. Nuoret erottavat niiden ontuvan argumentoinnin ehkä paremmin kuin vanhemmat ikäpolvet.

Tytöt vasta harjoittelevat seurustelun pelisääntöjä, joten *Isosiskon* roolina on kokeneempana kertoa, miten sukupuolten suhteet on parasta järjestää. Tytön valinnanvapauden kyseenalaisuus tekee seksistä epäilyttävää, minkä *Isosisko* tulkitsee tytön puolesta rakkaudettomuuden osoitukseksi.

K: [M]un poikaystävä painostaa mua seksiä... Oon vast 14 wee. En uskalla kertoa, et seksi pelottaa mua, koska se jättää mut ihan varmana. (SinäMinä: *Isosisko* 11/2004.)

V: [J]os poikaystäväsi rakastaa sinua, hän EI painosta sinua mihinkään, vaan antaa sinulle aikaa niin paljon kuin sitä tarvitset. -- Jos poikaystäväsi jättää sinut -- hän ei ole sinun arvoisesi --. Tasapainoisessa suhteessa molemmat osapuolet ymmärtävät ja kunnioittavat toisiaan eivätkä painosta toisiaan mihinkään.

Ihastuminen ja seurusteluun pyrkiminen ovat luonnollisesti useammin neuvontapalstojen kysymysten aiheena kuin seurustelun ongelmat. Joskus *Isosiskon* tosin täytyy ottaa niihinkin kantaa.

K: Mulla on semmonen ongelma, että oon roikkunut yhden jätjän perässä jo kolmatta vuotta enkä pääset siitä millään yli. Se vaan käyttää mua hyväkseen ja hakkaa. (Sinäminä: *Isosisko* 8/2004.)

V: Haluatko kasvaa aikuiseksi naiseksi, joka on ylpeä itsestään ja joka vastaa itse elämästään ja valinnoistaan? Olet tunnistanut joutuneesi hyväksikäytetyksi ja pahoinpidellyksi. -- Ratkaisu on omilla käsilläsi. -- Hae tukea ystäviltä, sisaruksilta, vanhemmilta tai viime kädessä vaikka poliisilta.

Ruumiis toimii tunteiden ilmaisukanavana, kun pahaa oloa viestitään vahingoittamalla sitä. Tyttö syyttää ja rankaisee itseään elämän alamäestä.

K: Mä oon jo kerran viillelly käteni auki, kun mua itketti ja musta tuntu pahalta! Tuntu, et se tuska lähti siihen käteen ja valui verenä pois. Aluksi helpotti, mut sit niihin haavoihin alkoi koskea. Aina kun kävin suihkussa, niitä vaan kirveli. Kun äiti näki arvet, se lupas, ettei se enää koskaan juo, mut nyt sen taas näkee. (Sinäminä: *Isosisko* 4/2004.)

Ahdistus paikantuu välillä ruumiiseen ja erityisesti sen ulkonäköön. Keho ei tunnu oikeanlaiselta, vaan häpeälliseltä.

K: Joka aamu, kun odotan bussia pysäkillä, mun sydän alkaa hakata, että voi ei, jos siellä ei ole vapaita paikkoja. On todella ahdistavaa istua tuntemattoman viereen. -- Sitten mä en pysty käyttämään kireitä housuja (ellei oo pitkää neuletta tai takkia) , koska häpeän takamustani. -- Ei mulla kauheen iso takamus oo, mutta silti... (Sinäminä: Isosisko 2/2004.)

V: Useimmilla nämä jutut liittyvät murrosikään, jolloin on ihan tavallista tuntea epävarmuutta arkisissakin tilanteissa. Omaa itseä, ulkonäköä ja käytöstä tarkkaillaan silloin turhankin kiihkeästi.

Takamusasia on taas naisten iänikuinen juttu, jonka merkitys kyllä vuosien varrella vähenee. Jos joku alkaa arvottaa sinua takapuolen koon mukaan, hän ei varmasti ole edes tutustumisen arvoinen. Ei piilotella takamuksiamme, ne on kaikki omalla tavallaan nättejä!

Isosisko liittyy vastaukseensa kehotuksen, joka on osoitettu kaikille lukijoille, tytöille yleisesti. Hän ottaa osaa empaattisesti kysyjän huolenaiheeseen ja kertoo myös itsellään olleen *samanlaisia tuntemuksia aika ajoin*.

SinäMinän *Isosiskossa* painopuhe koostui pelkästään painoindeksikysymyksiä, joihin suurimpaan osaan vastaaja vastasi kysyjän olevan mittojensa puolesta normaalipainoinen. Jos painoa on liikaa, seuraa neuvoja terveellisestä ruokavaliosta ja liikunnasta.

K: [M]ikä painoindeksi on ja miten se lasketaan? Olen 150 senttiä pitkä, painan 34 kiloa ja olen 12-vuotias. -- Mikä on tämän ikäisen ”ihannepaino”? ... Mietin painoani ehkä hieman liikaa, mutta minkäs sille voi...! (Sinäminä: Isosisko 1 /2004.)

V: Painoindeksi soveltuu painon laskentaan vasta pituuskasvun päätyttyä, sitä ei siis voi soveltaa sinuun eikä muihinkaan kasvuiässä oleviin. Painoindeksin tulkintakaan ei ole yksiselitteinen, vaan silloinkin on otettava huomioon henkilön lihasmassa, ruumiinrakenne ja ikä. Tiesitkö, että lihasmassa on painavampaa kuin läski, mutta hurjan paljon paremman näköistä?! Painoindeksin kaava on: $\text{paino}/(\text{pituus} \times \text{pituus})$.

Painoindeksi on mantra, joka toistuu isosiskopalstoilla ja lääkäripalstoilla. Vaikka vastaajat korostavat, ettei sitä voi soveltaa kasvaviin nuoriin, sitä kysytään yhä uudelleen. Vastaaja myöntyy tässäkin näytteessä kertomaan tuon halutun kaavan, vaikkakin varoitellen. Painoindeksikysymykseen kiteytyy tyttöruumiin hyväksyttävyyden avain, joka saa lähes myyttisen laajan kannattajakunnan.

Isosiskossa vallitsevana on psykologinen diskurssi, joka on jonkin verran ammattimaisempi kuin puhtaasti isosiskomainen. Vastaajan sävy on ymmärtäväinen ja positioi lukijansa lohdutettavana, murrosikäisenä nuorena naisena, joka on hiukan eksoyksissä maailmassa. *Isosiskon* perussanoma on, että kyseessä on ohimenevä vaihe, murrosikä, joka helpottaa ennen pitkää.

7.3.2 Sisters: *Isosysteri*

Sistersin nimi muuttui Systeriksi vuoden 2004 aikana, jolloin myös isosiskopalsta vaihtui *Isosiskosta Isosysteriksi*. Tässä luvussa olen käyttänyt molempia palstan nimiä sen mukaan, missä lehdissä kysymykset ovat ilmestyneet. Kyseessä on kuitenkin sama palsta.

Isosysteriltä kysyttiin selvästi eniten painosta, sitten kuukautisista ja kolmanneksi ulkonäöstä. Valtaosa painokysymyksistä oli painoindeksikysymyksiä. *Isosysterille* tulee ilmeisesti jopa niin runsaasti painokysymyksiä, että osa jää vastaamatta muiden kysymysten ohessa. Aineistossani esitetyt painokysymykset jäivät vastausta vaille 7 kertaa 79:stä. Lukuina tämä ei kerro paljoakaan, mutta ilmentää mielestäni painopuheen yleisyyttä ja rituaalisuutta. Koska painosta kysytään niin usein ja niin samalla tavoin, vastaaja unohtaa joskus vastata koko kysymykseen.

Tytöt osaavat ennakoida saamansa vastauksen, sillä *Isosysteri* vastaa painokysymyksiin melko samanlaisin sanankäntein lehdestä toiseen. Yksi hänen vakiovastauksistaan on: ”Olet hyvin hoikka tyttö ja painoa voisi olla enemmänkin / ei lisäkiloistakaan olisi haittaa”. Eräs kysyjä viittaa painoonsa puhuessaan kipeästä niskastaan ja vastaa omaan huolenaiheeseensa.

Mun niska on tosi kipeä, ja yksi tyyppi sanoi, että se on kipeä, koska olen ’niin laiska’. ... En ole mielestäni yhtään lihava ja tiedän myös, etten ole! Minusta olen aika hoikka, ja pari kiloa voisi tulla lisää. (Systeri: *Isosysteri* 12/2004.)

Myös muista kysymyksistä paistaa tietoisuus vastauksesta jo etukäteen, mutta silti kysymyksen lähettäminen on koettu tarpeelliseksi.

[M] ulla on AINA tummat silmäanaluset, ja se inhottaa mua. Miten saan ne pois? Pitäisi nukkua enemmän ja syödä terveellisemmin. Tiedän. Mutta ei huvita. (Sisters: Isosisko 2/2004.)

Oon 11-vuotias, 171 cm pitkä ja painan 59 kg. Oon mun mielest läski. Miten voisin laihtuu? -- Älä kuitenkaan vastaa, että en oo yhtään läski. (Sisters: Isosysteri 10/2004.)

Tiedän, että jokaisen murrosikä tulee ajallaan, mutta miten saisin ”kasvatettua” rintojani. Olen 10-vuotias. (Sisters: Isosysteri 10/2004.)

Motiivina ei tällöin ole saada konkreettista neuvoa ongelmaan, vaan jotain muuta. Onko se yhteisöön osallistumista, vastauksen kaipuuta juuri omaan kirjeeseen (kuin kirjeenvaihdossa) vai kenties ”näkyväksi” tulemista palstalla? *Isosisko* lienee tulkinnut kirjeen pikemminkin kollektiiviseksi tarkoitetuksi tunteen ilmaisuksi kuin kysymykseksi silloin, kun on julkaissut sen palstalla vastaamatta siihen mitenkään.

Mustosen, Rönkön ja Outisen (1992, 238) tyttöjen lukemista koskevan tutkimuksen haastateltujen vastauksista kävi ilmi, ettei nuortenlehtiä lueta pelkkien konkreettisten neuvojen saamiseksi, vaan myös sen tunteen vuoksi, ettei ole ongelmiseen yksin maailmassa. Tyttöjen mielestä lehdissä ei ole koskaan liikaa lukijoiden ongelma- ja mielipidepalstoja (emt. 245). Näennäisestä monologisuudestaan huolimatta teksti on luonteeltaan dialogista, kuten kaikki kieli, ja kutsuu lukijoitaan vuorovaikutukseen kanssaan (Luukka 2003, 36). Erityisesti näin tapahtuu neuvontapalstoilla, joka muistuttaa julkista kirjeenvaihtoa, sillä erotuksella, että kirjeitä ei ole tarkoitettu henkilökohtaisiksi. Palstan yhteystietojen alla muistutetaan, että ”Huom! Isosisko vastailee lukijoiden kysymyksiin vain palstallaan!”

Joskus kirjeet kommentoivat toistuvia aihepiirejä, mutta harvemmin palstoilla viitattiin siihen itseensä.

[M]inkä takia kaikki mankuvat näillä palstoilla: ”Oonx mä ok, ku oon sen ja sen painonen?!”
Miten jotkut kehtaa semmosesta valittaa, kun on maailmassa hiukan isompiakin ongelmia?
(Sisters: Isosisko 3/2004.)

Syömishäiriöön viitattiin Sistersissä / Systerissä kolme kertaa, mikä oli painokysymysten määrään nähden vähän.

K: Mä oon 13-vuotias tyttö ja noin 162 senttiä pitkä ja painan jotain 39–44 kiloo suunnilleen. En mä uskalla käydä vaa’alla, kun oon mielestäni paksu! Läski! -- [M]un kaverit valittaa joka päivä jotain tyyliin: ”Miksi sä oot noin laiha? Ootsä joku anorektikko? Miksi sä et syöny tänään? -- Ja mun vanhempien mielestä mulla on syömishäiriö, ku sanon aina, että ei oo nälkä tai että söin jo.
(Sisters: Isosisko 3/2004.)

Isosisko vastaa vedoten fyysisiin faktoihin, mutta myös naiselliseen huoleen ulkonäön kärsimisestä.

V: Meidän kaikkien pitää syödä siksi, että jos emme syö ja saa ravintoa, kuolemme. Aivot tarvitsevat ravintoa toimiakseen, hiukset ja kynnet kasvaakseen, sydän, luusto, iho, silmät... ihan kaikki. Jos ihminen syö hyvin yksipuolisesti tai vähän, hän voi sairastua tai hänelle voi tulla jokin puutostila, joka aiheuttaa esimerkiksi hiustenlähtöä.

Eräs kysyjä huolehtii, voiko anoreksiasta parantua, ja on samaan hengenvetoon huolissaan myös osteoporoosista. Terveystietoisuus, jota tyttöjenlehdetkin rakentavat, saattaa aiheuttaa myös turhaa huolehtimista. Kaikkia sairauksia ei voi välttää vain syömällä oikein, liikkumalla ja nukkumalla riittävästi. Terveyttä ei voi taata noudattamalla elämäntapasuosituksia tunnollisesti, vaikka ohjeista helposti sellainen kuva piiryykin. Toisteisuus luo terveystietoisuutta, mutta toisteisuus luo myös lipsumista aiheuttavaa lähes taikauskoista syyllisyydentunnetta.

K: Oon 13-vuotias tyttö ja mua pelottaa. Mulle on tullu hirvee pakkomielle mun painosta. Pelkään, et mul on joku syömishäiriö. Kirjoitan lappuselle, mitä tulen sinä päivänä syömään. Vaikka vatsassa kurnii kamalasti, tunnen silti kauheaa syyllisyydentuntoa ja alan voida pahoin. Sitten yhtäkkiä saan ahmimiskohtauksen ja syön jopa neljä suklaapatukkaa. (Systeri: Isosysteri 11/2004.)

Laihduttaminen tuli *Isosysterin* painopuheessa usein esille. Myös painon kasvattamiseen kysyttiin vinkkejä, mutta huomattavasti harvemmin. Nuoret tytöt

olivat huolissaan ”läskeistään”. Yksi isosisko-palstojen päätehtävistä näyttääkin olevan lihavuushuolen torjuminen.

K: Olen aika pullukka omasta mielestäni ja kysyn siis, miten voisin saada niin sanotun ”irtoläskin” pois? Käyn joka päivä lenkillä ja silleen. (Systeri: Isosysteri 12/2004.)

V: Peilisi valehtelee, koska et ole mitoitasi ollenkaan pullukka, vaan ihan sopiva. Meillä naisilla ja tytöillä on luonnostaan enemmän ”irtoläskiä” kuin pojilla. Se kuuluu asiaan, eikä siitä kannata huolehtia varsinkaan, jos pitää kunnostaan huolen kuten sinä ja syö terveellisesti.

K: [M]iten saisin mun läskit pois? Äläkä sano, että mun pitää liikkua enemmän kuin syyä! Sano, paljon pitäis liikkua päivässä ja miten mun pitää syyä. (Systeri: Isosysteri 10/2004.)

V: Olet mitoitasi hoikka tyttö, joten et tarvitse laihdutusohjeita. Jokainen ihminen tarvitsee kehossaan myös rasvaa pysyäkseen hengissä, ja sinun mitoilasi rasvaa ei mitenkään voi olla ylimääräistä. Jos alkaisit nyt laihduttaa, siitä voisi pahimmillaan seurata se, että kehityksesi pysähtyisi, et enää kasvaisi pituutta, murrosikäsi ei alkaisi, saisit jonkin puutostaudin jne!

K: Oon 11-vuotias, 171 cm pitkä ja painan 59 kg. Oon mun mielest läski. Miten voisin laihtuu? Kaikki muut munluokkalaiset on hirveen laihoja. Melkee mitkään vaatteet ei mee mun päälle, koska mul on niin hirvee makkaramaha. (Systeri: Isosysteri 10/2004.)

V: Noilla mitoilla sinusta ei kyllä millään saa väännettyä läskiä, vaikka sanoisit mitä!

Kun on kyse todellisesta ylipainosta, isosisko keskittyy lohduttamiseen ja ongelman psyykkiseen pikemminkin kuin fyysiseen puoleen. Ratkaisuna vastaaja ei tarjoa syömis- tai liikuntavinkkejä, vaan kehottaa hakemaan ammattiapua lohtusyömisestä syiden selvittämiseksi.

K: [M]ulla on ylipaino-ongelma. Oon kohta 11 w tyttö ja painan 61 kg! Vanhemmatkin haukkuvat mua! Koulussa mua haukutaan kanssa! Ei koulukuraattoriakaan auttanu! Kaikki kaupassakin töllää! Kukaan ei ymmärrä, miltä musta tuntuu, ku sanotaan läskiksi! (Systeri: Isosysteri 9/2004.)

V: Isosysterille tulee kirjeestäsi sellainen vaikutelma, että olet joutunut kierteeseen, jossa sinulla on paha olla. Paha olo saa sinut hakemaan lohtua syömisestä, mikä taas aiheuttaa entisestä surkeamman olon. Lohtusyöminen on tuttua melkeinpä kaikille, Isosysterillekin, mutta sinulle jatkuva surullinen olo on tehnyt siitä ongelman. Ratkaisun avaimet piilevät siinä, että pääset juttelemaan säännöllisesti turvallisen ihmisen kanssa omista tunteistasi ja saat häneltä hyväksyntää, jota et nyt tunnu ympäristöstäsi saavan. Ylipaino ei tee sinusta yhtään huonompaa ihmistä!

Seksuaalisuuteen liittyvät kysymykset ovat nuorilla tytöillä joskus laajoja ja hahmottomia ja niistä paistaa aihepiirin tuntemattomuus. Silloin on myös vastaaja tiukan paikan edessä. Yksi tapa on ohjata eteenpäin ammattilaisille.

K: Miten nuorena voi aloittaa seksin harrastamisen? Miltä seksi tuntuu?

tai:

Miksi tehdään mansikanmakuisia kondomeja? (Sisters: Isosisko 6–7/2004).

V: Seksiin liittyviin kysymyksiin osataan parhaiten vastata Väestöliiton nuorten nettisivuilta.

Siellä on mahdollisuus luottamukselliseen chattikeskusteluun (one-to-one) asiantuntijan kanssa kaikkeen seksiin tai seksuaalisuuteen liittyvissä asioissa --.

Monet tytöt ovat varmasti jo siirtyneetkin nettineuvontaan, joka on nopeampi vastauskanava kuin painetun lehden neuvontapalsta. Demi-lehteä tutkinut Luukka (2003, 37) toteaaakin, että lehden nettisivuilla tytöt itse osallistuvat tyttöyden rakentamiseen, jolloin esille pääsevät myös lehdessä rakentuvan kuvan haastavat tyttöyden näkökulmat.

Toiseksi eniten kysyttiin kuukautisista, joiden alkamisajankohtaa tiedusteltiin useimmissa kysymyksissä. Kaikki eivät odota kuukautisiaan innolla, kertovathan ne naiseksi kehittymisestä ja naiseus puolestaan asettaa omat velvoitteensa.

K: Onko pakko saada menkat? (Systeri: Isosysteri 12/2004.)

V: Valitettavasti menkat tulevat kaikille tytöille ennemmin tai myöhemmin.

K: Oon koht 12w täyttävä tyttö, ja mul on menkat. Mä suorastaan inhoon niitä!

V: Olet oikeassa! Menkat ovat todella ärsyttävä juttu meidän naisten elämässä, mutta niiden kanssa on vain pakko elää. Onneksi ne pysyttelevät kuitenkin suurimman osan kuukaudesta poissa. (Systeri: Isosysteri 12/2004.)

Isosysteri myötäilee kysyjä siinä, että kuukautiset ovat ikävä asia. Toinen suhtautumistapa olisi naiseuden juhlistaminen, mutta vastaaja valitsee kysyjän tunnetilan tukemisen. Kertomisen, salaamisen ja häpeän teemat kuukautisista puhumisen yhteydessä toistuvat myös Systerin isosiskopalstalla, samoin kuin aiemmin käsitellyillä lääkäripalstoilla.

K: Onko kuukautisista pakko kertoa jollekin? Mä en haluu/kehtaa. (Systeri: Isosysteri 11/2004.)

V: Isosysterin muistin mukaan missään ei ole määräystä, että kuukautisista olisi aivan pakko kertoa jollekin. Tärkeintä on kuitenkin, että kuukautisten aikaan sinä (tai äitisi) on hankkinut kuukautissiteitä, jotta pystyt huolehtimaan hygieniastasi.

K: Se on noloo mennä koulun kanssa uimaan, ku oon vasta 12 ja puol ja mulla on jo menkat alkanu ja osalla ei. Mitä teen? (Systeri: Isosysteri 3/2004.)

V: Menkat ovat luonnollinen juttu, jotka tulevat kaikille tytöille eteen. Niissä ei ole mitään hävettävää! Etkä ole ajatustesi kanssa ainoa, vaan monia muitakin tyttöjä jännittävät samat asiat.

Systerin kohdeikäryhmä on sen verran nuorta, että kuukautisten alkamista ennakoidaan ja odotetaan innokkaasti, mutta myös ahdistuneena. Lapsuuden haluttaisiin jatkuvan kauemmin eikä päättyvän kuukautisiin, naiseuden merkkiin.

K: En halua kertoa ees mun äitille sitten, ku mulla alkaa kuukautiset. (Systeri: Isosysteri 10/2004.)

V: Rintojen kasvaminen ja kuukautisten tulo ovat luonnollinen osa jokaisen tytön kehitystä, ja äitisi kyllä tietää sen. Hienoa, että uskalsit kirjoittaa tänne, koska pitämällä ongelmat sisällään en tuntuvat paljon suuremmilta ja pahemmilta kuin oikeasti ovatkaan! Voimia ja halauksia!

Kolmanneksi eniten *Isosysteriltä* kysyttiin ulkonäöstä. Monet kysymykset käsittelivät meikkaamista ja meikkivinkkejä. Näitä olen käsitellyt jo *Kauneussalonki*-palstan yhteydessä, jossa pohdin kauneuspuhetta.

Neuvontapalstojen vastauksissa todetaan usein, että ongelma ei ole niin paha kuin miten kysyjä itse sen kokee. Jokin ulkonäön ominaisuus, jonka kysyjä nimeää ongelmaksi, ei ole sitä toiselle. Vastaajan tehtävänä on kuitenkin reagoida huoleen eikä mitätöidä sitä. Siispä hän tarjoaa keinoja, joilla ko. ominaisuutta voi peittää.

K: [M]iten saa pisamat pois naamasta? (Systeri: Isosysteri 2/2004.)

V: Pisamat ovat persoonallinen piirre, joita toisille tulee riippuen ihotyypistä. Niistä ei pääse eroon, mutta meikkivoiteella tai puuterilla niitä voi himmentää.

K: Pelkään, että saan silmälasit. Äidilläni ja isälläni on likinäköä, enkä itse haluaisi millään laseja. Olen juuri huomannut, että olen kasvoiltani kaunis. -- Minulla on paksut, pitkät, ruskeat hiukset ja sinivihreät silmät. En haluaisi millään siihen sekaan laseja. -- Pelkään, että minut leimattaisiin nörtiksi ja nynneröksi. (Systeri: Isosysteri 10/2004.)

V: Tosiystävät pitävät sinusta taatusti, vaikka omistaisit silmälasit. Sillä ei ole mitään tekemistä ystävyuden kanssa. Jossain vaiheessa voi suunnitella myös piilolinssien käyttöä, jos silmälasit tuntuvat tyystin pilaavan ulkonäön. Uskon tosin, että olet kaunis silmälasienkin kera.

Useissa kirjeissä puhutaan kauneudesta kuin se olisi jotain yleisesti tunnistettavaa. Vastauksissa taas korostetaan, että jokainen on kaunis omalla tavallaan. Kauneuden työt yhdistävät arvokkaaksi kokemiseen. Tytöt oppivat pätemään ja kilpailemaan ulkonäöllään.

K: Minua kiusataan koulussa aika useesti, koska en ole niin nätti kuin muut tytöt meidän luokalta. (Systeri: Isosysteri 9/2004.)

V: Mikäs muista tytöistä tekee sinua nättiä. Luulenpa, että olet yhtä nätti kuin muutkin. On tosi kurjaa, että sinua kiusataan koulussa. Asia kannattaisi ottaa puheeksi opettajan kanssa.

Yleisvaikutelma *Isosysteristä* on lohduttava ja kannustava. Jos Isosysteri olisi oikea isosisko, hän olisi ”pikkusystereitään” selvästi vanhempi ja asuisi jo poissa kotoa. *Isosysteri* -palstalla ruumiillisuus on hyvin fyysistä ja ruumiin kehittyminen pääosassa. Kysymyksissä ennakoitaan kuukautisten alkamista, kuukautissuojien käyttämistä, hien haisemista, pituuskasvua ja rintojen kokoa. Systeri-lehdestä jäi pois numeron 6–7 jälkeen *Lääkärisisko*, mikä saattaa vaikuttaa siihen, että *Isosysteri* saa myös lääkäripalstaa sivuavia kysymyksiä vastattavakseen. Painokysymysten suuri määrä ja niihin vastaaminen kertoo palstan tärkeimmästä tehtävästä: reagoida tyttöjen huolenaiheisiin. *Isosysteri* ei pyri muutokseen, yksittäisen kysyjän tunnetiloihin vastaamisessa tai yhteiskunnallisessa tyttöjen asemassa, vaan lohduttamaan tyttöjä vallitsevissa olosuhteissa. Näin toki monet muutkin neuvontapalstat tekevät.

7.3.3 Demi: Kysy systeriltä

Kysy systeriltä -palstalla ei painopuhetta käsitteleviä kysymyksiä ollut kuin kaksi, mikä on muiden isosiskopalstojen joukossa poikkeuksellista. Muut aihepiirit hajosivat laajaksi kirjoksi ja valtaosa kysymyksistä painottui tunteisiin, ihmissuhteisiin tai käyttäytymiseen. Näistä ei löytynyt paljonkaan ruumiillisuutta, mutta nostan esiin muutamia kiinnostavia tapauksia.

Niissä kahdessa kirjeessä, joissa painopuhetta esiintyy, se tulee esiin samalla lailla; huomion hakemisena lähiympäristöstä. Samalla tytöt osoittavat olevansa tietoisia ruumiiseensa kohdistuvista odotuksista ja jopa siitä, että odotuksia on vaikea täyttää. Onko kyseessä todellinen huoli vai eräänlainen kulttuurinen leikki, jossa naiseus tai tyttöys esitetään saavuttamattomina ihanteina? Ihanteiseen ei ehkä tosissaan pyritäkään, mutta niistä täytyy puhua, jotta osoittaisi olevansa niistä tietoinen.

K: Jos sanon jotain tai joku kiinnittää muhun huomiota, ystäväni 'varastaa' sen heti takaisin esimerkiksi sanomalla 'Onpas mulla paksut reidet'. (Demi: Kysy systeriltä 12/2004.)

K: [K]averit väittävät olevansa 'hirveen lihavia', vaikka oikeasti he ovat hirveän laihoja. Olen sanonut asiasta monta kertaa, mutta eipä ole auttanut. Mitä mun pitäisi tehdä? En jaksa enää kauan sitä touhotusta. Eihän kukaan voi olla täydellinen!" (Demi: Kysy systeriltä 6/2004.)

V: Kyseessä lienee 'haavi' eli ovela tapa saada huomiota ja kehuja ulkonäöstään. Oma ulkomuotoa moititaan, jolloin toisen on pakko sanoa, että ethän sä ole lihava, tuo uusi paitahan on tosi hyvä tai että onhan sulla pitkät ripset. Mitähän tapahtuisi, jos toteaisit kaverillesi, että olethan sinä tosiaan pulskistunut. Yksi vaihtoehto on todeta hiljaa mielessään 'haavi' ja olla sanomatta yhtään mitään. (Demi: Kysy systeriltä 6/2004.)

Onko vastauksessa havaittavissa itse neuvontapalstojen vastauskonventioita kommentoivaa metatekstiä? Saattavathan monet painoindeksiään kyselevistä haluta juuri huomiota? Demissä tähän huomiontarpeeseen ei vastata eikä painokysymyksiä käsitellä.

Sen sijaan Demin *Kysy systeriltä* -palstalla kiinnitin huomiota itsekurin ja täydellisyyden tavoittelun ja suorituspainneiden teemaan, joka ei muissa lehdissä noussut selvänä esille. Puuronen puhuu moraaliseen dieetistä, jonka vallitsevin hyve on suorittaminen ja joka tiivistyy rasvattomuuden hyveeseen, niin symbolisessa kuin konkreettissakin mielessä. "Kunnon kansalaisuutta" edustaa muun muassa painonhallintapuhe, elämänarvojen "rasvaisuutta" taas ansaitsematon nautinto, saamattomuus, tuottamattomuus, kontrolloimattomuus, liiallisuus tai heikkous (Puuronen 2004, 82). Vaikka konkreettisesti painosta ei Demissä juuri

puhutakaan, on lehdessä reagoitu kysymyksiin, jotka saattavat viestiä samasta ongelmasta kuin painopuhekin; suorittamisesta, riittämisestä yhteiskunnassa.

K: Miten itsekurin saa paremmaksi? Tekisi mieli aina vain löhötä, lukea lehtiä ja pelata pelejä... Jos päätän, että tänään pönttään koko päivän, en jaksa keskittyä ja päässä pyörivät muut jutut. Lisäksi kaikki pikkurahani menevät karkkiin, koska en jaksa vastustaa kiusausta. Mikä neuvoksi? (Demi: Kysy systeriltä 4/2004.)

K: En tiedä, mitä tehdä elämälläni. On niin monta asiaa, mitä pitäisi ehtiä tehdä päivässä ja aikaa on aivan liian vähän. Tekisi mieli vain lukea lehtiä ja tuijottaa telkkaria. Aina kun teen niin, tunnen syyllisyyttä, että en ole tekemässä hyödyllisiä asioita." (Demi: Kysy systeriltä 5/2004.)

K: Minkä ihmeen takia niin monet mun ikäiset tytöt vaativat itseltään täydellisyyttä kaikessa ja asettavat itselleen liian korkeita tavoitteita? (Demi: Kysy systeriltä 4/2004.)

Vastaaja ei konstruoi ongelmaa erityisesti tyttöjen huoleksi, vaan koko yhteiskuntaa koskevaksi. Kysymykseen ei myöskään ole olemassa selkeää vastausta.

V: Ihmetyttää tosiaan. Tiedotusvälineet syytävät aika hurjaa maailmankuvaa. Ehkä oman elämän tiukka kontrollointi hetkeksi helpottaa, kun maailma ympärillä muuttuu yhä kummallisemmaksi. Sama ilmiö ulottuu aikuisiinkin. Veikkaan, että vastaliike on jo nousemassa. Kännykän hylkääminen, taivaalle tuijottelu, leikki ja laulu saattavat olla seuraavat megatrendit ja lammaspaimen ammattien ykkönen. (Demi: Kysy systeriltä 4/2004.)

Seksikysymyksiä oli *Kysy Systeriltä* -palstalla vain kolme, ja niistäkin kaksi käsitteli homoseksuaalisuutta.

K: Onko epänormaalia, kun olen tavallaan ihastunut yhteen opettajaan? -- Hän on samaa sukupuolta kuin minä. Olenko lesbo vai onko hän vain todella taitava työssään? (Demi: Kysy systeriltä 4/2004.)

V: Ei siinä ole mitään pahaa, jos ihastuu mukavaan ihmiseen. Murrosiässä seksuaaliset tunteet ovat vasta heräämässä, joten aina ei voi olla varma, mitä mikäkin uusi tuntemus tarkoittaa. Joku kiva tyyppi voi toimia myös mallina sille, mitä itse joskus tulevaisuudessa haluaisi olla. Hieno homma, että sinulla on opettaja, jota voi ihailta ja kunnioittaa!

Vastaaja tulkitsee ihastuksen ihailuksi ja kääntää mahdollisen ongelman positiiviseksi tunteeksi. Koska murrosiässä tunteita on vaikea tunnistaa, vastaaja on taipuvaisempi tulkitsemaan ne ihailuksi kuin lesboudeksi.

K: Olen 15-vuotias tyttö. Olen juuri onnistunut hyväksymään oman seksuaalisen suuntautumiseni. Vanhempani ovat kuitenkin hyvin uskonnollisia ja ovat osoittaneet jyrkän kantansa homoutta vastaan. -- Luulen, etteivät vanhempani enää välittäisi minusta samalla tavalla, jos saisivat tietää minun olevan lesbo. (Demi: Kysy systeriltä 9/2004.)

V: Vanhemmillesi uutinen voi tosiaan olla sokki, joten on tärkeää, miten, missä ja milloin asian esität. Käy vaikka tutkimassa nettisivuja osoitteessa www.seta.fi --. On hienoa, että ajattelet vanhempiesi tunteita, mutta on tärkeämpää, että sinä voit elää omana itsenäsi.

Monitahoisten ongelmien käsittelyyn isosiskot antavat usein lisätiedon etsimistä varten vinkkejä tai ohjaavat eteenpäin ammattiauttajille. Individualistinen oikeus *elää omana itsenään* menee neuvontapalstoilla ohi sosiaalisten velvoitteiden. Tyttöjenlehdet asettuvat tällä tavalla ensisijaisesti tyttöjen puolelle erityisesti individualistisen puheen kautta, vaikka sama oikeus koskee implisiittisesti myös esimerkiksi heidän vanhempiaan tai poikaystäviään.

Suoraa normatiivisuutta palstalta on hankala löytää, sillä se piiloutuu kysyjien omaksi puheeksi etäisyyden ja syvällisen pohdinnan kautta. Kysyjät ovat sitä ikäluokkaa, että ovat sisäistäneet yhteiskunnalliset normit ja etsivät vikaa ongelmiinsa itsestään. Kontrollivoivana tahona toimii usein oma äiti tai kaveripiiri.

K: Minusta on tullut niin sanottu massateini ja olen menettänyt entisen tyylini. Kaverini painostavat minua muuttumaan. -- En haluaisi koko ikääni kulkea tiukoissa farkuissa ja meikit naamassa. (Demi: Kysy systeriltä 12/2004.)

K: Kerran meillä oli vieraita, joita en edes tuntenut, ja äiti alkoi kertoa heille kuukautisistani. Hän myös sanoi, että minun pitäisi treenata, kun mahani kerran pömpötti ruuan jälkeen. -- Ei äidin pitäisi arvostella lapsiaan. Minulle tulee syyllinen olo, kun voitelen leipääni, jos äiti seisoo vieressä. (Demi: Kysy systeriltä 9/2004.)

Vastaus päättyy usein johonkin näppärään lausahdukseen, jossa on ripaus huumoria muistuttamassa, ettei ongelmiaan kannata aina ottaa kovin vakavasti.

K: Minulla oli kaupungilla päälläni toppi ja pitkät housut. Kotona äiti valitti, että kuljen liian vähissä ja niukoissa vaatteissa. -- Miten voisin sanoa äitimuorille, että tämä on nykypäivää? (Demi: Kysy systeriltä 9/2004.)

V: Äidin perushommiin kuuluu juuri tuollainen huolehtiminen. Kysäisepä joskus äitimuorilta -- millaisia kiistoja teini-ikäisen äitisi vaatteet (karhunaljaminimekko, korkeakorkoiset virsut?) tai tanssireissut kivikaudella synnyttivät.

Kysy systeriltä -palstan ruumiillisuus on sosiaalista ja sidoksissa kaveripiiriin, perheseen ja muihin ihmissuhteisiin. Palstalla puhutaan paljon tunteista, kuten pimeänpelosta tai itkuherkkyydestä. Ruumiillisuus on psykologisimmillaan yksityistä ja kysymykset vahvan itsereflektoivia. Vastauksissa on huumoria ja usein kehotusta ottaa rennommin. Sävy on positiivinen ja rohkaiseva, ei surkuttelevalla tavalla empaattinen, vaan pikemminkin kepeä.

7.3.4 *Girls: Kysy Siljalta*

Siljalta kysyttiin eniten seksistä, seksuaalisuudesta ja suutelusta, seuraavaksi eniten painosta ja kolmanneksi kuukautisista.

Kysy Siljalta oli ainoa palsta, jossa käsiteltiin kysymyksiä raiskauksista, vieläpä kolmessa eri kirjeessä. Raiskaus on vaikea aihe, joka vaatii omanlaisensa käsittelyympäristön eikä todennäköisesti kosketa suurinta osaa neuvontapalstojen lukijoista. Silti jäin miettimään, miksi erityisesti tämä diskurssi puuttui muilta palstoilta ja olisiko sen pitänyt siellä olla? Johdannossa totesin, että sosiologinen tyttötutkimus voi antaa viitteitä siitä, mitkä diskurssit jäävät neuvontapalstojen ulkopuolelle, mutta näitä viitteitä voivat antaa myös muut neuvontapalstat, kun niitä tarkastellaan rinnakkain.

K: Mun poikaystävä on aina ollut todella ihana, mutta nyt se on muuttunut. Kerran kun olimme niillä kahdestaan, se raiskasi mut. Kerroin siitä bestikselleni, mutta se vaan levittelee juttua muille. -- Olen 14 ja ex-poikakaverini 15. Musta tuntuu, ettei mulla ole enää mitään syytä elää. -- Olen jo viiltänyt käsivarsiani ja kerran melkein hyppäsin katolta asfalttipihalle. (Girls: Kysy Siljalta 7/2004.)

V: Raiskauksesta pitäisi aina ilmoittaa välittömästi poliisille, jos haluaa saada tekijän vastuuseen teoistaan. Kohdallasi tämä taitaa olla jo myöhäistä. Vaikutat kuitenkin niin masentuneelta, että sinun on parasta hakea ammattiapua. Aloita käymällä koulusi terveydenhoitajan puheilla. Jos sinusta on vaikea puhua asiasta kenenkään kanssa kasvokkain, voit soittaa aluksi Raiskauskriisikeskuksen maksuttomaan kriisipäivystykseen. -- Yritä jaksaa koulussa, vaikka tuntuksikin vaikealta. Läksyihin keskittymällä saat edes hetkeksi muuta ajateltavaa.

Silja vastaa informoivaan, asialliseen sävyyn, eikä juuri tuhlaile affektiivisia ilmauksia. Viittaus poliisille ilmoittamisesta, *jos haluaa saada tekijän vastuuseen ja kohdallasi tämä taitaa olla jo myöhäistä* siirtävät vastuun tytölle. Jäljelle jää enää mahdollisuus hakea ammattiapua tapauksen yli pääsemiseksi eikä Silja ota kantaa siihen, että syyllinen – ex-poikaystävä – on tiedossa.

Kysy Siljalta -palstan sävy muistuttaa kaikista palstoista eniten kliinistä vastaustapaa, jollaisiksi McRobbie kuvasi lääkäripalstat. Vaikutelma on hieman kylmäkö ja pitäytyy biologisten faktojen kuvailussa, vaikka rivien välistä on luettavissa suuria inhimillisiä tragedioita. Toisaalta ihmetyttää, kuinka tällaiset aiheet pysyvät muilta palstoilta poissa. Onko kyseessä neuvontapalstoilla vaiettu tabu vai eivätkö vastaajat vain saa tällaisia kirjeitä pöydilleen? Jos saavat, miksi niihin jätettäisiin vastaamatta?

Seuraava näyte kuulostaa kuin elokuvan kohtaukselta, jotenkin hyvin tyypilliseltä raiskaustapaukselta, jollaiseksi suurimman osan raiskauksista kuvittelemme.

K: Olin noin kolme kuukautta sitten illalla kaupungilla ja minun oli mennä metrolla kotiin. Ennen kuin pääsin vaunuun, huomasin, että joku tarrasi käteeni ja veti minut johonkin huoneeseen. Pelkäsin kuollakseni! Yritin huutaa, mutta kukaan ei kuullut minua. Oli niin pimeää, etten nähnyt kunnolla. Mies oli noin 30-vuotias. Hän paiskasi minut lattialle ja raiskasi minut. Hän sanoi, että jos kertoisin asiasta jollekin, hän tulisi ja tappaisi minut, sillä hän tiesi nimeni. -- Minua pelottaa kulkea yksin. (*Girls: Kysy Siljalta* 12/2004.)

V: Raiskaus on vakava rikos. Vaikka tapahtumasta onkin jo ehtinyt kulua aika kauan, sinun pitäisi tehdä ilmoitus poliisille. Kaikkien raiskauksen uhriksi joutuneiden tulisi hakeutua mahdollisimman pian tapahtuman jälkeen lääkärin tutkittavaksi. Pesullakin kannattaa käydä vasta lääkärissä käynnin jälkeen, koska jos raiskaaja ei ole käyttänyt kondomia, uhrista voi löytyä siemennestettä, josta saadaan tekijän dna. Sen avulla rikollinen on helpompi saada vastuuseen teoistaan. -- Myös raiskauksen psyykkiset vammat kannattaa hoitaa. -- Missään

tapauksessa asiaa ei kannata jäädä yksikseen hautomaan. Sinä et ole syyllistynyt mihinkään!
Jaksamista sinulle.

Edelliseen näytteeseen verrattuna tilanne on vastaajalle helpompi sikäli, että tekijä on tuntematon. Tekijä positioidaan rikolliseksi, kun taas edellisessä tapauksessa Silja ei ota minkäänlaista kantaa ex-poikaystävänsä vastuuseen. Kulttuurisesti on vaikeampi osoittaa raiskausta lähisuhteessa, mikä näkyy myös vastauksen varovuudessa leimata syylliseksi ex-poikaystävä.

K: Jokunen kuukausi sitten tänne muutti perhe Afganista ja lapset tulivat samaan kouluun kanssani. Olen 12-vuotias ja poika on 14. Hän puhuu afgaanikielen ja englannin sekoitusta, joten en ymmärrä aina ihan kaikkea mitä hän sanoo. Kun olimme jutelleet muutamana päivänä peräkkäin, hän tuli kerran ja suuteli minua suoraan suulle. Olemme olleet yhdessä siitä asti. Olin tosi onnellinen! -- [Poika] tykkäsi suudella paljon, ja yhtenä päivänä hän alkoi suudella minua tosi voimakkaasti ja väkivaltaisestikin. Vetäydyin vähän kauemmaksi, mutta silloin hän kiskoi minut itseään vasten ja otti takapuolestani kiinni. Hän kopeloi rintojani tosi vahvasti. En pitänyt siitä ja hän tiesi sen, muttei lopettanut. Hän vei minut tyhjään käytävään ja jatkoi kopeloimista. Pyysin häntä englanniksi lopettamaan samalla kun kamppailin vastaan. Hän makasi koko ajan päälläni ikään kuin olisi aikonut raiskata minut. -- Kerroin asiasta koulukuraattorille ja hän sanoi, että juttu ei kuulostanut ollenkaan hyvältä. Hän lupasi järjestää asian, mutta mitään ei ole tapahtunut. -- Ajattelen tapahtumaa päivittäin ja itken sen takia. (Gir1s: Kysy Siljalta 1/2005.)
V: Kertomuksesi perusteella olet joutunut vakavan hyökkäyksen kohteeksi. Onneksi kuulostaa siltä, ettei ole joutunut samanlaiseen tilanteeseen enää uudelleen. Tarvitset kuitenkin apua selvittääksesi ikävästä kokemuksestasi. Pojan teot sinua kohtaan ovat laittomia ja sinulla on niin halutessasi oikeus tehdä hänestä rikosilmoitus. Pojan teosta jää merkintä rekisteriin koko hänen loppuelämäkseen. -- Joka tapauksessa sinun on puhuttava asiasta jonkun kanssa. -- Muistathan, että sinä et ole tehnyt mitään väärää. -- Olen varma, että pahat muistot hellittävät vähitellen, kun saat puhuttua asiasta.

Erikoista vastauksessa on viittaus siihen, ettei kysyjä ”kuulosta joutuneen samanlaiseen tilanteeseen uudelleen”, aivan kuin hänen käytöksensä ohjaisi häntä yhä uudelleen ahdistelutilanteisiin. Hän kertookin kirjeessään rajoittaneensa liikkumista ja välttämästä kohtaamista pojan kanssa. Onko tämä tulkittavissa niin, että tyttö on tehnyt oikein muuttaessaan käytöstään? Kysymys toimii implisiittisesti varoittavana esimerkkinä kulttuurierojen tulkinnanvaraisuudesta. Tässä tapauksessa pojasta kehoitetaan kuitenkin tekemään rikosilmoitus, joka vaikuttaisi hänen tulevaisuuteensa, toisin kuin ensimmäisessä näytteessä.

Kysymykset seksistä, seksuaalisuudesta ja suutelusta ennakoivat lähes kaikki tulevaisuutta, eivätkä liittyneet jo harrastettuun seksiin. Siksi kysymykset kertovat paljon siitä, mitä nuoret tytöt odottavat tai mitä he olettavat itseltään odotettavan ja mitä he ovat seksistä kuulleet.

K: Haluaisin todellakin tietää, miten kielari tehdään? (Girls: Kysy Siljalta 7/2004.)

V: Kielari tehdään yksinkertaisesti liikuttelemalla kieltä kaverin suussa ja huulilla.

K: Voisitko kertoa, miten voisin hyväillä poikaystävääni seksuaalisessa mielessä? Entä mitä tarkoittaa itsensä hyväily? Minkälainen toimenpide on abortti? (Girls: Kysy Siljalta 10/2004.)

V: Suukottele häntä sinne tänne tai kutittele varovasti sormenpäillä – sukuelinten tienoon lisäksi eroottiseksi alueeksi nimetään usein myös niska. Myös reisien sisäpinnan hyväily tuntuu monista mukavalta, vaikka saattaa vähän kutittaakin. Kaiken seksuaalisen toiminnan ei tarvitse liittyä suoraan sukuelimiin, vaan tunnelmaa voi luoda muutenkin.

Tarkoittanet itsensä hyväilyllä itsetyydytystä. Se taas on sitä, kun kiihottaa itseään seksuaalisesti joko omin sormin tai apuvälineitä käyttämällä. Itsetyydytyksessä ei ole mitään hävettävää, ja se on lisäksi mainio tapa tutustua omaan kehoonsa.

Abortti on toimenpide, jossa alkio tai sikiö poistetaan kohdusta alle 22 viikon ikäisenä tai alle 500 g painavana. Toimenpide tapahtuu nukutuksessa ja sen jälkeen tarvitaan vielä muutaman kuukauden kuluttua jälkitarkastus.

Kysyjän tietotason nähden vastaukset ovat kuin naistenlehden viettelyvinkeistä. Silja keskittyy konkreettisten neuvojen antamiseen ujostelematta. Kainostelematon linja lienee valittu Girls-lehteen tietoisesti, sillä kundipalstan vastaajan *Mr. Lovenkin* tyyli on melko suorasukainen tyttöyden kommentoinnissaan, vaikkei hän seksikysymyksiin juuri vastaakaan. Tyyli tuntuu neuvontapalstojen genressä erikoiselta, mutta kertoo ehkä juuri siitä, että oletan neuvontapalstojen puhuvan ruumiillisuudesta emotionaalisesti ymmärtäen ja ”pehmentävän” sanomaansa, erityisesti isosiskopalstalla. Lisäksi Girls-lehdellä on laaja kohdeikäryhmähaarukka ja sisältönä muun muassa pitkä sarjakuva, mikä herättää odotuksia toisentyyppisestä vastaustyylistä.

Vastaustyyli on *Kysy Siljalta* -palstalla kliininen. Onko tytön tarpeen tietää, että sikiön voi abortoida puolikiloisena? Miksi asioista kerrotaan juuri näin? Vaikka suora puhe tuntuu hyvältä ratkaisulta kertoa nuorille heille vieraista asioista, mietin,

onko objektiivisten faktojen kertominen juuri sitä, mitä nuori tyttö tarvitsee tai haluaa? Voiko tieto vahingoittaa tai tulla joillekin liian aikaisin? Toisaalta vastauksiin ei liity moralisointia tai tuomitsemista, vaan asiat käsitellään asioina ilman tunnelatauksia suuntaan tai toiseen. Vain parhaan kaverin poikakaverin kanssa sänkyyn meneminen saa *Siljalta* moraalista paheksuntaa.

Kaverin poikakaveriin ei missään tapauksessa pitäisi mennä sekaantumaan, ei varsinkaan toisen selän takana! -- Minusta sinun pitäisi heti ensi tilassa kertoa kaverillesi, mitä tapahtui. --Älä ollenkaan ihmettele, jos kaverisi suuttuu sinulle. Mieti, miltä sinusta tuntuisi, jos joku tekisi vastaavan sinulle? (Girls: Kysy Siljalta 11/2004.)

Ellei seksuaalisten kokeilujen harjoitteluun liity painostamista ja kysyjä on ”tarpeeksi vanha”, vastaaja jopa kannustaa niihin.

K: Olen kohta 14-vuotias. Ongelmani on, etten uskalla suudella poikaystävääni... Hän on kyllä monesti yrittänyt suudella minua, mutta käännän aina pääni pois. (Girls: Kysy Siljalta 10/2004.)

V: Minusta on hyvä, että olette jo poikakaverisi kanssa puhuneet asiasta. Toivottavasti hän on fiksu, eikä yritä pakottaa sinua mihinkään. Suutelemisessa ei ole mitään pelättävää; se on itse asiassa tosi mukavaa puuhaa, kunhan makuun pääsee. Ensisuudelmasta jää ikuinen muisto, joten sen kanssa ei kannata kiirehtiä. Olet jo ihan tarpeeksi vanha suutelemaan, joten ryhdy toimeen heti, kun hetki tuntuu sopivalta.

Toisaalta vastaaja reagoi kysymykseen seksin aloittamisesta ”yhä nuorempana” harmitellen, kuin se olisi väistämätön kehityssuunta.

K: Onko normaalia, että yhä nuoremmat harrastavat seksiä? (Girls: Kysy Siljalta 1/2005.)

V: Ikävä kyllä suunta näyttää olevan sellainen. Minusta on tosi surullista, että lapset eivät saa olla lapsia, vaan aikuisten juttuihin halutaan väkisin tutustua jo ala-asteella. Onneksi poikkeuksiakin löytyy.

Kenen syy on, etteivät ”lapset saa olla lapsia”? Vastaaja pahoittelee, että *aikuisten juttuihin halutaan väkisin tutustua jo ala-asteella*. Lapset siis itse ovat aktiivisia halujia. Pohdinta ei yletä yhteiskunnallisen ilmapiirin kritiikkiin asti, siihen, miksi lapset haluavat kokeilla aikuisten juttuja jo hyvin nuorina.

K: Olen ajatellut, että onko yleistä, että 14–15 -vuotiaat menettävät neitsyytensä? (Girls: Kysy Siljalta 11/2004.)

V: Vaikea sanoa mitään tarkkaa, koska en ole törmännyt tästä aiheesta tehtyihin tutkimuksiin. Jotkut varmaan menettävät neitsyytensä tuossakin iässä, mutta luulen, että monet odottavat pidempään.

Silja vastaa varsinaiseen kysymykseen ympärilyöreästi eikä anna suosituksia ensimmäisen yhdynnän ikäsuosituksista eikä muutenkaan liitä vastaukseensa mielipidettä. Muilla palstoilla aiheeseen liittyvät kysymykset saivat vastaajan pohtimaan lähes aina myös tunteita. Sen sijaan *Silja* korostaa vastauksissaan itsemääräämisoikeutta, joka ikään kuin korvaa kulttuurisella normatiivisuudella tai moraalilla perustelun. Suoraan kysyttäessä ekaan kertaan liittyvistä peloista hän pohtii asiaa psyykkiseltä kannalta.

Monilla on suuria odotuksia seksin suhteen, mutta ekan kerran koittaessa he joutuvat usein pettymään pahasti. Ekalla kerralla molemmat ovat usein epävarmoja, kömpelöitä ja jännittyneitä. Minusta on parasta odotella seksipuhien aloittamista niin kauan, että tuntee itsensä varmasti valmiiksi. -- Kyse on sinun kehostasi, ja sinulla on oikeus päättää, mitä sen kanssa teet. (Girls: Kysy Siljalta 12/2004.)

K: Tapahtuuko ensimmäisessä yhdynnässä jotain erikoista? Onko ensimmäinen kerta jotenkin erityinen, kun monet pojat tuntuvat haluavan sänkyyn neitsyiden kanssa? (Girls: Kysy Siljalta 11/2004.)

V: Neitsyen kanssa oleminen on vähän sellainen urbaani legenda; todellisuudessa suurimmalle osalle pojista on tärkeämpää, että he saavat ylipäättään harrastaa seksiä.

Jos pojat haluaisivat sänkyyn vain neitsyiden kanssa, tytön seksuaalisuus olisi vain kertakäyttöistä. Vastaaja lohduttelee pojille olevan tärkeää ylipäättään harrastaa seksiä – ei siis osoittaa rakkautta ja hellyyttä.

Eräässä kirjeessä kolme tyttöä epäilee ystäväänsä lesboksi. Vastaaja ei lähde myötäilemään epäilyksiä eikä tuota mahdollista lesboutta ongelmana, vaan närkästytyy koko kysymyksestä. Kulttuurisesti on kuitenkin tarpeen korostaa, että *lesbot ja homot ovat yhtä arvokkaita ihmisiä kuin heterotkin.*

En aivan ymmärrä ongelmaanne. Ensinnäkin minusta on tärkeää mennä lukemaan toisen päiväkirjaa. ... Millaisia ystäviä te olette, kun luette toisen salaisimpia ajatuksia ja mietteitä? Toiseksi ei ole ollenkaan varmaa, että hän on lesbo, vaikeivät pojat häntä kiinnostakaan. Olette vielä nuoria ja monet kiinnostuvat pojista vasta paljon myöhemmin kuin 13-vuotiaana. Ja jos

joskus osoittautuukin, että kaverinne on lesbo, sen ei pitäisi millään tavalla vaikuttaa ystävyteenne. Lesbot ja homot ovat aivan yhtä arvokkaita ihmisiä kuin heterotkin. Hän on yhtä lailla ystävänne, vaikka hän olisikin lesbo. Heterot eivät ihastu ja rakastu jokaiseen vastakkaiseen sukupuolen edustajaan. Sama pätee homoihin ja lesboihin --. (Girls: Kysy Siljalta 12/2004.)

Palstoilla taustaoletuksena on, että tytön ihastuminen suuntautuu vastakkaiseen sukupuoleen. Ellei näin ole, ei seksuaalista suuntautumista kuitenkaan tuomita. Siitä puhutaan nuorten kohdalla kuitenkin pikemminkin varovaisesti mahdollisena kehitysvaiheena kuin yhtä luonnollisena ominaisuutena kuin heteroseksuaalisuus. Kuten Girlsin *Mr. Love* lausahtaa eräässä vastauksessaan: *Poika ja tyttö vain ajautuvat yhteen, niin se on aina mennyt.* (Girls: Mr. Love 12/2004.)

Painokysymykset noudattelivat samoja teemoja kuin aiemmin käsitellyillä palstoillakin: painoindeksiä, laihduttamista ja lihavuuspelkoa, jonkin verran alipainoisuutta. Vain kerran viitattiin syömishäiriöön. *Kysy Siljalta* -palstan painokysymyksissä puhuttiin paljon kiinteytymisestä. Silja kehottaakin vertaamaan itseään muihin ihmisiin eikä mediakuvaston malleihin. Silti hän neuvoo jumppaamaan, *menemättä äärimmäisyyksiin.*

K: Minulla on pömpömaha, paksut reidet ja lantion yläpuolella kamalat jenkakahvat. ... (Girls: Kysy Siljalta 10/2004.)

V: Ruumiinrakenteesi vain sattuu olemaan pyöreää mallia. Katselehan ympärillesi, läheskään kaikki ihmiset eivät ole mallin mitoissa. -- Sinun ei tarvitse laihduttaa, mutta jos haluat, voit koettaa saada vartaloasi kiinteämmäksi jumppaamalla. Varaudu siihen, että tulokset alkavat näkyä vasta jonkin kuukauden kuluttua, äläkä mene äärimmäisyyksiin.

K: Voisitko kertoa, miten reisistä ja pepusta saisi kiinteämmät? (Girls: Kysy Siljalta 11/2004.)

V: Jumppaamalla.

K: Olen 11-vuotias, 146 cm ja 55 kg. Olenko ylipainoinen ja miten saisin vatsani tiukaksi? (Girls: Kysy Siljalta 12/2004.)

V: Et ole ylipainoinen. Vatsa litistyy, jos treenaat vatsalihaksiasi. Se tekee terää ryhdillekin.

Tyttöjenlehdessä on hyväksytympää antaa treenivinkkejä kuin laihdutusvinkkejä. Naistenlehdessä molemmat ovat sallittuja, mutta tyttöjenlehdissä laihduttamiseen ei haluta kannustaa. Toisaalta treenaaminen ja kiinteän ruumiin tavoittelu on

suositeltavaa ja edistää myös tyttöjen terveyttä eikä siihen suhtauduta samalla tavalla ambivalentisti kuin laihduttamispuheeseen.

Kysy Siljalta -palsta olettaa lukijoidensa olevan tiedonjanoisia ja pyrkii vastaamaan tähän tavoitteeseen mahdollisimman tarkasti ja suorasukaisesti. Vastaaja kertoo välillä myös mielipiteensä ja osoittaa empatiaa, mutta keskittyy huomattavasti enemmän neuvonantajan rooliin, joka muistuttaa terveydenhoitajaa pikemminkin kuin kannustavaa isosiskoa. Tyttöjen kysymykset käsittelevät pääosin biologista ruumiillisuutta erilaisine pulmineen ja seksikysymykset ovat tietotasosta päätellen melko nuorten tyttöjen esittämiä. Lievä kiusaantuneisuuden tunne palstaa lukiessa saattaa johtua siitä kulttuurisesta ”vastaamattomuudesta”, jonka kysymys ja vastaus aiheuttavat: kysyjä on vasta heräämässä seksuaalisuuteensa ja vastaaja antaa hänelle jo hyvin tarkkoja vinkkejä. Palsta positioi tytön ruumiillisuudeltaan aktiivisena ja seksuaalisena, ja kannustaa toimintaan. Toisaalta raiskausesimerkit kertovat tytön ruumiillisuuteen liittyvästä ulkopuolisesta uhasta, mikä aiheuttaa hienoisen ristiriidan palstapuheessa, varsinkin kun itsemääräämisoikeus on siinä arvona vahva. Sinänsä palstan tyyli voi vastata enemmän tyttöjen omia tarpeita tai toiveita kuin heidän vanhempiensa käsityksiä nuorten neuvontapalstasta.

7.4 Poikien mielipiteet tytöistä kundi vastaa -palstoilla

Duken & Kreshelin (1998) tutkimuksessa tyttöjenlehteä lukevat 12–13 -vuotiaat tytöt luottivat vahvasti lehdessä esiintyviin poikien ääniin saadakseen neuvoja siitä, miten saavuttaa miehistä hyväksyntää ja neuvotellakseen tyttöjen rooleista romanttisissa suhteissa. Tutkijoiden mukaan pojista kertovat sisällöt on räätälöity tyttöjenlehdissä vastaamaan erityisesti tyttöjen huolenaiheisiin ja epävarmuuksiin. (Luoman 2006, 14 ja 47 mukaan). Kundi vastaa -palstoilla esiintyikin eniten ihastumista, sitten seurustelua ja kolmanneksi eniten ulkonäköä koskevia kysymyksiä. Ihastumis- ja seurusteluaihepiireissä ei välttämättä ollut kysymys ruumiillisuudesta, joten huomioin vain kysymykset, joissa ruumiillisuudesta mainittiin.

Kundi vastaa -palstoiksi luin palstat, joiden vastaajan tärkein ominaisuus on ”kundius”. Kirjeissä toistuu usein yleinen kysymys ”Mitä teidän jätkien päässä oikein liikkuu?”. Kundi viittaa nuoreen mieshenkilöön ja hänen tehtävänään on edustaa miessukupuolta. Tällaisia palstoja olivat SinäMinässä *Kundi vastaa*, Sistersissä *Brothers* (tosin vain kahdessa numerossa), Demissä *Kysy kundilta* ja Girlsissä *Mr. Love*.

7.4.1 SinäMinä: Kundi vastaa

Kundi vastaa -palstalla kysyttiin eniten seurustelusta, sitten ihastumisesta ja kolmanneksi ulkonäöstä. Ulkonäköön liittyvät kysymykset viestivät eksplisiittisimmin toivotusta ruumiillisuudesta ja oletuksista, joita työillä oli siitä, miltä heidän pitäisi poikien mielestä näyttää.

K: Mikä mussa on vikana? Minä olen ihan hyvännäköinen kimma, kaikenlaiset tyytit puhuu mulle ja flirttailen poikien kanssa. Mutta kukaan ei tunnu kiinnostuvan musta. -- Vai vihaavatko vain jätkät yksinkertaisesti silmälasipäisiä tyttöjä? (SinäMinä: Kundi vastaa 1/2004.)

V: Eivät jätkät vihaa silmälasipäisiä tyttöjä. Silmälasit eivät tee tytöstä yhtään epäviehättävämpää, päinvastoin. Joillekin ihmisille lasit sopivat todella hyvin ja joidenkin mielestä niissä on tietynlainen eroottinen vivahde.

K: Ajattelin kysyä, että kiehtooko kundeja suuret vai pienet silmät? Tämä saattaa olla hauska kysymys, mutta olen kuullut ex-jätkäfrendiltäni, että mulla oli liian suuret silmät, ja siksi se jätti mut aikoinaan. (SinäMinä: Kundi vastaa 1/2004.)

V: Älä usko tuollaisia, ei silmät voi olla liian suuret! Täytyy olla ihmisellä pinnallisuus huipussaan, jos silmien takia jonkun jättää. Sitä paitsi kyllähän exäsi tiesi koko ajan millaiset silmät sinulla on, tuskin niiden kanssa eläminen yhtäkkiä kävi hänelle niin ylivoimaiseksi. Taustalla oli varmasti jotain muita syitä ja jätkä sattui vain ensimmäiseksi keksimään tuollaisen naurettavan tekosyyn.

Tytöt ovat hyvin tietoisia stereotyyppisestä, pamelaa andersonmaisesta, naisihanteesta, johon itseään vertaavat. SinäMinän kundipalsta kannustaa tyttöjä olemaan oma itsensä eikä pyri antamaan ohjeita toivotunlaisesta ruumiillisuudesta. Kysymykset sisältävät välillä reilun annoksen sisäistettyä seksismiä, mutta kundi välttää tiukasti sortumasta samaan.

K: Miksi kundit eivät pidä munlaisist oranssihiuksisista? Miks kundeille on tärkeää et on kiinteä perse tai isot rinnat tai jopa kauheen laiha? Kun mul on vielä kaksoissisko se on blondi, niin kaikki jätkät ihastuu siihen... miks?? Pitäiskö mun värjätä hiukseni blondiks et mustakin tykättäis? (SinäMinä: Kundi vastaa 7/2004.)

V: Ei sinun hiuksiasi tarvitse värjätä sen takia, ettei vielä miesrintamalla ole tärpännyt. Jos itse viihdyt sellaisena kuin olet, se on tärkeintä. Yleinen harhakäsitys on, että miehet pitävät vain ja ainoastaan laihoista blondeista povipommeista. Ehkä monet pitävätkin, mutta hyvin suuri osa kiinnostuu ihan toisentyyppisistä ja persoonallisista naisista.

Seuraavassa näytteessä feministinen tiedostaminen ja narkästys esiintyy herkullisesti juuri kundi-palstalla. Vastauksen mediakritiikki ei kannata metatasolle eli neuvontapalstoihin, mutta kysyjä kohdistaa sen musiikkivideoihin. Tyttöjenlehdet asemoivat itsensä mediakentällä tyttöjen puolustajiin toisin kuin musiikkivideot. Toisaalta kulutuskritiikki osuu aikakauslehtien – myös tyttöjenlehtien – tavaramaailmaan.

K: Kerro mulle miksi naisten pitää olla nättejä mutta miesten ei komeita? Esimerkiksi musateeveellä ei näy muita kuin nättejä tyttöjä, miehet on melkein kaikki sellasii ylipainosii rumii äjjiä. Mikä mättää? (SinäMinä: Kundi vastaa 2/2004.)

V: Olipas muuten hyvä kysymys, joka vaatii hieman pohdiskelua. Tällainen käsitys varmaan helposti tulee, kun katselee ympärilleen, mitä mediat suoltavat ihmisten mieliin. Termi ”sex sells” on kaikki kaikessa nykyisessä kulutusyhteiskunnassa, ja tällaisten naispuolisten seksiohjeiden välityksellä nuorelle naiselle saattaa tulla se vääristynyt käsitys, että jokaisen naisen pitäisi olla sellainen kuin media antaa ymmärtää. Jos nainen sitten omaksuu tällaisen vääristyneen käsityksen, hän kuluttaa yhä enemmän rahaa täydellisyyden tavoitteluun. Täytyy ostaa koko ajan uusia meikkejä, vaatteita, laihdutusvalmisteita, ravata kauneusleikkauksissa ja niin edelleen. Koska miesten kauneudenhoitotuotteille ei (ainakaan vielä!) ole niin suurta menekkiä, heidän ulkonäköään ei korosteta niin paljon. Heille mainostetaan elektroniikkaa, autoja ja muuta perinteisesti miehekkäänä pidettyä.

Vastaus kuulostaa pikemminkin isosiskon ääneltä kuin isoveljen. Naisista puhutaan yleisesti, mutta kundi puhuu myös miehistä muodossa ”heille”. SinäMinän *Kundi vastaa* -palsta herättääkin kysymyksen, mikä tekee vastauksista sukupuolispesifiä puhetta. Riittääkö siihen ilmoitus, että vastaaja on kundi? Entä jos ei olekaan? Jos siis kysyjälle on tärkeää, että hänen ongelmaansa vastaa miespuolinen henkilö, miten sen pitäisi näkyä vastauksessa? Vastaisiko isosisko seuraavaan seksikysymykseen eri tavalla kuin kundi?

K: Minä petin jätkäni... vai petinkö? -- [V]ähän aikaa sitten intouduin harrastamaan puhelinseksiä erään ”kilpakosijan” kanssa. -- Koitan pitää näppini irti tästä toisesta miehestä, mutta pitäisikö tunnustaa kullalleni? Onko puhelinseksi niin vakava asia? (SinäMinä: Kundi vastaa 8/2004.)

V: Ei puhelinseksi nyt kuitenkaan läheskään niin vakavaa ole kuin fyysinen seksi. -- Jos puhelinvehtailunne jää yhteen kertaan, niin eiköhän asian voi jättää taka-alalle eikä suotta aiheuttaa närää jätkäkaverillesi.

Näytteessä käydään rajanvetoa fyysisen ja psyykkisen pettämisen välillä, josta kundi ei pidä ”psyykkistä pettämistä” niin pahana kuin fyysistä, itse asiassa hän ei tuomitse sitä laisinkaan. Isosisko saattaisi painottaa tunteiden merkitystä, rehellisyyttä ja uskollisuutta. Helsingin Sanomien Nuorten palstoja 1960 ja 1970-luvun taitteessa ja 1990-luvulla tutkinut Salonen havaitsi, että 1990-luvulla tytöt ja pojat esitetään samalla tavalla seksuaalisesti itsemäärääviksi, ja seksuaalisilta teoilta vaaditaan itseohjautuvuutta. Seksuaalikäyttäytymisen oikeuttaminen itsemääräämisellä puolestaan vähentää sen oikeuttamista rakkaudella ja tekee rakkaudettomista seksuaalisuhteista hyväksyttävämpiä kuin 1960-70-luvun vaihteessa (Salonen 2005, 254). Aineisto-otteen vastauksessa näkyy tällainen seksuaalinen itsemääräävyys ja itsearviointi eikä moralisoinnista tai normatiivisista tulkinnoista ole tietoaakaan. Myöskään rakkaudesta ei puhuta asiaan vaikuttavana tekijänä. 2000-luvulla seksi ja rakkaus erotetaan neuvontapalstallakin luontevasti ja niitä voidaan tarkastella tilanteisesti erillisinä.

Seurustelu määrittää tytön ruumiillisuutta siinä, millaisen pojan kanssa tämä voi seurustella. Kulttuurisesti on hyväksyttävämpää, että tyttö on esimerkiksi poikaa lyhyempi ja nuorempi kuin päinvastoin.

K: Mä oon rakastunu yhteen todella ihanaan poikaan. Se on mua luokkaa ylemmällä ja aika paljon mua lyhyempi, mutta haittaako se sun mielestä? (SinäMinä: Kundi vastaa 2/2004.)

V: Se, että kundi on sinua lyhyempi ei ole mikään ongelma, ellet itse tee siitä ongelmaa. Sinulle pituuserollanne ei ehkä ole merkitystä, mutta eri asia on, mitä kundi on mieltä. Kannattaa varautua myös siihen, että muut ihmiset saattavat pilaila kustannuksellanne, juuri tuon pituuseron takia. Nuoria kun vielä olette, niin mistä sitä tietää, jos poika vielä venähtää kaksimetriseksi!

Ikäero tytön ja pojan välillä ei saa olla kuitenkaan liian suuri tai vaarana alkaa olla epäily hyväksikäytöstä. Mielenpidettävää kundi toteaa, ettei suuri ikäero seurustelussa toimi, mutta myöntää, että saattaa se joidenkin kohdalla toimiakin. Venkoilu vastauksessa kertoo hankalasta kulttuurisesta määrittelystä, johon vaikuttavat käsitykset tasa-arvoisuudesta ja itsemääräämisoikeudesta.

K: Kysyisin, että onko mielestäsi liian suuri ikäero, jos tyttö on 15 ja jätkä 21??? Siis sehän tietysti riippuu ihmisestä, haluaako olla niin nuoren kanssa, ja tietenkin se on myös laitonta, mutta haluaisin kysyä mielipidettäsi! Sillä minusta on aika väärin, että lain mukaan 15- ja 18-vuotiaat eivät saisi seurustella ja harrastaa seksiä, mutta 16- ja 19-vuotiaat saavat! ... Ainakin minä olen seurustellut 23-, 19- ja 21-vuotiaiden kanssa ja se on ollut ihan okei. Eli se riippuu aivan ihmisestä ja hänen HENKISESTÄ iästään!!! (Sinäminä: Kundi vastaa 4/2004.)

V: Ainakaan itselläni ei ole suuresta ikäerosta kovin hyviä kokemuksia. Mutta niin kuin sanoit, kaikki riippuu aina ihmisestä ja juuri siitä henkisestä iästä. Laissa on kohta, jossa sanotaan, että rikoslakia ei sovelleta nuorten keskinäiseen vapaaehtoiseen seurusteluun eli ei seurustelua alle 16-vuotiaan ja yli 18-vuotiaan kanssa mikään laki kiellä, seksin harrastamisen kylläkin.

Monet alaikäiset tytöt ovat toki henkisesti yllättävän valmiita tapauksia seurustelemaan vanhempien miesten kanssa, mutta silti suhtaudun aika skeptisesti suuriin ikäeroihin. Elämäkokemuksissa kun tahtoo olla tuossa vaiheessa aika suuria eroja. Eipä silti, kyllä nykyään on enemmän sääntö kuin poikkeus, että on suuren ikäeron omaavia pariskuntia, joiden suhde toimii vallan mainiosti.

Vastaaja tekee eron seurustelun ja seksin harrastamisen välille, niin ettei seurusteluun välttämättä liity seksiä. Tällöin hän välttää ottamasta kantaa siihen, onko suuri ikäero peruste hyväksikäytölle vai ei, voivathan seurustelijoiden ”henkiset iät” kohdata. Fyysisen puolen suhteen on kuitenkin hyvä olla suojaikäraja. Vastaaja perustelee mielipidettään tarkemmin erittelemättömillä omilla kokemuksillaan ja ilmaisee selkeästi ”skeptisyytensä” suuren ikäeron suhteen.

Kysymyksen viittaus lainsäädännön suojaikärajaan on mielenkiintoinen sikäli, että se edustaa vanhempaa diskurssia sukupuolisuhteita määriteltäessä. Salonen havaitsi 1960–70 -lukujen taitteessa palstakeskustelussa nuorten seksuaalisia suhteita tarkastellun usein lainsäädännöllisessä kehyksessä, kun taas 1990-luvulla ei viitata lainkaan suojaikäälainsäädäntöön (Salonen 2005, 256). Myös Demin kundi ottaa kantaa ikäeroon, ja perustelee näkemystään muun muassa lainsäädännöllä.

K: Oon 13-vuotias tyttö ja poikaystäväni on 17. Poitsu ei tiedä oikeata ikääni, vaan luulee, että olen vuotta vanhempi kuin oikeasti olen. -- Pitäisikö minun kertoa hänelle totuus? (Demi: Kysy kundilta 7/2004.)

V: Ei ole viisasta valehdella ikäänsä, vaikka vuosi ei sinänsä olekaan kauhean paljon. Tuossa ikävaiheessa silti yksikin vuosi saattaa painaa vaakakupissa, jopa lain mukaan. Kundihan on kohta täysi-ikäinen, sinä puolestasi vasta ihan teini-iän alussa.

Seuraavassa näytteessä isosisko *Kysy Siljalta* -palstalla ottaakin kannan, jossa tytön psyykinen kehitys on vielä kesken, vaikka fyysinen kehitys jo mahdollistaisi seksin.

K: Olen 13-vuotias tyttö. Minulla on 15-vuotias poikakaveri. Onko meillä sinusta liian suuri ikäero? Minusta hän on juuri se, jonka kanssa haluaisin kokea eka kertani. -- Olenko mielestäsi liian nuori vai voisinko jo olla valmis? (Girs: Kysy Siljalta 12/2004.)

V: Ikäeronne on ihan sopiva, mutta olet kyllä liian nuori harrastamaan seksiä. Sinuna minä odottaisin vielä muutaman vuoden. Kehosi saattaa olla valmis seksiin, mutta mielesi ei. Eka kerta on iso juttu.

Individualismiin, johon neuvontapalstatkin tukeutuvat, kuuluu itsemääräämisoikeus. Salosen mukaan tekojen oikeuttaminen itsemääräämisellä saattaa paradoksaalisesti jopa normalisoida hyväksikäyttöä, jos esimerkiksi jaetaan käsitys, jonka mukaan poikien ja tyttöjen seksuaalinen kehittyminen on eriaikaista ja siksi vanhemman pojan ja tätä nuoremman tytön välinen suhde oletetaan tasavertaiseksi (Salonen 252–253). Kundi vastaa -palstoilla, joilla esiintyi eniten kysymyksiä ikäerosta seurustelussa, ei ainakaan suoraan oleteta näin, vaan pikemminkin varoitellaan suuresta ikäerosta. Eniten ikäerosta kyseltiin *Mr. Lovelta*, neljässä kirjeessä, joiden vastauksissa toistuvat samat perustelut kuin muidenkin palstojen vastauksissa. Myös isosiskopalstoilla on sama linja, joten näyttää siltä, että yhteiskunnallisesti vallitsee yhteisymmärrys siitä, että nuorten seurusteluun suhtaudutaan myönteisesti, kunhan ei harrasteta seksiä liian nuorena.

Normatiivisuutta neuvontapalstojen puheeseen ikäeroista seurustelussa tuo sen kohdeikäryhmä, josta osa on lapsia, osa nuoria. Lapsilla ei ajatella olevan seksuaalista itsemääräämisoikeutta, sillä heillä ei ole vielä riittävä kypsyys päättää omasta seksuaalisesta käyttäytymisestään (emt. 215), mutta nuoruus

siirtymävaiheena aikuisuuteen ei ole niin selkeästi määriteltävissä. Aihe ilmentää seksuaalisuudesta nuorelle ymmärrettävästi puhumisen vaikeutta. Vastaukseksi ei kelpaa ”tiedät sitten, kun olet oikean ikäinen”.

Neitsyydestä ei isosiskopalstoilla puhuttu ”kauppatavarana” eikä SinäMinän kundikaan puhu siitä erityisenä ominaisuutena. Tyttöjen käsitykset ovat yllättävän vanhakantaisia, vaikkei luulisi yhteiskunnassamme enää esiintyvän sellaista käsitystä, että tyttö on ”pilalla” ensimmäisen yhdyntänsä jälkeen.

K: Mitä kundit ajattelee tytöistä, jotka ei ole enää neitsyitä? Jätäkamuni on vielä kokematon ja rassaa, uskallanko kertoa hänelle etten ole enää neitsyt. (SinäMinä: Kundi vastaa 9/2004.)

V: Ei kai sillä ole merkitystä, oletko kokeneempi kuin jätäkamusi vai et, tai ainakaan ei pitäisi olla. Jos luulet, että tällaisesta asiasta tulee suhteeseen vaikeuksia, voit jättää mainitsematta koko jutun. Se ei tee sinusta valehtelijaa. Olet nyt hänen kanssaan, eikä sillä pitäisi olla niin väliä, mitä menneisyydessäsi on tapahtunut. -- Teillä molemmilla on ollut elämää jo ennen kuin tutustuitte, se täytyy jätäkamusikin ymmärtää.

K: [M]itä mieltä kundit on neitsyistä? Haittaako niitä, jos niiden oma tyttökamuni on kokematon? (SinäMinä: Kundi vastaa 6/2004.)

V: Kokemattomuudesta ei kannata paineita ottaa, sillä se ei ole häiritsevää tekijää millään tavalla. Luotettava kumppani ymmärtää varmaan asian ja osaa ottaa tilanteesi huomioon. Asiat menevät aina jostain kumman syystä omalla painollaan, ja huomaat, että stressasit turhaan.

Vastaaja suhtautuu tytön ja pojan seksuaalisuuteen tasaveroisesti. Kysymysten konservatiivisuus korostuu vastausten liberaalisuuden rinnalla. *Kundi vastaa* -palstalla ei ole havaittavissa sukupuolieron korostamista, vaan vastaaja pysyttelee tarkasti tasa-arvoisessa puheessa, ehkä vieläkin tiukemmin kuin isosisko. Ennakkoletuksenani oli, että isosiskopalstoilla puhe olisi emansipatorisempaa kuin kundipalstoilla, mutta näin ei välttämättä ollutkaan kaikkien palstojen kohdalla ja myös palstan sisällä oli vaihtelua. Tukeeko vastaajan sukupuoli odotuksia tietynlaisesta vastaustyylistä? Mitä seurauksia kundipalstojen ”kundiudella” on vastaukseen? Oletetaanko kundien vastaavan rehellisesti omien toiveidensa mukaan tyttöjen ruumiillisuudesta vai pitäisikö palstojen tukea tyttöyttä tyttöjen omista lähtökohdista, kun konteksti on tyttöjenlehti? Ja jos ne näin tekevät, kuten *Kundi vastaa* -palstalla, onko puhe lukijoilleen tarpeeksi uskottavaa? Tässä lienee kundipalstojen ristiriita tai tasapainottelun paikka, jonka ne ovat ratkaisseet kukin

omalla tavallaan. Esimerkiksi *Mr. Love* ottaa tyystin toisen kannan sukupuolieroon kuin *Kundi vastaa*.

7.4.2 Sisters: Brothers

Brothers -palstoja oli aineistoni joukossa vain kaksi ja ne oli sijoitettu Sistersin *Isosiskon* kainaloon. Palstalla vastaa kaksikko Aki ja Antti. Useimmin *Brothersissakin* kysyttiin ihastumisesta. Yhdessä kirjeessä kysytään painosta vähän samaan tapaan kuin isosiskoiltakin ja epäillään huonon menestyksen poikien kanssa johtuvan ulkonäöllisistä seikoista.

K: Mulla on tosi huonoo tuurii poikien kaa!!! Kaikki aina alkaa mun kaa ja jättää sit kohta ... Mikä mussa on vikana? -- Olenko liian läski wai liian ruma, onko mulla rumat hiukset vai onko liikaa finnejä? Olenko liian läski: painan 54 kg ja olen 156 cm pitkä. Terkkari sano, että olen alipainonen... (Sisters: Brothers 2/2004.)

V: Aluksi tuohon painoasiaan: suosittelemme luottamaan terkkarin arvioihin, hän on ammattilainen. Me keskitymme henkiseen asioihin. Kohdallesi osuneet pojat ovat ehkä säikähtäneet suoraa kysymystäsi. Muutenkin, hmm, ehkä tuo pojan kanssa olemisen tarve on vähän korostunut kohdallasi. Luota siihen, että ajan kanssa törmäät kyllä poikaan, joka ei ainoastaan suostu olemaan kanssasi vaan suorastaan pyytääkin.

Kundi vastaa -palstoilla ei juurikaan kysytty painosta eikä *Brothers* tässäkään ota kantaa siihen, vaan keskittyy kommentoimaan tyttöjen ja poikien välisiä suhteita. Aktiivisuus seurustelun aloittamisessa tai sen yrittämisessä ei ilmeisimmin ole veljesten mukaan kovin viehättävä piirre tytössä, vaan hänen pitäisi odottaa sellaisen pojan huomiota, joka on kiinnostunut juuri hänestä. Vastausta ei ole muotoiltu erityisen empaattiseen muotoon kuten isosisko vastaisi, vaan suorasukaiseen tyyliin. Passiivisen naisellisen roolin tarjoaminen ei myöskään riko perinteistä sukupuolimallia vastaan.

Girlsin *Mr. Love* toteaa, että ”*Se, että pojan pitäisi aina tehdä aloite, on vanhentunutta tietoa.*” (Girls: Mr. Love 1272004.) *SinäMinän Kundi vastaa* -palstan vastaaja sai suoran kysymyksen samasta aiheesta ja kannusti tyttöjä aloitteentekoon, kunhan ei käyttäydy liian aggressiivisesti.

K: Mitä mieltä jätkät on siitä, että likka tekee aloitteen? Onko silloin liian tyrkky? (SinäMinä: Kundi vastaa 4/2004.)

V: Ei aloitteen tekeminen tyrkkyä tee, ellei suoranaisesti väkisin itseään tyrkytä. Aloitteen tekeminen on aina usein suuri kynnyks ylittäväksi, joten on suorastaan toivottavaa, että tytöt(kin) tekevät aloitteita. Mielestäni aloitteen tekevä osoittaa ihailtavaa rohkeutta, oli hän sitten tyttö tai poika.

Parissa muussa *Brothersien* vastauksessa kehoitetaan hiukan rohkeammin toimintaan ihastuksen huomion herättämiseksi. Kainous pehmentää aloitteentekijän viestiä, vaikkakin neuvo on annettu pilke silmäkulmassa. Huumorin käyttämisessä on se vaara, että lukija kokee, ettei ongelman esittäjää ole otettu vakavasti.

Toistaiseksi on parasta jatkaa silmäpeliä, se pitää aina mielen virkeänä. Sitten kun tulee sopiva sauma, niin eiku suu reippaasti auki ja lausu: ”Moi, onko kiire? Voisitsä saattaa mut kotiin? Musta olis kiva jutella sun kaa.” Paina puhuessasi vähän päätä alas ja räpsytä ihan pikkasen silmiä. (Sisters: Brothers 3/2004.)

Ysiluokkalaisia isketään niin, että kun sen frendit katsoo muualle, hiivit pojan luo ja repäiset: ”Moi, mä oon Yx likka 90 [nimitys]. Mikä sun nimi on? Sulla on nätit silmät... Mikä sun numero on? Sopiiko, jos mä joskus tekstaan sulle?” Muista hengittää lauseiden välillä. (Sisters: Brothers 3/2004.)

Brothersin kahdesta puolen sivun palstasta ei voi tehdä paljonkaan yleistyksiä tai päätelmiä, mutta se vertautuu muihin kundipalstoihin tyylinsä puolesta. Huumori oli käytössä muillakin kundipalstoilla, kuten *Mr. Lovella*. Tällöin vastaaja omaksuu viihdyttäjän roolin neuvojan roolin sijaan. Kuten aiemmin tuli ilmi, vanhemmat tytöt lukevat neuvontapalstoja huvitellakseen ja naureskellakseen ongelmille kun taas nuoremmat saadakse neuvoja ja vastauksia ongelmiinsa. *Brothers* näyttäisi palvelevan viihdyttämiskäytäntöä enemmän kuin neuvontafunktiota ja olettavan lukijansa hiukan vanhemmiksi kuin he ovatkaan. Vastaajat eivät paneudu tytön ongelmaan, vaan vastauksessa kaikuu keskinäinen vitsailu – poikamaista sekini, mutta ei ehkä tyttöjenlehtimäistä kundiutta.

7.4.3 *Demi: Kysy kundilta*

Demissä kundilta kysyttiin eniten seurustelusta ja ihastumisesta, sitten käyttäytymisestä ja kolmanneksi ulkonäöstä. Normatiivisesta sukupuolen mukaisesta käyttäytymisestä kertoivat erityisesti sukupuolirooleja käsittelevät kysymykset, joita Demin kundipalstalla oli useita. Demin lukijakunta on keskimäärin vanhempaa kuin muiden lehtien, joten on ymmärrettävää, että kirjeissä pohditaan naiseuden kulttuurista paikkaa.

K: Olinpa taannoin kaupungilla kädet täynnä ostoksia, kun jouduin avaamaan kaupan oven. -- Onko hieno laji, herrasmiehet, kuollut sukupuuttoon? Miehiä kyllä käveli ohi, muttei tullut yhtään avuntarjousta. Ehkä tämä on tasa-arvon kääntöpuoli? (Demi: Kysy kundilta 3/2004.)

V: Ei tuo tasa-arvosta johdu, vaan ihmisten huomaavaisuuden puutteesta. Kaipa joku nainenkin olisi ohi mennessään voinut ovea raottaa? -- Tämä on sukupuolesta riippumaton juttu.

Vastaaja välttää tekemästä aiheesta sukupuolisidonnaista ja välttää keskustelun miesten ja naisten rooleista. Linja *Kysy kundilta* -palstan vastauksissa on muutenkin melko sukupuolineutraali, mutta muistuttaa kuitenkin, että yhteiskunnassa, palstanulkoisessa todellisuudessa, saattaa olla toisin. Tytön ja pojan ystävyys voidaan tulkita seurusteluksi tai ainakin kiinnostuksen osoitukseksi, ellei ole erikseen sovittu ”pelkästä kaveruudesta”.

K: Miksi jätkä ei voi olla vain kaveri? (Demi: Kysy kundilta 5/2004.)

V: Tyttö ja poika voivat olla vain kamuja. -- Olisi hieno veto sinulta sanoa suoraan, että et hae poikaystävää, vaan haluat olla pelkästään kaveri. Rehti ystävyys on aina hieno asia. Se vaatii kuitenkin, että molemmat osapuolet tietävät, mikä on homman nimi.

Palstalla otetaan kantaa epätasa-arvon ilmentymiin, mutta viemättä pohdintaa syvemmälle yhteiskunnan valtarakenteisiin. Ehkä pysyttelemisen konkreettisesti tietyssä aiheessa johtuu kohderyhmästä. Vastauksissa toistuu puhetapa, jossa korostetaan tyttöjen olevan keskenään erilaisia, samoin kuin poikienkin. Tytöistä tai pojista ei näin ollen voi tehdä yleistyksiä, jotka leimaisivat yksilöitä heidän sukupuolensa perusteella.

K: Mikä saa 12-vuotiaan pojan haukkumaan samanikäistä tyttöä huoraksi? Eivätkö pojat todella tiedä, mitä se sana tarkoittaa? -- Ovatko pojat murrosiässä tyhmempiä kuin tytöt, kun kiusaavat

pienempiään ja heikompiään? Perimmäinen kysymys tässä varmaan on: miksi he kiusaavat? (Demi: Kysy kundilta 7/2004.)

V: Huorittelu on teini-ikäisten ja joskus myös vanhempien kundien yritys loukata naista.

Yleensä huorittelulla ei ole mitään tekemistä sanan oikean merkityksen kanssa, vaan tarkoituksena on vain tuottaa mahdollisimman paljon mielipahaa. -- Tuollaisten verbaalisten iskujen kannattaa joka tapauksessa antaa mennä toisesta korvasta sisään ja toisesta ulos. Älä anna niiden satuttaa, tiedät itsekin kuinka typerä ja naurettava huutelija on. -- En usko, että pojat ovat varsinaisesti ”tyhmempiä” tuossa iässä kuin tytöt, mutta hiukan epäkypsempiä kylläkin. Monia vaivaa ihan kypsytymättömyyden piikkiin laitettava ajattelemattomuus. Sekä tytöissä että pojissa löytyy fiksuja ja ääliömäisesti käyttäytyviä yksilöitä.

Kysyjä asettuu ”pienemmän ja heikomman” sukupuolen asemaan, mikä tekee nimittelystä epäoikeudenmukaisempaa kuin jos nimittelijä ja nimitelty olisivat tasaveroisessa asemassa. Sinänsä tiukka kysymys tukeutuu moniin sukupuoliin liitettyihin mielikuviin, kuten että pojat juuri murrosiässä olisivat ”tyhmempiä” kuin tytöt. Tällöin nimittely olisi ikään kuin ymmärrettävämpää pojilta, sillä se liittyisi tiettyyn ikävaiheeseen, jonka jälkeen pojat viisastuisivat. Kysymys siitä, eivätkö pojat ymmärrä sanan ”huora” merkitystä, viittaa siihen, etteivät he huorittelisi, jos tietäisivät. Vastaja ei tartu tarjottuihin syihin eikä korosta käytöksen sukupuolispesifiyttä, mutta myös huorittelun syvempi, yhteiskunnallinen alistamisen mekanismi jää vastauksessa analysoimatta. Girlsin *Mr. Love* -palstalla esiintyvässä huorittelu-kysymyksessä toistuvat samat teemat.

K: Miksi pojat kutsuvat tyttöjä huoriksi, vaikka he tietävät itsekkin, ettei se ole totta kyseisen tytön kohdalla? Jos esimerkiksi joku meidän luokan pojista alkaa tahallaan ärsyttää minua, ja sanonkin jotain nokkelaa takaisin, he yleensä vastaavat: ”Ole sinä huora hiljaa!” Tuntuu kuin huora-sana olisi vastaus kaikkeen aina, kun he eivät keksi parempaa sanottavaa. Se on loukkaavaa ja saa ainakin minut tuntemaan itseni todella ala-arvoiseksi. Miksi pojat kutsuvat tyttöjä huoriksi ilman mitään syytä? (Girls: Mr. Love 7/2004.)

V: Huorittelu on vähän samaa kuin kiroilu. Jossain iässä sitä vain tuntuu coolilta ja tyylikkäältä käyttää tiettyjä ilmaisuja, vaikkei välttämättä tietäisi tarkalleen, mitä sanat tarkoittavat. Me pojat olemme joskus melkoisia ääliöitä ja huutelemme kaikenlaista vain näyttääksemme muille, että olemme kovia poikia, vaikkemme olisikaan. Sinun on parasta sulkea korvasi huutelulta. Ajattele mieluummin niin, että ne jotka huutelevat, ovat enemmän terapian tarpeessa kuin sinä.

Tärkeintähän on, että itse tiedät nimittelyn olevan asiatonta.

Saarikoski (1999) toteaa, että tyttöä saatetaan nimitellä huoraksi rangaistuksena mistä tahansa yhteiskunnallisen normin rikkomisesta. Huorittelulla ja maineen menettämisen uhalla tyttöjen käyttäytymistä, ei vain seksuaalista, pyritään säätelemään. Leimaaminen toimii myös varoittavana esimerkkinä muille tytöille. Syyksi huoritteluun riittää, että on tyttö. Toisaalta myös mikä hyvänsä tytön käyttäytyminen tai ominaisuus voidaan tulkita seksuaalisessa viitekehityksessä. Suomalaisytyöt mieltävät *huoran* selkeästi haukkumasanaksi, jolla on tarkoitus alistaa ja nöyryyttää naista sukupuolensa edustajana. Miehiä ei huoritella, koska ei ole mitään *huoraa* vastaavaa, jolla miehiä voisi loukata samalla mitalla. Tässä mielessä se on sukupuolispesifiä, sillä se voidaan kohdistaa vain naiseen tai tyttöön. Saarikoski tulkitsee juuri naisen sukupuoleen liittyvien kirousten yleistymisen uskonnollisperäisten kirousten kustannuksella kertovan naiseen liitettyjen vihamielisten mielikuvien arkipäiväistymisestä. Huorittelu osoittaa ja ylläpitää miesten ja naisten välistä epätasa-arvoa. (Saarikoski 1999, 110–123.)

Saarikosken aineistossa huoraksi leimattujen tyttöjen puheessa korostui epäoikeudenmukaisuuden kokemus, mikä näkyy Demin kundipalstan aineistonäytteessäkin: he katsovat tulleensa leimatuiksi syyttä. Tytöt eivät kyseenalaista huoraksi nimittelyä sinänsä, mutta tekevät eroa itsensä ja 'oikeiden' prostituoitujen välille ja siirtävät häpeällisyyden näin prostituoituihin. He vastustavat siis *huora*-sanana käyttöä tavanomaisesti kenestä tahansa naisesta, mutta tulevat samalla kategorisoineeksi prostituoituita 'toisiksi'. (Emt. 112-114, 117.)

K: Mitä te jatkät ajattelette poikatyttöistä? Miksi sanotte aikuisillekin naisille esimerkiksi, että mennään *tytöt*? (Demi: Kysy kundilta 11/2007.)

V: Ehkä työttöilyllä halutaan osoittaa naispuolisten kavereiden kuuluvan porukkaan ja olevan ”hyviä tyyppejä”. Kyse on vähän samasta ilmiöstä kuin silloin, kun pojat sanovat toisiaan äijiksi. On hyvä muistaa, että tyttöjä ja poikia on erilaisia. Jotkut jatkät viihtyvät sporttisten poikatyttöjen kanssa, toiset hakeutuvat perinteisellä tavalla naisellisten tyttöjen seuraan. On turhaa pohdiskella omaa tyyliään sen kautta, mitä muut ajattelevat.

Ruumiillisen tilan ottaminen ja vieminen on tytöille sekä fyysistä että psyykkistä tiedostamista. Demin kundipalstalla ruumiin käytön feminiinisyys tuli esiin käänteisesti, närkästyksenä siitä, kuinka pojat ottavat tilaa muiden kustannuksella.

K: Miksi ihmeessä teidän jätkien, missä ikinä olettekin, pitää istua jalat niin harallaan, ettei esimerkiksi bussissa kukaan mahdu viereen istumaan? En ole koskaan nähnyt tytön tekevän samoin. (Demi: Kysy kundilta 5/2004.)

Kundi myöntää, ettei kyseinen käyttäytyminen ole kohteliasta, mutta:

V: Rento haara-asento on minun ja myös monen muun jätkän mielestä iisein tapa istua. Leveä haaris myös viestii uhmakkuutta ja äijämäistä asennetta. Tämä tehdään kieltämättä joskus vieressä istuvan kustannuksella. -- En muuten ole tainnut itsekään nähdä naisen istuvan samalla tavalla. Ehkä ihan hyvä niin.

Vastaaja ei suosittele tytöille samanlaista ”uhmakasta” käyttäytymistä, vaikka pojille se on ymmärrettävää. Butlerilaisittain tulkittuna kyse on performanssista, jolla esitetään sukupuolta.

Hannele Harjusen (2006) mukaan naistenlehtien laihdutusjuttuja ei ole tarkoitettu lihaville lukijoille, vaan niiden tarkoitus on muistuttaa naisille ruumiinsa kontrolloinnin tärkeydestä ja vahvistaa naisruumiin sosiaalisen hyväksyttävyyden normistoa. Myös neuvontapalstoilla sallitaan poikaruumiille suurempi liikkumavapaus kuin tyttöruumiille, vaikkakin tämä asenne tulee esiin vain siellä täällä. Harjusen tutkimuksen lihavat naiset kokivat ison koon valloittavan heille paitsi fyysistä, myös enemmän henkistä tilaa, siinä missä feminiinisyyteen liitetään pieni, vähän tilaa vievä koko ja heikkous. Naisruumis oppii korostamaan pieniä liikkeitä, käpertymistä ja oman ruumiin kutistamista (Young 1989, Harjusen 2006 mukaan). Tästä näkökulmasta lihavan naisen mahdollisuus subjektiuteen voi olla jopa parempi kuin hoikan. (Harjunen 2006, 188, 193–195.)

Tyttö tiedostaa vievänsä tilaa myös silloin, kun astuu miehiseksi sukupuolitetulle alueelle.

K: Mitäs te maskuliiniset oliot pidätte tytöistä, jotka tunkeutuvat maailmaan ja hokittavat? Onko lätkä mielestänne meille liian kova laji vai ajatteletteko, että se on vain keino lähestyä teitä? (Demi: Kysy Kundilta 4/2004.)

Kundi epäilee, ettei kukaan valitse niin ”vaativaa” lajia kuin jääkiekko vain poikia tavataksaan ja kannustaa jatkamaan, vaikka odotettavissa olisikin vastustusta sukupuolitetun roolirajan ylittämisestä.

V: On hienoa, että tytöt harrastavat lätkää. En usko, että monellakaan kundilla on asiasta mitään kielteistä sanottavaa. Jotkut saattavat ihmetellä lajivalintaasi hetken, toiset voivat väheksyä taitojasi ja innostustasi. Siksi onkin suorastaan tärkeää, että hokitat. Näytät kaikille, että tytöt pystyvät siihen mihin kunditkin.

Aloitteenteko-asioissa kundit eri lehdissä näyttävät olevan jotakuinkin samanmielisiä. Se ei ole enää vain poikien oikeus tai velvollisuus. Vastaus osoittaa enemmän feminismiä kuin kysymys!

K: Oletko sinä sitä mieltä, että teidän miesten pitäisi tehdä aloite seurusteluasioissa? Tytöt saavat tehdä nykyään aloitteet kaikessa! Oletteko menettäneet rohkeutenne sitten 1900-luvun, vai mikä on? (Demi: Kysy kundilta 12/2004.)

V: Ei kai kummankaan sukupuolen kuulu yksin tehdä aloitetta. Tuollainen ajattelu juontaa viime vuosisadalle ja sitä varhaisempaan aikaan, jolloin sulho tuli pirttiin pyytämään isännältä tyttären kättä. -- Monessa maassa vanhemmat ja varsinkin miehet päättävät yhä, kenen kanssa tyttö seurustelee ja avioituu. Naisella ei ole asiaan sananvaltaa, saati mahdollisuutta aloitteen tekoon. Voi olla, että poikien perusluonne ei ole kovin aloitteellinen. -- Ulkoisesti tyynen kuoren alla myös me kundit olemme yksin omien epävarmuuksiemme ja tuntemustemme kanssa. Pelko ja ujous ovat tuttuja tunteita meille kaikille.

Juuri Demin kundipalstalla oli yllättävän monta kirjettä, joissa kyseltiin, miten suhtautua häirintään. Tyttö ei saa kasvaessaan olla rauhassa, vaan on jatkuvasti ympäristönsä arvioinnin kohde.

K: Saan päivittäin pojilta tekstiviestejä. Parin kivan ja mukavanoloisen tekstarin jälkeen tyyli muuttuu: ”Oletkos nyt varattu? Oot tosi hyvännäköinen ja sulla on mahtava kroppa.” En enää usko kenenkään jätjän pitävän minusta, vaan siitä, miltä näytän. Saan epämiellyttäviä lääppimisiä ja vihellyksiä, kun kuljen kadulla. Ajatteletteko te kundit, mitä sanotte tai miltä sanomisenne saattavat tytöstä tuntua? (Demi: Kysy kundilta 4 /2004.)

V: Vaikka ulkonäkö onkin väistämättä ensimmäinen asia, jonka muut ihmiset huomaavat, ymmärtävät älykkäät tutustua kokonaisuuteen. Usko pois, sellaisiakin poikia on. Tietenkään ei tarvitse hyväksyä asiattomia ja seksistisiä puheita omasta ulkonäöstä, mutta yritä silti nauttia kommentteista, jotka on tarkoitettu puhtaaksi imarteluksi. -- Anna tyhmien kommenttien mennä toisesta korvasta sisään ja toisesta ulos. Sellaisten juttujen heittäjät ymmärtävät hyvin nopeasti,

ettei heillä ole mitään saumaa sinuun, eikä muihinkaan tyttöihin. Siinäpä sitten oppivat herrasmiehiksi.

Verbaaliseen häirintään ei ole juuri muuta keinoa kuin jättää se huomiotta. Tyttö voi vaikuttaa itsensä kohteluun vain välillisesti eli osoittamalla suosiotaan sellaiselle pojalle, joka on tarpeeksi kiinnostunut hänestä käyttäytyäkseen ”herrasmiesmäisesti”. Julkisissa tiloissa tapahtuva häirintä kertoo kulttuurisesta seksismistä vielä voimakkaammin.

K: Hyvä DEMies, ole kiltti ja kerro, mitä teidän miesten päässä liikkuu. Kaikenikäiset miehet tuntuvat harrastavan tyttöjen ahdistelua. Olin missä tahansa tai mihin aikaan tahansa, aina joku yrittää hipelöidä tai ehdotella hävyttömyyksiä. Eikö miesten päähän mahdu, että moinen käytös on naisten mielestä loukkaavaa ja ahdistavaa? (Demi: Kysy kundilta 10/2004.)

V: Kirjeesi kuulostaa hurjalta ja ikävältä: missä päin oikein liikuskelet, kun me kaksilahkeiset olemme jatkuvasti ahdistelemassa? Uskallan nimittäin väittää, että suurin osa miehistä ja pojista osaa käyttäytyä ja ymmärtää, että jokaisella on oikeus fyysiseen koskemattomuuteen.

Murrosikäiset mullikat toki tekevät typeryyksiä ja saavat tyttöjen hermot kiristymään. Syynä saattaa olla nimenomaan halu herättää huomiota sekä omien seksuaalisten paineiden ja epävarmuuden lievittäminen. Kaikki eivät ymmärrä, että vaikka itse pitäisikin jotain asiaa leikkinä, toinen voi loukkaantua siitä ihan tosissaan. Yritä välttää porukoita, joissa tunnet olevasi ahtaalla. Lyötyädy fiksujen kundien seuraan. Sellaiset puolustavat naisia ja pitävät hampuisit loitolla.

Kundi ei tunnista todellisuutta tytön näkökulmasta, vaan epäilee kysyjän ongelmaa. Positiosta ”me kaksilahkeiset” hän asettuu vastuuseen sukupuolensa käyttäytymisestä ja vertaakin murrosikäisiä poikia viettiensä valloissa käyttäytyviin ”mullikoihin” kuin seksuaalisiin painekattiloihin. Tytön on vain vältettävä paikkoja, joissa saattaisi joutua ahdistelluksi ja mieluiten hankkia itselleen fiksua kundiseuraa. Onko tämä sama vastaaja, joka muistutti, että joissakin maissa miehet valitsevat tytölle aviomiehen..? Samoissa maissa nainen ei saa liikkua ulkosalla ilman miesseuralaista.

Tyttöjen ja poikien kasvatuserot aiheuttavat tukalia tilanteita myös paikoissa, joita ei voi välttää. Kun auktoriteettikaan ei ota kantaa häirintään, on se sama kuin hyväksyä se. Rumaksi haukkumisella pyritään loukkaamaan tyttöjen itsetuntoa, kun heidät on ensin opetettu rakentamaan itsetuntonsa ulkonäkönsä varaan.

K: Luokallani on yksi tosi inhottava jätkä. Se haukkuu jatkuvasti ja on joskus jopa väkivaltainen. Olen yrittänyt kertoa tästä opelle, mutta hän vain sanoo, että rakkaudesta se hevonenkin potkii. (Demi: Kysy kundilta 11/2004.)

V: Vaikka haukkuminen tuntuu pahalta, on syytä muistaa, että nimittelyllä ei ole mitään tekemistä sen kanssa, millainen olet. Kiusaaja yrittää vain aiheuttaa mahdollisimman paljon mielihapaa. -- Opettajasi on pantava kiusaajasi järjestykseen – varsinkin jos kiusankappale on toisinaan myös väkivaltainen. Sellaista käytöstä ei tarvitse eikä saa hyväksyä!

K: Luokallamme on pari poikaa, jotka ovat ilkeitä kaikille luokan tytöille. Jos tytöllä on vaikka jotain uutta päällään, tai hän on värjänyt hiuksensa, he alkavat kiusata. Mikä heitä vaivaa? (Demi: Kysy kundilta 4/2004.)

V: Jäppiset yrittävät kiusaamalla ja huutelemalla saada teissä edes jonkinlaisen reaktion aikaan. Koeta suhtautua kyseisiin tapauksiin ymmärtäväisesti. Kyllä he aikanaan oppivat.

Varhaisnuorten seurustelukulttuuria tutkinut Anna Anttila tulkitsee sanonnan ”rakkaudesta se hevonenkin potkii” pyrkivän paitsi lohduttamaan tyttöjä, myös nolaamaan kiusaavia poikia pilkkaamalla heitä rakastuneiksi. Samalla tyttöjä opetetaan kuitenkin sietämään huonoa käytöstä pojilta ja tulevilta miehiltään. (Anttila 1999, 57). Ensimmäisessä näytteessä vastaaja ottaa tiukan kannan kiusaamiseen, mutta toisessa pyytää ymmärrystä poikien käyttäytymiselle. Myös *Girlsin Mr. Lovelta* kysyttäessä ”*Flirttaavaatko pojat kiusaamalla?*” (*Girls: Mr. Love* 13/2004), hän vastaa ”etteivät pojat uskalla näyttää todellisia tunteitaan ja yrittävät vaikuttaa koviksilta”. Pojilta odotetaan nykyään enemmän sosiaalista kompetenssia ja tunteidensa ilmaisukykyä eikä kiusaamista tulkita miehiseksi tavaksi osoittaa huomiota. Kuitenkin palstoilta rakentuu asetelma, jossa tytöt joutuvat poikien kiusaamista jonkin verran sietämään.

Ulkonäkö-kysymykset pyörivät stereotyyppisten käsitysten ympärillä ja määrittävät vahvasti sitä, minkä tytöt olettavat ihanneruumiillisuudeksi. Vastaaja tarjoaa suhtautumistavaksi sopeutumista, mutta myös ”vastaiskua”.

K: Pitääkö moni jätkä blondeja jotenkin älyvajaina? Mä olen blondi ja saan aina kuulla siitä. Miten hiustenväri voi vaikuttaa mihinkään? (Demi: Kysy kundilta 3/2004.)

V: Eihän se hiustenväri mitään vaikutakaan. Ei kai kukaan oikeasti usko niin? -- Nuo blondivitsit ovat vain läppää, niihin ei kannata sen enempää kiinnittää huomiota. Usein niitä

kerrotaan pilke silmäkulmassa, leikkimielisessä kiusoitteletarkoituksessa. Naura siis mukana, jos pystyt, tai anna samalla mitalla takaisin. Voithan kehitellä itse vaikka kundivitsejä.

Kundi vastaa sukupuolistereotypioihin abstraktimmalla tasolla eikä ota kantaa kysyjien luettelemaan ominaisuuksiin. Puhetavat ruumiillisuudesta eroavat kysymyksessä ja vastauksessa rajusti, vastaajan ottaessa kypsän aikuisen roolin ja kysyjien saadessa turhautuneiden nuorten naisten roolin. Vastaajan mukaan poikia yksilöinä ei voi leimata yleistyksistä eikä hän kommentoi siihen, mistä nuo yleistyksiset kumpuavat.

K: Miksi pojat ajattelevat vain ulkonäköä? Se ärsyttää minua! Te olette kiinnostuneita ainoastaan missihymystä, isoista rinnoista ja kymppitakapuolesta. Entäs me muut? Itselläni oli silmälasit, kunnes yksi poika sanoi, että ne ovat rumat. Sen jälkeen pistin piilarit silmiin ja lasit laatikon pohjalle. -- Pojat palvovat ”kymppimuijia” ja haukkuvat muita. (Demi: Kysy kundilta 9/2004.)

V: Luulen, että tytöt katsovat yhtä paljon poikien ulkonäköä kuin pojat tyttöjen. Se, miten pojat töksäyttelevät kommentteja muista ihmisistä, eroaa varmasti tyttöjen käyttäytymisestä. Kudit eivät aina muista olla kovin hienotunteisia sanomisissaan. Onneksi kaikki pojat eivät käyttäydy kuvaamallasi tavalla. Kyse on vain yhdestä tyyperyksestä, jonka takia ei kannata pahoittaa mieltään. -- On myös hyvä muistaa, että meillä kundeilla on monia naismakuja. Kyllähän te tytötkin pidätte kaikki vähän erilaisista pojista.

K: Kun liikun kaverini kanssa, jätkät kiinnittävät aina huomionsa häneen. Mielestäni kaverini ei ole erityisen kaunis ja hän on aika lauta, toisin kuin minä. ... Mihin te kaksilahkeiset oikein kiinnitätte huomiota? (Demi: Kysy kundilta 10/2004.)

V: Usein väitetään meidän poikien kiinnostuvan vain isorintaisista kaunokaisista. Silti frendisi saa paljon huomiota pojilta. Ehkä hän on erityisen valovoimainen persoona, jolla on rento ja hauska elämänsä. Kokonaisuus ratkaisee, luonteessa ja ulkonäköasioissakin. -- Oma arvoaan ei koskaan pidä määrittää muiden ihmisten suosion kautta.

Seurustelun aloittaminen saattaa asettaa tytön ruumiille tietyt ehdot, joita perustellaan kulttuurisella arvostuksella tai häpeällä. Pienirintainen tyttöystävä on pojalle häpeä ja syy seurustelun lopettamiseen.

K: Olin ala-asteella yhden jätkän kanssa puolitoista vuotta. Yläasteelle mentäessä hän sanoi: ”En enää voi olla sun kanssa, kun sulla on niin pienet rinnat.” Jouluna kysyin rinnakkaisluokkalaiselta jätkältä, alkaisiko hän olla kanssani. Hän sanoi pitävänsä minusta,

mutta ei kehtaa olla kanssani, koska minulla ei ole rintoja. Mikä teitä oikein vaivaa? (Demi: Kysy kundilta 7/2004.)

V: Olipa todella ikävästi sanottu niiltä jannuilta. Nähtävästi heiltä puuttuu eräs huomattavasti rintoja olennaisempi asia, nimittäin aivot. Tai ainakin se aivojen osa, jossa empatiakyky asustaa. -- Usein yläasteelle tultaessa ja lapsuuden vaihduttua nuoruudeksi itseä ja muita aletaan vertailla sellaisten ominaisuuksien kautta, joita pidetään aikuismaisina. Poikien käsitykset naisista ja naisellisuudesta – kuten myös miehistä ja miehekkyydestä – ovat silloin kärjistyneitä ja täynnä stereotyyppiä. Kun hormonit vielä sumentavat harkintakykyä, tulee suusta möläytettyä vaikka mitä typeryyksiä. -- Kehottaisin sinua unohtamaan tuollaiset kypsymättömät kundit ja heidän typerät kommenttinsa.

Vastaaja tulkitsee varhaisnuorten poikien käsitykset naisellisuudesta ja miehekkyydestä stereotyyppisiksi ja hormoneista johtuvan typeryyden väistämättömäksi vaiheeksi. Tytön toimintavaihtoehtoiksi jäävät loukkausten huomioimatta jättäminen ja empaattisempien ihastumiskohteiden valitseminen. Vastaus ei pohdi, mikä saa pojat vaatimaan isompia rintoja ja mihin heidän käsityksensä rinnoista perustuu. Siinä kuitenkin oletetaan poikien yhdistävän isot rinnat aikuisuuteen ja naisellisuuteen. Muotoutuviassa sukupuolirooleissa tavoitellaan suurta sukupuolieroa, jolloin seurustelukumppanin ”naisellisuus” korostaa omaa ”miehisyyttä”.

Kysy kundilta -palsta pyrkii torjumaan sukupuolittuneita stereotyyppiä ja puhumaan tytöistä ja pojista yksilöinä. Tämän valintansa myötä se päätyy puolustamaan paitsi tyttöjä, myös poikia sukupuolittavien normien ja stereotyyppisten käsitysten keskellä. Palstalle lähetetyt kysymykset puhuttelevatkin kundia usein aloituksella ”mitä ihmeessä teidän jätkien päässä oikein liikkuu?”. Kundi asettuu siis vastaamaan sukupuolensa perusteella, mutta pyrkien sukupuolineutraaliuteen.

7.4.4 Girls: Mr. Love

Mr. Loven palstalla eniten kysyttiin ihastumisesta muiden kundipalstojen tapaan, seuraavaksi ulkonäöstä ja kolmanneksi seurustelusta ja seurustelun pelisäännöistä. Näistä ihastumis- ja seurustelukysymyksiin ei liittynyt ruumiillisuutta, joten käsittelen hieman enemmän ulkonäköön liittyviä kysymyksiä.

Kundin ääni oli muilla kundipalstoilla pikemminkin isoveljen kuin poikaystävä, mutta Girlsin Mr. Love positioitui voimakkaammin mahdolliseksi poikaystäväksi. Hanskiksi esitellylle vastaajalle lähetetty henkilökohtainen kysymys edustaa poikkeusta palstojen puhetavoissa: ”Minkä ikäinen olet? Entä oletko varattu?”. Vastaaaja osoittautuu kohdeikäryhmän ikäiseksi: ”Olen seitsemäntoista ja risat. Tällä haavaa nautin villoista poikamiespäivistä.” (Girls: Mr. Love 11/2004.) Kun vastaajan kuva on palstalla kuten *Mr. Lovessa*, saattaa hän saada enemmän henkilökohtaisia kommentteja, jotka lisäävät tuttuuden tunnetta, mutta vievät myös huomiota ongelmien ja vastausten kaikille yhteisestä luonteesta. *Mr. Love* -palstan yhteydessä on joka kerta eräänlainen gallup, *Boys talk*, jossa pojat kertovat mielipiteensä esimerkiksi tyttöjen huumeidenkäytöstä, tupakoinnista, finneistä tai pisamista. Palstalla esitetyt mielipiteet ovat muihin kundipalstoihin verrattuna melko suorasukaisia ja välillä seksistisiäkin.

Ulkonäöstä kysyttiin *Mr. Lovelta* usein. Vastauksen perustana on, että tyttö on hyvä sellaisena kuin on, mutta jos jokin ominaisuus häiritsee liikaa, sen voi myös korjata. Poikien makuja tyttöjen suhteen on vastaajan mukaan yhtä monia kuin tyttöjäkin, mutta vastaaja ei välttele myöskään mielipiteensä ilmaisemista.

K: [M]un poskessa on ruma luomi, eikä se peity millään meikeillä. -- Luuletko, että joku vois tykätä musta ja rumasta luomestani? (Girls: Mr. Love 5/2004.)

V: Joku, joskus ja jossain ihastuu sinuun ihan varmasti luomestasi huolimatta! Ja ainahan luomen voi poistattaa, varsinkin jos se alkaa kasvaa ja kutista. Nykymenetelmillä tilalle jää vain pieni arpi.

K: Tykkäävätkö pojat lävistyksistä? Minulla on sellainen navassa. (Girls: Mr. Love 5/2004.)

V: Jotkut pojat tykkäävät lävistyksistä ja hankkivat niitä itsekin. Henkilökohtaisesti olen sitä mieltä, että nenärenkaat kuuluvat härille ja napakorut ovat Suomen oloissa aina turhia, eihän niitä pääse näkemään kuin kesällä.

Sukupuolirooleja pohdittiin muutamassa kysymyksessä. Stereotyyppisillä tyypittelyillä vastaaja tavoittelee humoristista tai ironista sävyä, mutta samalla tulee mitätöineeksi esitetyn huolenaiheen.

K: [K]atsovatko pojat vain tyttöjen ulkonäköä? (Girls: Mr. Love 11/2004.)

V: Alkuun vilkuilemme kyllä enimmäkseen ulkonäköä, mutta olet oikeassa, tytön pään sisus merkitsee lopulta enemmän kuin ulkonäkö. Tosin maailmalla liikkuu paljon rikkaita, vanhoja lihavia miehiä, jotka ottavat vaimoikseen aivottomia bimboja, koska he ovat kauniita ja hyviä edustusvaimoja ja pysyvät kiltisti hiljaa, kunhan saavat tarpeeksi kalliita lahjoja.

K: Olen 16-vuotias ja mua vaivaa, kun meidän perheellä ei ole kovin paljon rahaa. -- [O]nko totta, että te pojat tykkäätte enemmän rikkaista tytöistä? (Girls: Mr. Love 7/2004.)

V: Jotkut meistä ovat aikamoisia materialisteja ja juoksevat vain rahan perässä. Laiskimmat juoksevat naisten rahojen perässä, ahkerimmat tekevät itse töitä. -- Muista, että aitoa ystävyyttä ei voi rahalla hankkia.

Yhdessä numerossa (Girls: Mr. Love 11/2004) palstalla kysytään kahdessa kirjeessä sitä, millainen tukka (tumma, vaalea, musta tai punainen) tytöllä on poikien mielestä paras. Vastaajan mielestä kaikille löytyy ihailijansa. *Boys talk* -osiossa kysymystä ”Kummista pojat pitävät enemmän, lyhyt- vai pitkätukkaisista tytöistä?” ruoditaan kolmen 16–17 -vuotiaan pojan kommentin kautta.

[N]yt kun oikein ajattelen, niin kaikilla tyttöystävilläni on ollut pitkät hiukset. Taidan siis pitää pitkistä hiuksista enemmän kuin lyhyistä. En tykkää lyhyttukkaisista tytöistä, minusta lyhyet hiukset ovat rumat tytöillä. Olkapäille ylettyvät hiukset ovat ihan kivat, ja minusta sellaiset sopivat tytöille hyvin. Kiharatukkaisistakin tykkään.

Tytöt, joilla on tosi lyhyt tukka, näyttävät helposti ihan pojilta, siitä en ainakaan pidä. Tytöillä saa mielestäni olla pitkät ja hoidetut hiukset, koska täytyyhän tyttöjen ja poikien välillä jotain eroa olla. -- Pojat etsivät useimmiten pitkätukkaisia tyttöjä.

Tykkään aika lyhyttukkaisista tytöistä, mutta lyhyellä tarkoitan olkapäille ylettyvää tukkaa. Minusta jokin lyhyen ja pitkän väliltä on paras. Ihan lyhyet eivät ole minun mieleeni ollenkaan.

Vastaukset kertovat hyvin tarkkaan, millaista on tytön toivottu ulkonäkö, tässä tapauksessa hiusten pituus. Pitkä tukka tarkoittaa vastauksissa naisellisuutta ja sukupuolieron korostamista. Muilla palstoilla ei annettu tytön ruumiillisuudelle näin tarkkoja määreitä, vaan vakuuteltiin, että kaikki tytöt ja kaikenlaiset ulkonäölliset ominaisuudet olivat kauniita jonkun mielestä, ja että tärkeintä oli hyväksyä itsensä. Tällaista vastaamiskäytäntöä *Mr. Love* -palstallakin pääosin noudatetaan, mutta välillä kommentit tukeutuvat hyvinkin konservatiivisiin ja patriarkaalisiin

mielipiteisiin. Erityisesti *Boys talkissa* kommentit menevät gallupiin valittujen poikien suuhun, mutta kyse on kuitenkin palstalle valituista tekstipätkistä, jotka rakentavat ruumiillisuuden representaatioita.

Tytöille annetaan hyvinkin suoria käyttäytymisneuvoja niitä kysyttäessä.

Vastauksessa saattaa olla myös annos ironiaa, mutta kuinka hyvin se yleensä ymmärretään?

K: Millaisia meidän tyttöjen pitäisi olla? Miltä meidän pitäisi näyttää? Miten meidän pitäisi käyttäytyä? (Girls: Mr. Love 13/2004.)

V: Me haluamme, että te tytöt olette ennen kaikkea nättejä, hauskoja ja että käyttäyditte hyvin ja hymyilette meille. Pukeutumistyylien suhteen meillä on monia makuja: yhden tytön on täysin mahdotonta miellyttää maailman jokaista kaksilahkeista, joten on parasta etsiä itselleen parhaiten sopiva tyyli ja pysyä siinä. -- Oikeastaan meille pojille on melko sama, miten pukeudutte, vaikka henkilökohtaisesti en pidäkään löysistä hopparikuteista tytöillä. Siis, miellyttätte meitä varmimmin olemalla luonnollisia, hyväkäytöksisiä ja iloisia.

K: Pitävätkö pojat poikatyöistä? (Girls: Mr. Love 12/2004.)

V: Minusta poikatyön maineessa ei ole mitään vikaa, joten jatka rauhassa samaan tyyliin. Joku näistä nykyisistä kavereistasi, siis pojista, saattaa jopa jossain myöhemmässä vaiheessa kiinnostua sinusta seurustelumielessä, ja silloinhan on vain hyvä, että hän tuntee sinut jo ennestään.

Poikamainen käytös on vastaajan mukaan hyväksyttävää tytölle, mutta hän olettaa kuitenkin, että jossain vaiheessa tytöt ovat poikien kanssa päämääränään löytää poikaystävä, eikä vain ystävää! Vastaukset positioivat tytölle perinteisen roolin sukupuolijärjestelmässä, joka Girlsin kundipalstasta piirtyy. *Boys talkissa* käsitellään lukijan lähettämää kysymystä, joka viittaa sukupuolirooleihin. Siinä poikatyön mainetta ei nähdä yhtä positiivisena, varsinkaan jos se on syntynyt ”paljosta poikien kanssa juttelemisestä”.

K: Tykkäävätkö pojat jos tyttö tunkee poikien joukkoon vai pitäisikö tyttöjen pysyä omissa porukoissaan? (Girls: Mr. Love 13/2004.)

Minäkin menen silloin tällöin tyttöporukkaan juttelemaan, joten tuskin siinä mitään pahaa on, jos tyttö menee pojille juttelemaan. Kaikki saavat minusta itse sukupuolesta riippumatta päättää kenen kanssa juttelevat. Monet tytöt, jotka juttelevat paljon poikien kanssa, voivat saada

poikatyön maineen, mutta minusta sellainen on aika tyhmää. Monet tytöt saattavat sitä paitsi yksinkertaisesti viihtyä poikien seurassa paremmin kuin tyttöjen.

Minusta on ihan okei, jos poikaporukassa on tyttöjä, koska silloin on helpompi tutustua vastakkaiseen sukupuoleen. Siitä voi tietysti saada poikatyön maineen, mutta minulla ei ole mitään tyttöjä vastaan.

Minusta ei ole oikeastaan yhtään hyvä juttu, jos tyttö liikkuu pelkästään poikien seurassa. Se voi näyttää vähän tyhmältä. ... Minusta on kiva, että tytötkin tulevat juttelemaan, mutta se ei ole koskaan sama asia kuin pelkässä poikaporukassa oleminen. Tyttöjen pitäisi pysyä tyttöjen kanssa. Silloin heitä ei ainakaan kiusata. Ette saa kuitenkaan luulla, etten tykkäisi tytöistä, mutta ajattelen vain heidän parastaan!

Monikohan tyttö saa aikuistuttuaan kuulla työelämässä saman viestin vain hiukan peitellymmässä muodossa? Tarja Tolosen tutkimuksessaan haastattelemat tytöt saivat koulussa palautetta tyylikokeiluistaan ja olivat hyvin tietoisia ruumiinsa sosiaalisista ulottuvuuksista. Heidän puheestaan välittyi ihannetytön määreitä: laiha, hyvässä kunnossa, pieni ja sievä, luonnollinen ja huoliteltu, persoonallinen, sosiaalinen, muttei liian kovaääninen, hillitty ja naisellinen tyyli, ei liian poikamainen olemus (Tolonen 2001, 83–85). *Mr. Love* -palstan ohjeistus vahvistaa tällaista käsitystä tyttöjen toivottavasta käyttäytymisestä ja olemuksesta. Vaikka ensimmäisessä lauseessa todettaisiin, ettei poikatyttöydessä *yleisesti* ole mitään vikaa, seuraavassa tulee kuitenkin esiin *henkilökohtainen* mielipide, joka kumoaa tuon ajatuksen. Samanlainen piilo-opetussuunitelma liittyy seuraaviin neuvoihin *10 tapaa kiinnittää kundan huomio* (Girls: Mr. Love 5/2004): *Älä laihduta liikaa. Se ei ole erityisen viehättävää.* (Laihduuttaminen ylipäänsä on ok). *Meikkaaminen on mukavaa, mutta yritä pysytellä kohtuuden rajoissa.* (Meikkaaminen ylipäänsä on suositeltavaa). *Naura ja naurata minua!* (Käyttäydy kuuliaisien tytön tavoin). *On hienoa, jos tyttö tuoksuu hyvältä. Mutta älä lotraa parfyymia niin, että joudun turvautumaan kaasunaamariin.* (Kosmetiikka parantaa aina luonnonkauneutta). *Ole tyytyväinen itseesi. Se näkyy ulospäin, ja itsevarmat tytöt viehättävät. Älä kuitenkaan tuo itseäsi liikaa esille.* (Kiltit tytöt eivät vaadi tilaa tai huomiota). *Ole rehellinen. Sinun ei tarvitse olla yhtä mieltä kaikesta, mitä sanon.* (Kunhan olet samaa mieltä suurimmasta osasta).

Tytön ruumiillisuus rakentuu *Mr. Love* -palstalla pääosin ulkonäön ja käyttäytymisen varaan, joista vastaaja ja *Boys talk* -osion pojat kertovat auliisti mielipiteensä. Sukupuolieron tekemistä ei vältellä, kuten muilla kundipalstoilla, vaan jopa korostetaan. *Mr. Love* on iältään ja vastaustyyliltään lähellä kohdeikäryhmää, mikä näkyy siinä, ettei hän asetu neuvonantajan auktoriteettiin, vaan kundin rooliin, jolla on enemmän vapauksia kertoa mielipiteensä suoraan vailla ”poliittista korrektiutta”. Vastauksissa tosin toistuu kaikille palstoille yhteinen hegemoninen diskurssi itsensä hyväksymisestä. Vastaus on laadittu usein kaksiosaisesti; aluksi todetaan yleisesti, kuinka asioihin pitäisi suhtautua, mutta sitten vastaaja saattaa kertoa oman, ristiriitaisen mielipiteensä.

7.5 Suhteet solmussa -palsta

Suhteet solmussa on 1/3-sivun kokoinen ihmissuhdepalsta jokaisessa Demissä. Vastaajaksi esitellään psykologi ja perheterapeutti. Sosiaalinen ruumis paikantuu ihmissuhteissa rajapinnaksi, käyttäytymiseksi ja yhteiskunnan normien ilmentäjäksi. *Suhteet solmussa* -palstalla ruumiillisuudesta ei puhuta suoraan, vaan se on implisiittisesti läsnä esimerkiksi seurustelusta puhuttaessa. Joskus ruumis säätelee ihmissuhteita eikä päinvastoin.

K: Meidän perheessä on asiat ihan ok. -- On kuitenkin yksi ongelma. Kaksi helposti räjähtävää asiaa on yhdistetty: murrosikä ja vaihdevuodet. Äiti on jo viisikymppinen ja melko lapsellinen ikäisekseen. Itse olen 14 vuotta vanha, enkä pahemmin säästele ärsyyntymisen puuskiani. -- Miten saisin äidin vaihdevuodet lievenemään? (Demi: Suhteet solmussa 7/2004.)

Palstan luonteeseen kuuluu kuitenkin lähestyä ongelmia ensisijaisesti psykologian kautta, mikä rajaa mahdollisia kysymyksiä. Ryhmädynamiikka määrittää tästä näkökulmasta ruumiillisuutta voimakkaammin kuin lääkkeet tai hormonit.

V: Hyvä Hieman sekaisin, miten isäsi suhtautuu hormonimyrskyjen kourissa kamppaileviin naisiin ympärillään? Entä sisarukset? Olisiko mahdollista yrittää keskustella siitä, miten saisitte teille molemmille paremman olon: miten sinä voisit nykyistä helpommin ilmaista tunteitasi ja harjoitella niiden hallintaa ja miten äitisi voisi saada voimia ja tasapainoa omaan aaltoiluunsa? -- Äidin pitäisi itse osata hakea helpotusta omaan oloonsa. Siinä saattaisi auttaa joku

samanikäinen naisystävä tai -sukulainen. Yleensä kestää joitakin vuosia ennen kuin uusi hormonitasapaino saavutetaan. -- Joskus naiset pelkäävät turhaan naisellisuutensa loppuvan vaihdevuosiin, mikä on psyykkisesti rankkaa. Äidistäsi saattaa olla haikeaa seurata sinun heräämistäsi naiseuden kukoistukseen.

Vastaus on laadittu tytön näkökulmasta ymmärtäen, että äiti saattaa olla jopa kade tyttärelleen tämän kehityksestä samaan aikaan, kun hänen oma naiseutensa hiipuu. Tulkinta voi kertoa enemmän kulttuurisista arvostuksista kuin kysyjän perhetilanteesta. Meidän kulttuurissamme nuoruus saa kadehdittavamman arvon kuin esimerkiksi iän tuoma kokemus tai viisaus. Naisellisuus on enemmän nuoruutta kuin kypsyyttä. Vastaukseen vaikuttaa toki paljon myös sen konteksti, tyttöjen lehti.

Toisessa näytteessä puhutaan tytön seksuaalisesta suuntautumisesta, joka ei ole kulttuuristen normien mukainen, ja sen vaikutuksista perheeseen. Psykologinen diskurssi vilahtaa voimakkaana kohdassa, jossa kysyjä analysoi käyvänsä läpi ehkä ”autoeroottista vaihetta”.

K: Olen 14-vuotias tyttö ja luulen, että olen bi. Olen ollut ihastunut tyttöön, mutta myös poikiin. Voinko olla näin nuorena varma seksuaalisesta suuntautumisestani, vai onko tämä vain autoeroottinen vaihe? En voisi ikinä kertoa vanhemmilleni, etten ole hetero. He ovat kristittyjä ja pitävät poikkeavaa seksuaalisuutta sairautena. Mitä teen? Tyydynkö käyttäytymään odotusten mukaisesti ja unohdan tytöt? Mistä voisin saada vertaistukea? (Demi: Suhteet solmussa 9/2004.)

V: Keisha hyvä. seksuaalinen kehitys ei sinun iässäsi välttämättä ole vielä päättynyt. Toisaalta, mikä on poikkeavaa seksuaalisuutta? Anna itsellesi rauhassa aikaa, älä yritä mieltää itseäsi muiden toiveiden tai sääntöjen mukaan. Tutustu itseesi ja omiin mielikuviisi. -- Kun harjoitat itsetydytystä, millaisia fantasioita sinulla silloin on? Vertaistukea voi olla vaikeaa löytää, mutta kotipaikkasi mielenterveyspalveluista voisit ehkä saada neuvoja. Seta ry:llä on myös puhelinneuvontaa.

Vastaaja ei kiellä, etteikö kiinnostus toisiin tyttöihin voisi olla kehitysvaihe. Mutta vaikei niin olisikaan, hän ei tuomitse bi-seksuaalisuutta poikkeavaksi. Vertaistuen etsiminen mielenterveyspalveluista tosin kuulostaa siltä, sillä vertaistukea voi saada vain saman kokeneelta, ei ammattiauttajalta.

Eräällä toisella palstalla, SinäMinän *Kundi vastaa* -palstalla tytön ihastumista toiseen tyttöön nimitetään reippaasti trendien perässä juoksemiseksi. Vastauksiin on tällaisissa määrittelyjä vaativissa monimutkaisissa teemoissa rakennettu toisaalta – toisaalta -asetelma, jossa ensisijassa kannustetaan ”seuraamaan sydäntään” individualismin hengessä, mutta hieman varautuneesti ja varoitellen.

K: Olen 16-vuotias vakituisesti seurusteleva tyttö. Jätäkaverin kanssa menee muuten ihan hyvin, mutta olen ihastunut erääseen toiseen. -- Ongelma on se, että ihastukseni on myös tyttö. Mitä teen? (SinäMinä: Kundi vastaa 5/2004.)

V: Oletko nyt ihan varma, että kyseessä on ihastuminen? Nykyään on suorastaan trendikästä ”tulla ulos kaapista” ja kokeilla kaikenlaista. Tietysti sinun olisi hyvä ottaa selvää omasta seksuaalisuudestasi, oman tulevaisuutesi ja teidän suhteennekin kannalta. Jos tämä ihastuminen kuitenkin tuntuu oikealta, niin anna mennä vaan. Seuraa kuitenkin aina sydäntäsi, älä trendejä.

Anttilan mukaan aikuiset suhtautuvat lasten sukupuolisuuteen kaksinaisella tavalla: toisaalta he kohtelevat lapsia pienestä pitäen sukupuolensa edustajina ja toisaalta lasten avoin seksuaalisuus on tabu (Anttila 1999, 57). Seksuaalikasvatus kertoo yhtä paljon aikuisten projisoiduista peloista ja käsityksistä kuin lasten ja nuorten seksuaalisuudesta. Seksuaalikasvatus on siis syvästi kiinnittynyt aikuisten huoleen ja reaktioihin siitä, millainen seksuaalisuus ja sosiaalinen järjestys on toivottavaa (Daniel Monk 1999, Salosen 2005, 259 mukaan). Erityisesti tämä tulee mielestäni näkyviin huolehdittaessa tyttöjen seksuaalisuudesta. Tyttöjä kontrolloidaan normittamalla ja seksualisoimalla heidän toimintaansa sekä tulkitsemalla heidän mielipiteitään, ajatuksiaan, tunteitaan, tekojaan ja käytöstään heidän sukupuoltaan eikä persoonaansa vasten (Näre 1992, 30). Esimerkiksi tytön vaatevalinnat saattavat siten kertoa vanhemmalle seksuaalisuudesta, kun ne tytölle itselleen edustavat ehkä jotain ihan muuta.

K: Musta tuntuu, ettei äitini haluaisi hyväksyä murrosikäni lähestymistä. Ostin stringit vähän aikaa sitten. Äiti väittää, että ne ovat aikuisten alushousut. En saa ostaa niitä lisää. (Demi: Suhteet solmussa 9/2004.)

V: [V]anhempien on joskus vaikea hyväksyä, että nuorempi lapsikin on aikuistumassa. -- Vaatteet ovat aika pitkälti makuasia. Joskus joitain vaatteita voi olla hauskaa kokeilla jo ennen varsinaista tarvettakin. -- Naisellisuus ja naiseus ovat hienoja asioita, sinä ilmeisesti osaat nauttia niistä.

Mikähän mahtaa olla stringien ”*varsinainen tarve*”, johon vastaaja viittaa, ja johon kysyjä on liian nuori? Herättää huomiota seksuaalisesti? Vastaaja tulkitsee hienovaraisesti mieltymyksen viettelevinä pidettyihin vaatteisiin naisellisiksi. Hän asettuu nuorten ja aikuisten kulttuurin väliin tulkitsijaksi ja täyttää näin tyttöjenlehden julkilausutun tehtävän. Niiden tarkoitushan on olla tyttöjen puolella yhteiskunnan muita tyttöihin kohdistuvia käsityksiä, vaatimuksia, pelkoja ja toiveita vastaan.

8 PÄÄTELMÄT

Valitsin tähän työhön melko lavean ja poleemisen tyylin, sillä aihepiiri, tyttöjen ruumiillisuuden kulttuuriset representaatiot, on moninainen ja hankala paikallistaa yhteen kohtaan mediamaisemaa. Halusin pohdintojeni kuitenkin näkyvän runsaina kysymyksinä, vaikka en itse niihin aineistostani kaikkia vastauksia saisikaan. Tarkoitukseni on ollut kuvata neuvontapalstoilla esiin tulevaa ruumiillisuutta mahdollisimman monipuolisesti ja siten vastata päätutkimuskysymykseeni *Millaista ruumiillisuutta tyttöjenlehtien neuvontapalstat rakentavat?*

Kokonaiskuvaa muodostettaessa tehdään väistämättä vääryyttä yksityiskohtien ainutlaatuisuudelle ja päinvastoin: yksityiskohdittain tarkasteltuna aineistosta muodostuu välillä hyvinkin erilainen kuin kokonaiskuvasta. Olen valinnut aineistosta kohtia, jotka kuvaavat mielestäni hyvin neuvontapalstojen ruumiillisuutta. Esiin nousi moniakin havaintoja, joita saivat edustaa tietyt palstat, vaikka samaa puhetapaa esiintyi myös muilla palstoilla. Jos tietylle palstalle tai palstatyypille oli erityistä jokin käsittelytapa tai puhetapa, jota ei muualla esiintynyt, mainitsin siitä. Tämän perusteella lukija voi päätellä, mikä oli palstoille tyypillistä ja mikä epätyypillistä.

Aineistoa läpikäydessäni sain useimpiin kysymyksiini vastauksen. Johdannossa kysyin, näkyvätkö oletetut tyttöruumiille asetetut vaatimukset ja kulttuurin nuoria naisia seksualisoiva ilmapiiri palstapuheessa. Erityisesti kundipalstoille lähetetyt kysymykset sisälsivät mielestäni selvästi sisäistettyä seksismiä ja epätoivoisia ulkonäköihanteita, mutta myös niiden kritiikkiä. Kirjeissä naisruumiin objektivointia kulttuurissamme kritisoitiin ja kundi-vastaaja haastettiin kiukkuisinkin äänenpainoin kommentoimaan epäoikeudenmukaisiksi koettuja tyttöruumiin rajoja. Vastausten kieli oli ymmärrettävästi korrektimpaa ja tasapainottelevampaa kuin kysymysten kieli, mutta esimerkiksi Girlsin *Mr. Loven* erottautumiskeinona näytti olevan sukupuolieron korostaminen. Palstalla myös kysyttiin paljon siitä, minkälaisista ja minkä näköisistä tytöistä pojat pitivät. Eriarvoinen suhtautuminen tyttöjen ja poikien normatiiviseen käyttäytymiseen tai sukupuolirooleihin tuli esiin siellä täällä muidenkin palstojen vastauksissa melko

tahattomasti ja sen havaitsi vasta useamman kuin yhden lukukerran jälkeen, sillä tapa puhua sukupuoliittuneesti ruumiillisuudesta on pitkälti luonnollistunut.

Johdannossa lainasin myös Närettä (1994, 57), jonka mukaan kaupallisen seksin ilmapiiri lietsoo naisissa tyytymättömyyttä ja väkivaltaa omaa ruumista kohtaan, mikä ilmenee anoreksiassa, bulimiassa ja kauneusleikkauksissa. Kysyin, näkyvätkö tällaiset oireet palstapuheessa. Syömishäiriöistä kyllä kysyttiin ja niihin viitattiin, mutta kysymykset edustivat muun painopuheen määrään nähden poikkeusta. Kauneusleikkauksista ei puolestaan puhuttu kertaakaan.

Ruumiista koettu häpeä paikallistui kuukautisiin ja erityisesti kuukautissuojien ostamiseen. Häpeä tuli esille palstapuheessa myös tilanteissa, joissa joudutaan luopumaan naisellisuutta korostavista ”apuvälineistä”. Esimerkiksi liikuntatunneilla suihkussa tai uimaan mennessä, missä joudutaan pesemään meikit pois ja riisumaan push up -liivit. Häpeä syntyy todellisen ruumiin ja ihanneruumiin koetusta ristiriidasta, jota lievitetään tavoittelemalla ihannetta esimerkiksi meikkaamalla. Butlerin käsittein näin tuotetaan sukupuolta, strategisesti ja yhä uudelleen toistamalla.

Vaikka samojen teemojen toistuminen tyttöjenlehdessä konstruoisikin lukijan ongelmiseen kapeaan naisen rooliin, haastaa neuvontapalstojen ruumiillisuus kuitenkin kulttuurissamme yleisesti representoidun naisen ihanneruumiin siten, että se tuo sen ongelmat esiin esimerkiksi kuukautisvaivoina tai likinäköisyytenä. Pidän materiaalista ruumiillisuutta tässä työssä tavoittamattomana ja vertaan tyttöjenlehdissä kuvattua ruumiillisuutta kulttuuriseen käsitykseen tytön ihanneruumiillisuudesta. Koska vielä tuo kulttuurinen representaatiokin jää laajaksi ja hahmottomaksi vaikutelmaksi, olen koettanut pitäytyä neuvontapalstojen representaatioiden kuvailussa. Lukijalle jää viime kädessä tulkinta, kuinka paljon todellisuutta vastaavia ne ovat.

Hegemoniseksi muodostuvista puhetavoista yleisin oli ”hyväksy itsesi sellaisena kuin olet”, joka oli vallalla kaikilla palstoilla. Siihen kiteytyy tyttöjenlehtien ehkä koko perussanoma. Tästä näkökulmastaan ne asettuvat lähtökohtaisesti tytön

puolelle. Hyväksy itsesi -puhetavan vakuuttavuutta saattoi kuitenkin horjuttaa siitä poikkeava vastaajan mielipide.

Yksi olennaisimmista tutkimuskysymyksistäni kuului: *Tarjoavatko tyttöjen lehdet aidon vaihtoehdon tai vastavoiman muille kulttuurisille mediaviesteille ja yhteiskunnallisille malleille vai auttavatko ne vain sopeutumaan (tarjoamalla meikkivinkkejä ja laihdutusohjeita)?* Vastaus on paikannettavissa ehkä selvimmin yhdestä vallitsevimmaksi muodostuneesta diskurssista: pakonomaisesta, rituaalisesta painopuheesta. Painopuhe tuli esiin erityisesti kysymyksissä. Vastauksissa reagoitiin lehdittäin hieman erilaisilla painokysymyksiin, joissakin näkyi jopa haluttomuutta vastata tähän tyttöjen huolenaiheeseen. Tasapainottelussa vastausten antamisen kanssa näen yritystä tarjota vastavoimaa vallitseville ruumiillisuusihanteille, mutta paine auttaa tyttöjä heidän todellisiksi kokemisissaan ongelmissa on myös voimakas. Eniten tätä ristiriitaa käsittelevät tietysti tytöt, materiaaliset, oikeat tytöt – heidän on vaikea vaikuttaa kulttuuriin ihanteisiin, vaikka kyseenalaistaisivatkin ne itse.

Painopuhetta esiintyi eniten isosisko- ja lääkäripalstoilla. Lähes kategorisesti vastaukset keskittyivät purkamaan lihavuuspelkoa. Demi ei käsitellyt painokysymyksiä juuri ollenkaan, ja ottikin esiin yhden mahdollisen syyn painopuheen yleisyyteen: huomiontarpeen. Puhumalla painosta rituaalisen toistuvasti voidaan ilmaista aitoa huolta ja reagoida näin ihanne- ja reaali-ruumiillisuuden vastaamattomuuteen, mutta vaikuttaa siltä, että painopuheella osallistutaan myös naiseuden tuottamiseen. Vaikka tyttöjenlehdessä on hyväksytympää antaa treni- kuin laihdutusvinkkejä, kysyivät tytöt laihdutuksesta sitkeästi.

Toisaalta voidaan ajatella, että mitä useammin kysymys painosta palstoilla esiintyy ja mitä useammin siihen vastataan sen olevan ok, luulisi tämän toimivan luonnollistavana toistona, josta Butler puhuu. Painoindexikysymykset ponnahtavat kuitenkin esiin häiritsevän usein ja samankaltaisina, eikä näytä olevan mitään merkitystä, kuinka monelle sadalle tytölle (joiden paino on kuvatun perusteella samaa luokkaa) on sitä ennen vastattu painon olevan normaali. Demin ratkaisu näyttäisi olevan se, ettei painopuheeseen reagoita: sitä ei ole olemassa ellei siitä

jatkuvasti puhuta. Muilla isosiskopalstoilla on kuitenkin päätetty vastata painokysymyksiin, toiset suuremmin, toiset kierrellen. Esillä pitäminen nostaa painopuheen tyttöjenlehtien agendalle ja vaikka sitä voisi perustella vastaamisena tyttöjen tarpeeseen, on se myös ruumiillisuuden rakentamista ja ongelman myöntämistä tyttöjen elämään kuuluvaksi. Paradoksaalisesti painokysymysten runsaus sosialisoi uudet tyttöskupolvet havaitsemaan, että paino on naisille ja tytöille ongelma. Kaikkia aiheitahan ei neuvontapalstoillakaan käsitellä tasapuolisesti.

Tyttöjenlehtien neuvontapalstat reagoivat huolenaiheisiin luonteensa mukaisesti. Siten ne auttavat ensisijassa sopeutumaan vallitsevaan yhteiskuntaan. Vastavoimana muille kulttuurisille mediaviesteille voisi nähdä lihavuuspelon torjumisen ja ”hyväksy itsesi” ja ”olet ok” -mantrojen toistamisen. Neuvontapalstoilla määritellään usein kysyjän ongelmaksi kokema asia toisin, yksilölliseksi ominaisuudeksi, joka hoidetaan ensisijassa hyväksymällä se omaan ruumiseen kuuluvaksi. Vasta toissijaisesti neuvotaan, kuinka ongelmasta pääsee eroon, jos se on ylittämätön. Tämä on kuitenkin vielä melko pehmeää vastavoimaa. Neuvontapalstat voisivat entistä useammin ehdottaa norminvastaista käyttäytymistä tytöille, mitä ne tekevät jonkin verran jo nyt. Usein vastaus on kaksiosainen, jossa myönnetään normin olemassaolo, mutta ehdotetaan myös toisintekemistä. Jos normia ei tunnusteta laisinkaan, on vaarana, että samalla sivuutetaan kysyjän huoli eikä puhuta samasta yhteiskunnallisesta todellisuudesta. Lehtien valitsemat erilaiset linjat käsitellä painokysymyksiä kuvaavat mielestäni hyvin tätä tasapainottelua.

Vastuu linjanvedoista lehdessä radikaalisuuden suhteen on paitsi taloudellinen, myös sosiaalinen. Kysyin johdannossa, onnistuvatko neuvontapalstat tarjoamaan myös muuta kuin vain asiallista informaatiota ja onko se niiden tehtävä. Palstat luettuani olen vakuuttunut, että niiden tärkeä tehtävä on myös tarjota sosiaalista tukea ja kannustusta. Asiallisessa terveystalustuksessa pysyttelevistä palstoista muodostui kylmän kliininen kuva, joka ei tuntunut sopivan neuvontapalstan lajityyppiin. Palstoilla voitaisiin käsitellä myös niin sanottuja tabuaiheita, kuten raiskausta, mutta käsittelytapaan täytyy tällöin kiinnittää erityistä huomiota. Tytöt törmäävät käsitteisiin, joita eivät ymmärrä tai jotka ovat liian tabuja heidän

vanhempiensa vastattavaksi. Mistä he tällöin saavat vastaukset kysymyksiinsä? Netistä, varmaankin, mutta toivottavasti myös edelleen tyttöjen omista lehdistä.

Seksuaalisuuspuheen totesin johdannossa olevan erityisen merkittävässä asemassa nuorempien lukijoiden kohdalla. Siksi tuntuikin ristiriitaisesti sekä tarpeelliselta että kiusalliselta, että nuorille, jotka eivät tuntuneet edes kunnolla tietävän, mitä kysyvät, vastattiin hyvin suoraan. Pelkkä kliininen tieto ei mielestäni välitä kuvaa seksuaalisuudesta kokonaisuudessaan, vaan tunteista puhuminen liittyy siihen olennaisesti. Näin suurimmassa osassa palstoista seksiä käsiteltiinkin. *Kysy Siljalta* -palsta poikkesi tässä eniten muista, puhuen kannustavasti seksistä, mutta käsitellen myös raiskauskysymyksiä. Johdannossa lainasin Närettä, joka kuvailee tällaista ilmiötä tyttöruumiin arkipäivään kuuluvaksi: haluttavuuden ja halukkuuden, seksuaalisen aktiivisuuden ja luottamuksen sekä raiskatuksi tulemisen vaaran välillä navigoimiseksi. Muilla palstoilla seksuaalisuuden vaarat näyttäytyivät lähinnä sukupuolitauteina.

Olen analyysissäni ristiinvalottanut palstojen yhteneväisiä puhetapoja keskenään, viitannut lehtien linjaan sekä miettinyt kysymyksen ja vastauksen suhdetta, missä kohdin se on kiinnittänyt huomioni. Samalla olen miettinyt, miten kysymyksiin voisi vastata toisin ja havainnut sen varsin vaikeaksi tehtäväksi. Foucault'n ajatuksin: meidän ei ole välttämätöntä tietää, ajatella ja ymmärtää niin kuin nyt teemme, mutta meillä on myös hyvin vähän mahdollisuuksia tietää toisin (Valtosen 2004, 208–212 mukaan).

LÄHTEET

Aaltonen, Sanna & Honkatukia, Päivi (2002): Johdanto. Teoksessa Aaltonen, Sanna & Honkatukia, Päivi (toim.), *Tulkintoja tytöistä*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Helsinki, s. 7–18.

Anttila, Anna (1999): Elämyksiä ja ennustuksia varhaisnuorten seurustelussa. Teoksessa Näre, Sari (toim.), *Tunteiden sosiologiaa I. Elämyksiä ja läheisyyttä*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Helsinki, s. 54–65.

Anttila, Anna (2004): Seksimarkkinoinnin vaikutus lasten ja nuorten asenteisiin. Teoksessa Anttila, Anna (toim.), *Lapsuuden muuttuva maisema. Puheenvuoroja kulutuskuulttuurin seksuaalisoinnin vaikutuksista*. Stakes, Raportteja 284, Helsinki, s. 63–77.

Butler, Judith (2006): *Hankala sukupuoli. Alkuperäisteoksen Gender Trouble. Feminism, and the Subversion of Identity (1990, Routledge) suomentaneet Pulkkinen, Tuija & Rossi, Leena-Maija*. Gaudeamus, Helsinki.

Foucault, Michel (2005): *Tiedon arkeologia. Alkuperäisteoksen L'archéologie du savoir (Gallimard, 1969) suomentanut 2005 Tapani Kilpeläinen*. Vastapaino, Tampere.

Harjunen, Hannele (2006): *Käsityksiä lihavan naisen seksuaalisuudesta*. Teoksessa Kinnunen, Taina & Puuronen, Anne (toim.), *Seksuaalinen ruumis. Kulttuuritieteelliset lähestymistavat*. Gaudeamus, Helsinki, s. 183–197.

Jallinoja, Riitta (1997): *Moderni säädyllisyys. Aviosuhteen vapaudet ja sidokset*. Gaudeamus, Helsinki.

Jokinen, Arja; Juhila, Kirsi & Suoninen, Eero 1993: *Diskurssianalyysin aakkoset*. Vastapaino, Tampere.

Jokinen, Arja; Juhila, Kirsi & Suoninen, Eero 1999: Diskurssianalyysi liikkeessä. Vastapaino, Tampere.

Jokinen, Arto 2004: Diskurssianalyysin kourissa. Sotilasteksteissä muotoutuva miehisuus. Teoksessa Liljeström, Marianne (toim.), Feministinen tietäminen. Keskustelua metodologiasta, s. 191–208. Vastapaino, Tampere.

Julkunen, Raija (1994): Suomalainen sukupuolisota? Teoksessa Heinämaa, Sara & Näre, Sari (toim.), Pahan tyttäret. Sukupuolitettu pelko, viha ja valta. Gaudeamus, Helsinki, s. 17–33.

Julkunen, Raija (1997): Naisruumiin oikeudet. Teoksessa Jokinen, Eeva (toim.), Ruumiin siteet. Tekstejä eroista, järjestyksistä ja sukupuolesta. Vastapaino, Tampere, s.43–63.

Kinnunen, Taina (2006): Silikoni-implantit omaksi iloksi? Teoksessa Kinnunen, Taina & Puuronen, Anne (toim.), Seksuaalinen ruumis. Kulttuuritieteelliset lähestymistavat. Gaudeamus, Helsinki, s.160–182.

Kunelius, Risto (1998): Viestinnän vallassa. WSOY, Helsinki.

Kyrölä, Katariina (2002): Playboy-viulisti ja porno-ori. Ruumiillisia rajanylityksiä julkkisesityksissä. Tiedotustutkimus 2/2002, Tiedotusopillinen yhdistys (TOY ry.) ja Nordicom, Tampereen yliopisto.

Kyrölä, Katariina (2006):Ruumis, media ja ruumiinkuvat. Teoksessa Anna Mäkelä, Liina Puustinen & Iris Ruoho (toim.), Sukupuolishow. Johdatus feministiseen mediatutkimukseen. Gaudeamus Kirja. Oy Yliopistokustannus University Press Finland Ltd, Helsinki, s. 107–128.

Laukkanen, Marjo (2006): Ekakerta nuorten nettikeskusteluissa. Teoksessa Kinnunen, Taina & Puuronen, Anne (toim.), Seksuaalinen ruumis. Kulttuuritieteelliset lähestymistavat. Gaudeamus, Helsinki, s. 91–108.

- Luoma, Kati (2006): *SinäMinä* lukijoidensa kertomuksissa. Tyttöjenlehden merkitysten analysointia kirjoitusmenetelmän keinoin. Tiedotusopin pro gradu-tutkielma, Tampereen yliopisto.
- Luukka, Minna-Riitta (2003): Kelpaanko tällaisena? Tyttöyden rakentuminen *Demi*-lehden palstoilla. Teoksessa Tuija Modinos & Annikka Suoninen: *Merkkillinen media. Tekstit nuorten arjessa*, s. 17–38. Jyväskylän yliopisto, soveltavan kielentutkimuksen keskus, Jyväskylä.
- Lähteenmaa, Jaana (2002): Tyttöjä pelastamassa. Mistä ja miksi? Teoksessa Aaltonen, Sanna & Honkatukia, Päivi (toim.), *Tulkintoja tytöistä. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura*, Helsinki, s. 271–286.
- McRobbie, Angela (1991, 1992): *Feminism and Youth Culture From Jackie to Just Seventeen*. Lisäpainos 1992. MacMillan Education LTD, London.
- McRobbie, Angela (1996): *More! New Sexualities in Girls' and Women's Magazines*. Teoksessa Curran, James; Morley, David & Walkerdine, Valerie (toim.) *Cultural Studies and Communications*. Arnold, London, s. 172--194.
- Mäkelä, Anna & Puustinen, Liina & Ruoho, Iris (toim.) (2006): *Feministisen mediatutkimuksen näkökulmat*. Teoksessa *Sukupuolishow*. Johdatus feministiseen mediatutkimukseen. Gaudeamus Kirja. Oy Yliopistokustannus University Press Finland Ltd, Helsinki, s. 15–44.
- Mustonen, Anu & Rönkä, Anna & Uotinen, Virpi (1992): *Elämisen malleja, rakkautta ja ihanteita. Lukeminen tyttöjen minäkuvan jäsentäjänä*. Teoksessa Näre, Sari & Lähteenmaa, Jaana (toim.) *Letit liehumaan. Tyttökulttuuri murroksessa*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Helsinki, s. 236–245.
- Näre, Sari (1992): *Liisa Älä! Älä! -maassa*. Teoksessa Näre, Sari & Lähteenmaa, Jaana (toim.) *Letit liehumaan. Tyttökulttuuri murroksessa*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Helsinki, s. 25–36.

Näre, Sari (1994): Pornografiakeskustelusta bordellikeskusteluun. Kaupallinen seksi vietti- ja rakkauseetoksen taistelulenttänä. Teoksessa Heinämaa, Sara & Näre, Sari (toim.), Pahan tyttäret. Sukupuolitettu pelko, viha ja valta. Gaudeamus, Helsinki, s. 34–65.

Näre, Sari (2002): Intimisoituvan kulttuurin muistijälkiä tytöissä. Teoksessa Aaltonen, Sanna & Honkatukia, Päivi (toim.), Tulkintoja tytöistä. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Helsinki, s. 251–268.

Oinas, Elina (2001): Ruumiita akatemiassa! Sosiaalitieteellistä välttelyä, innostusta ja teoretisointia. Teoksessa Puuronen, Anne & Välimaa, Raili (toim.), Nuori ruumis. Gaudeamus, Helsinki, s. 17–29.

Puuronen, Anne (2004): Rasvan tyttäret. Etnografinen tutkimus anorektisen kokemustiedon kulttuurisesta jäsentymisestä. Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 42, Helsinki.

Rossi, Leena-Maija (2005): Halukasta ja mukautuvaa. Katumainonta arjen heteroseksualisoijana. Teoksessa Nikunen, Kaarina; Paasonen Susanna & Saarenmaa, Laura (toim.) Jokapäiväinen pornomme. Media, seksuaalisuus ja populaarikulttuuri. Vastapaino, Tampere, s. 86–112.

Räisänen, Ulla (2003): Masentuneet nuoret mediassa. Riskiryhmiä ja masennuksen orjia. Teoksessa Modinos, Tuija & Suoninen, Annika: Merkillinen media. Tekstit nuorten arjessa, s. 39–63. Jyväskylän yliopisto, soveltavan kielentutkimuksen keskus, Jyväskylä.

Saarikoski, Helena (1999): Tytön rakkaus ja häpeä huoran maineen säätelemänä. Teoksessa Näre, Sari (toim.), Tunteiden sosiologiaa I. Elämyksiä ja läheisyyttä. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Helsinki, s. 107–130.

Salonen, Marko (2005): Hiljainen heteroseksuaalisuus. Nuoret, suojaikäraja ja itsemäärääminen. Sosiaalipsykologian väitöskirja, Tampereen yliopisto.

Siivonen, Jonita (2006): Lohduttava ja piinaava naistenlehti. Teoksessa Anna Mäkelä, Liina Puustinen & Iris Ruoho (toim.), Sukupuolishow. Johdatus feministiseen mediatutkimukseen. Gaudeamus Kirja. Oy Yliopistokustannus University Press Finland Ltd, Helsinki, s.226–243.

Tolonen, Tarja (2001): Tyttöjen käsityksiä ihannenaiveudesta. Teoksessa Puuronen, Anne & Välimaa, Raili (toim.), Nuori ruumis. Gaudeamus, Helsinki, s. 73–88.

Töyry, Maija (2005): Varhaiset naistenlehdet ja naisten elämän ristiriidat. Neuvotteluja lukijasopimuksesta. Viestinnän julkaisuja 10. Viestinnän laitos, Helsingin yliopisto, Helsinki.

Töyry, Maija (2006): Käytösoppaasta naistenlehteen. Teoksessa Anna Mäkelä, Liina Puustinen & Iris Ruoho (toim.), Sukupuolishow. Johdatus feministiseen mediatutkimukseen. Gaudeamus Kirja. Oy Yliopistokustannus University Press Finland Ltd, Helsinki, s. 207–225.

Töyry, Maija (2008): Naistenlehtien keskinäiset erot ja samankaltaisuudet. Tiedotustutkimus 1/2008, sivut 21–34. Tiedotusopillinen yhdistys (TOY ry.) ja Nordicom, Tampereen yliopisto.

Valtonen, Sanna (1998): Hyvä, paha media. Diskurssianalyysi kriittisen mediatutkimuksen menetelmänä. Teoksessa Anu Kantola, Inka Moring & Esa Väliaverronen (toim.), Media-analyysi. Tekstistä tulkintaan. Helsingin yliopiston Lahden tutkimus- ja koulutuskeskus, s. 93–121.

Valtonen, Sanna (2004): Tiedon ja vallan kaivauksilla: Michel Foucault ja mediatutkimuksen mahdollisuudet. Teoksessa Mörä, Tuomo; Salovaara-Moring, Inka & Valtonen, Sanna (toim.), Mediatutkimuksen vaeltava teoria, s. 206–229. Gaudeamus, Helsinki.

Wilka, Terhi-Anna (2001): Tuotteistettu nuoruus kulutusyhteiskunnassa. Teoksessa Puuronen, Anne & Välimaa, Raili (toim.), Nuori ruumis. Gaudeamus, Helsinki, s. 60–70.

LIITTEET

LIITE 1

Girls ilmestyy 13 kertaa vuonna 2004. Aineistossani käsittelin numerot 5 (4 s.), 7 (4 s.), 10 (4 s.), 11 (6 s.), 12 (6 s.), 13 (6 s.) ja numero 1 vuodelta 2005 (6 s.).

Yhteensä 7 lehteä. Sivuja kussakin numerossa 64 + kannet, joista neuvontapalstojen *Mr. Love* ja *Kysy Siljalta* osuus 4–6 sivua. Yhteensä 36 sivua neuvontapalstoja.

Sisters/Systeri ilmestyy 11 kertaa vuonna 2004. Aineistooni otin numerot 2 (5 s.), 3 (7 s.), 5 (5 s.), 6-7 (5 s.), 8 (2 s.), 9 (3 s.), 10 (3 s.), 11 (3 s.) ja 12 (3 s.). Yhteensä 9 lehteä. Sivuja kussakin numerossa 60 + kannet (kaksoisnumerossa 90 + kannet), joista neuvontapalstojen *Lääkärisisko*, *Isosisko* ja *Brothers* osuus 2–5 sivua.

Yhteensä 36 sivua neuvontapalstoja.

SinäMinä ilmestyi 12 kertaa vuonna 2004. Aineistooni valitsin numerot 1 (3,5 s.), 2 (3,5 s.), 4 (3,5 s.), 5 (3,5 s.), 6 (3,5 s.), 7 (3,5 s.), 8 (3,5 s.), 9 (3,5 s.), 10 (3,5 s.), 11 (3,5 s.) ja 12 (3,5 s.). Yhteensä 11 lehteä. Sivuja kussakin numerossa 76 + kannet, joista palstojen *Vastaanotolla*, *Kundi vastaa*, *Isosisko* ja *Kauneussalonki* osuus 3,5 sivua. Yhteensä 38,5 sivua neuvontapalstoja.

Demi ilmestyi 12 kertaa vuonna 2004. Aineistooni otin numerot 2–12/2004.

Yhteensä 11 lehteä. Sivuja kussakin lehdessä 100–124 + kannet, joista palstojen *Kysy Terveystestä*, *Suhteet solmussa*, *Kysy kundilta* ja *Kysy systeriltä* osuus on 4 sivua. Yhteensä 44 sivua.

Neuvontapalstoja kaiken kaikkiaan 154,5 sivua.

